

2019-12-16 Ärendenr:
NV-08122-18

Jakttidsöversyn 2019/2020

Naturvårdsverkets preliminära förslag, paket 1 remissversion

Innehåll

SAMMANFATTNING	9
Sammanfattning preliminära förslag allmän jakt	10
Sammanfattning preliminära förslag jaktid på älg	11
Sammanfattning preliminära förslag licensjakt på säl	11
Sammanfattning preliminära förslag inskränkning i jakten, tid på dygnet	11
Sammanfattning preliminära förslag jakt och jaktränning med hund	12
Sammanfattning preliminärt förslag förstörelse av bävrars dammbyggnad	12
Sammanfattning preliminära förslag skyddsjakt på enskilds initiativ	13
1. INLEDNING	14
1.1. Läsanvisningar	14
1.2. Bakgrund	14
1.3. Syfte, målbild för jakttider	15
1.4. Riktlinjer	15
1.5. Omfattning	16
1.6. Avgränsning	16
1.7. Beredningsgrupp	16
1.8. Tillvägagångssätt/metod	17
1.9. Övergripande tids- och leveransplan	17
2. ALLMÄN JAKT	20
2.1. Naturvårdsverkets utgångspunkt för utformning av allmänna jakttider	20
3. ALLMÄN JAKTTID, HARE	22
3.1. Gällande bestämmelse	22
3.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	22
3.3. Motivering	23
4. ALLMÄN JAKTTID, BÄVER	23
4.1. Gällande bestämmelse	23
4.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	23
4.3. Motivering	23
5. ALLMÄN JAKTTID, RÖDRÄV	25
5.1. Gällande bestämmelse	25
5.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	25
5.3. Motivering	25
6. ALLMÄN JAKTTID, ILLER	26
6.1. Gällande bestämmelse	26
6.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	26
7. ALLMÄN JAKTTID, SKOGSMÅRD	27
7.1. Gällande bestämmelse	27
7.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	27
7.3. Motivering	27
7.4. Konsekvens	28

8.	ALLMÄN JAKTTID, GRÄVLING	29
8.1.	Gällande bestämmelse	29
8.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	29
8.3.	Motivering	29
8.4.	Konsekvens	29
9.	ALLMÄN JAKTTID, VILDSVIN	30
9.1.	Gällande bestämmelse	30
9.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	30
9.3.	Motivering	30
9.4.	Konsekvens	32
10.	ALLMÄN JAKTTID, DOVHJORT	33
10.1.	Gällande bestämmelse	33
10.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	33
10.3.	Motivering	34
10.4.	Konsekvens	35
11.	ALLMÄN OCH SÄRSKILD JAKTTID, KRONHJORT	36
11.1.	Gällande bestämmelse	36
11.2.	Bakgrund	37
11.3.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	39
11.4.	Motivering	39
11.5.	Konsekvenser	41
12.	ALLMÄN JAKTTID, RÅDJUR	43
12.1.	Gällande bestämmelse	43
12.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	43
12.3.	Motivering	44
12.4.	Konsekvens	45
13.	ALLMÄN JAKTTID INFÖRS INTE PÅ SVÄRTA, SKEDAND, ÅRTA, SKARV, KORP, SÄL OCH MUFFLON	46
13.1.	Allmän jakttid på skarv och korp	46
13.2.	Allmän jakttid på svärta, skedand och årtar	46
13.3.	Allmän jakttid på säl	46
13.4.	Allmän jakttid på mufflonfår	47
14.	ALLMÄN JAKTTID, FÖRESLÅS INFÖRAS PÅ EKORRE	48
14.1.	Gällande bestämmelse	48
14.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	48
14.3.	Motivering	48
14.4.	Konsekvens	49
15.	ALLMÄN JAKTTID, FÖRESLÅS INFÖRAS PÅ HERMELIN	49
15.1.	Gällande bestämmelse	49
15.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	49
15.3.	Motivering	50
15.4.	Konsekvens	50

16. SÄRSKILD JAKTTID, ÄLG	51
16.1. Gällande bestämmelse	52
16.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	52
16.3. Motivering och konsekvensbeskrivning	52
16.4. Gällande bestämmelse	54
16.5. Naturvårdsverkets preliminära förslag	54
16.6. Motivering	54
16.7. Gällande bestämmelse	55
16.8. Naturvårdsverkets preliminära förslag	55
16.9. Motivering och konsekvensbeskrivning	55
16.10. Gällande bestämmelse	57
16.11. Naturvårdsverkets preliminära förslag	58
16.12. Motivering	58
16.13. Gällande bestämmelse	59
16.14. Naturvårdsverkets preliminära förslag	59
17. LICENSJAKT PÅ SÄL	60
17.1. Gällande bestämmelse	60
17.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	61
17.3. Motivering	61
17.4. Konsekvens	62
18. INSKRÄNKNINGAR I JAKTEN, TID PÅ DYGNET	63
18.1. Utgångspunkt vid översyn av inskränkningar i jakten, tid på dygnet	63
18.2. Gällande bestämmelse	63
18.3. Naturvårdsverkets preliminära förslag	63
18.4. Motivering och konsekvensbeskrivning	64
19. TIDER FÖR JAKT MED HUND OCH JAKTTRÄNING MED HUND	67
19.1. Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktträning med hund	67
19.2. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter älg	69
19.3. Naturvårdsverkets preliminära förslag	69
19.4. Motivering	69
19.5. Konsekvens	70
19.6. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter björn	70
19.7. Naturvårdsverkets preliminära förslag	70
19.8. Motivering	70
19.9. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter hjort och rådjur	71
19.10. Naturvårdsverkets preliminära förslag	71
19.11. Motivering	71
19.12. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter vildsvin	72
19.13. Naturvårdsverkets preliminära förslag	72
19.14. Motivering	72
19.15. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter rödräv	73
19.16. Naturvårdsverkets preliminära förslag	73
19.17. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter lo	73
19.18. Naturvårdsverkets preliminära förslag	73
19.19. Motivering	73

19.20. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter grävling mårhund, tvättbjörn	75
19.21. Naturvårdsverkets preliminära förslag	75
19.22. Motivering	75
19.23. Konsekvens	76
19.24. Gällande bestämmelse – hund som förföljer annat vilt	76
19.25. Naturvårdsverkets preliminära förslag	76
19.26. Motivering	76
19.27. Konsekvens	77
19.28. Gällande bestämmelse – hund som inte förföljer vilt efter fågel	77
19.29. Naturvårdsverkets preliminära förslag	77
19.30. Motivering	77
19.31. Gällande bestämmelse – hund som inte förföljer vilt efter annat vilt	78
19.32. Naturvårdsverkets preliminära förslag	78
19.33. Motivering	78
19.34. Gällande bestämmelse – hund som används vid jakt under jord	78
19.35. Naturvårdsverkets preliminära förslag	78
19.36. Motivering	79
19.37. Gällande bestämmelse – hund som jagar på olämpligt sätt	79
19.38. Naturvårdsverkets preliminära förslag	79
19.39. Motivering	79
20. FÖRSTÖRELSE AV BÄVRARS DAMMBYGGNAD	80
20.1. Gällande bestämmelse	80
20.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	80
20.3. Motivering	80
21. SKYDDSJAKT PÅ ENSKILDS INITIATIV MED STÖD AV JF BILAGA 4	82
21.1. Utgångspunkt för utformning av jakttider för skyddsjakt på enskilds initiativ	82
21.2. Undantagsregler i AHD och FD	82
21.3. Rapportering vid skyddsjakt på enskilds initiativ	83
21.4. Skyddsjakt på fåglar vars livsmiljö ska skyddas	83
21.5. Begrepp och definitioner i JF bilaga 4	84
21.6. Sanitär olägenhet	84
22. SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 1	85
22.1. Gällande bestämmelse	85
22.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	85
22.3. Motivering	85
22.4. Konsekvens	87
23. SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 2	88
23.1. Gällande bestämmelse	88
23.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag	88
23.3. Motivering	88
23.4. Konsekvens	90
24. SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 3 OCH 4	91
24.1. Gällande bestämmelse	91

24.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	91
24.3.	Motivering	91
24.4.	Konsekvens	92
25.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 5	93
25.1.	Gällande bestämmelse	93
25.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	93
25.3.	Motivering	93
26.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 6	93
26.1.	Gällande bestämmelse	93
26.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	93
26.3.	Motivering	94
27.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 8	94
27.1.	Gällande bestämmelse	94
27.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	94
28.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 9	94
28.1.	Gällande bestämmelse	94
28.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	94
28.3.	Motivering	94
29.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 10	95
29.1.	Gällande bestämmelse	95
29.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	95
30.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 11	95
30.1.	Gällande bestämmelse	95
30.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	95
31.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 12	96
31.1.	Gällande bestämmelse	96
31.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	96
31.3.	Motivering	96
31.4.	Konsekvens	97
32.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 18	98
32.1.	Gällande bestämmelse	98
32.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	98
32.3.	Motivering	98
33.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 21	99
33.1.	Gällande bestämmelse	99
33.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	99
33.3.	Motivering	99
34.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 22	100
34.1.	Gällande bestämmelse	100
34.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	100

34.3.	Motivering	100
35.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 23	101
35.1.	Gällande bestämmelse	101
35.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	101
35.3.	Motivering	101
36.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, NY PUNKT: STORSKARV	102
36.1.	Gällande bestämmelse	102
36.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	103
36.3.	Motivering	103
36.4.	Konsekvens	104
37.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, NY PUNKT: SÅNGSVAN OCH TRANA	106
37.1.	Gällande bestämmelse	106
37.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	107
37.3.	Motivering	107
37.4.	Konsekvens	109
38.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, GRÅHÄGER INFÖRS INTE	110
38.1.	Gällande bestämmelse	110
38.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	110
38.3.	Motivering	110
39.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, UTTER INFÖRS INTE	110
39.1.	Gällande bestämmelse	110
39.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	110
39.3.	Motivering	110
40.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, VILDSVIN INFÖRS INTE	111
40.1.	Gällande bestämmelse	111
40.2.	Naturvårdsverkets preliminära förslag	111
40.3.	Motivering	111
41.	BILAGA: JAKTTIDER I JAKTFÖRORDNING	113
42.	BILAGA: OMSTRUKTURERINGSFÖRSLAG JAKTFÖRORDNING	116
42.1.	Nuläge – hur tiderna regleras idag	116
42.2.	Önskat nyläge – möjliga lösningar	117
43.	BILAGA: AKTÖRER SOM LÄMNAT FÖRSLAG	122
44.	BILAGA: INLÄMNANDE FÖRSLAG UTAN BERÖRINGSPUNKT FÖR ÖVERSYNEN AV JAKTTIDER	123
45.	BILAGA: RAPPORTERING ENLIGT AHD ARTIKEL 17	127
46.	BILAGA: VILTFORSKARE SOM KONSULTERATS	129
47.	BILAGA: FÖRSLAGSUPPDELNING PER PAKET	130

47.1.	Paket 1 (denna leverans)	130
47.2.	Paket 2 (nästa leverans)	131
48.	BILAGA: UTVÄRDERING AV VÅRJAKT PÅ RÅBOCK	132
49.	BILAGA: ALLMÄNT OM JAKT MED HUND	133
50.	BILAGA: OMRÅDE FÖR JAKTTRÄNING MED HUND SOM FÖRFÖLJER BJÖRN, VARG, JÄRV OCH LO	134
51.	BILAGA: RISKKLASSADE FRÄMMANDE VILTARTER	136
52.	BILAGA: KOSTNAD SKADEFÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER OCH ERSÄTTNINGAR SÅNGSVAN OCH TRANA	138
53.	BILAGA: KOSTNAD BEVILJADE ERSÄTTNINGAR SÅNGSVAN OCH TRANA	139
54.	BILAGA: REFERENSER / KÄLLFÖRTECKNING	140

Sammanfattning

Jakttider är ett centralt verktyg för viltförvaltningen och en regelbunden översyn av dessa är en förutsättning för en adaptiv viltförvaltning.

Regeringen har genom ändring i 2 § jaktförordningen (2018:639) gett Naturvårdsverket i uppdrag att minst vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning. Vid behov ska Naturvårdsverket föreslå ändringar.

Detta dokument innehåller Naturvårdsverkets preliminära förslag till jakttidsändringar från den första översynen inom ramen för detta uppdrag. Berörda aktörer ges härmed möjlighet att under en remiss lämna synpunkter på förslaget. Efter att ha tagit del av synpunkterna kommer Naturvårdsverket bereda ett slutligt förslag som ska överlämnas till regeringen för fortsatt beredning och beslut. Överlämning sker enligt plan under sommaren 2020.

Det preliminära förslaget har delats in i två delleveranser, eller paket. Detta dokument omfattar paket 1. Resterande preliminära förslag, paket 2, kommer att skickas ut på remiss i början av år 2020.

Översynens målbild har varit att säkerställa att jakttiderna:

- Uppfyller nationell lag, EU:s naturvårdsdirektiv och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa.
- I möjligaste mån inte tillåter att vilt jagas under parnings- och uppfödningstiderna. Detta kan behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälleligt perspektiv.
- Ligger i linje med strategi för svensk viltförvaltning.

Denna översyn omfattar samtliga jakttider som regleras i jaktförordningen. Översynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut. Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden. Jakttidernas placering och struktur i jaktförordningen har inte heller ingått som primär leverans inom ramen för översynen.

Den process och tidsplan som föreslogs i regeringsuppdraget *Beredning av jakttidsändringar NV-08970-16* har i stora delar följts. Arbetet inleddes i januari 2019 med en inledande förslagsperiod där samtliga berörda aktörer gavs möjlighet att lämna förslag. Mellan april och november har beredning av förslagen gjorts i samverkan med en beredningsgrupp. Efter remiss av detta preliminära förslag där berörda aktörer ges möjlighet att lämna synpunkter kommer förslagen att beredas ytterligare.

Förslagen lämnas över till regeringen i juni 2020 enligt plan för vidare beredning och beslut. Regeringen beslutar om justeringar av jakttiderna och även när de träder i kraft.

På kommande sidor sammanfattas de preliminära förslagen i paket 1.

Sammanfattning preliminära förslag allmän jakt

JF Bilaga 1, punkt 1	Skogshare och fälthare	Skogsharens bevarandestatus kommer att utredas närmare under 2020 som ett underlag för hur Naturvårdsverket går vidare med frågan. Naturvårdsverket avser att ge ett samlat förslag för harar och därför föreslås ingen ändring för fälthare i detta skede.
JF Bilaga 1, punkt 2	Bäver	Ingen förändring föreslås.
JF Bilaga 1, punkt 3	Rödräv	Ingen förändring föreslås.
JF Bilaga 1, punkt 4	Iller	Ingen förändring föreslås.
JF Bilaga 1, punkt 5	Mård	Förslaget innebär en tidigare jaktstart för länen i mellersta och södra Sverige. Sluttidpunkten ändras inte. Mård preciseras till skogsmård. Förslaget är att jakt framöver tillåts på Gotland om arten skulle upptäckas där.
JF Bilaga 1, punkt 6	Grävling	Förslaget innebär att jaktens sluttidpunkt tidigareläggs i hela landet.
JF Bilaga 1, punkt 7	Vildsvin	Förslaget innebär att jaktuppehållet för vuxna vildsvin tidigareläggs två veckor. Formuleringen om sugga som åtföljs av smågrisar tas bort.
JF Bilaga 1, punkt 8	Dovhjort	Förslaget innebär en utökning och harmonisering av jakttiderna enligt följande: jakt på kalv tillåts i september, jakt på hind och kalv tillåts under brunstuppehållet i alla län samt under hela mars månad. Jakten får under september och mars endast bedrivas som smyg- och vaktjakt.
JF Bilaga 1, punkt 9 och bilaga 3	Kronhjort	Förslaget innebär att kronhjortsförvaltningen i Skåne län tills vidare lämnas i stort sett oförändrad. Möjlig starttidpunkt för jakt på kronhjort blir dock densamma i hela södra Sverige, harmoniserad med starttid för älgjakt. För övriga landet innebär förslaget att även hind tillåts för allmän jakt, att jakttiderna för kronhjort inom KSO harmoniserar med tiderna utanför KSO samt med tider för älgjakt. Nuvarande uppehållsperiod på jakt på kronkalv utanför KSO tas bort.
JF Bilaga 1, punkt 10	Rådjur	Förslaget innebär att jakttiderna för rådjur förlängs i de norra länen, både vad gäller tidpunkt för jaktens start och slut. Jakttiden efter get och kid utökas med februari månad i hela landet. Jakttiderna harmoniseras över landet med undantag för jakttiden för vårjakt på bock, som föreslås vara oförändrad tills vidare.
JF Bilaga 1 förslag som inte tas vidare	Svärta, skedand, årta, skarv, korp, säl, mufflon	För följande arter tas inlämnade förslag om allmän jakt inte vidare: svärta, skedand, årta, skarv, korp, säl, mufflon
JF Bilaga 1 nya förslag	Ekorre, hermelin	För följande arter föreslås införande av allmän jakt: ekorre och hermelin

Sammanfattning preliminära förslag jakttid på älg

JF Bilaga 2, första stycket	Naturvårdsverkets förslag är att jakttiderna för älg fastställs till en fast start- och sluttidpunkt och att länsstyrelsens möjlighet att besluta om uppehåll tas bort. Naturvårdsverket föreslår att länsstyrelsernas möjlighet att besluta om att jakt endast får bedrivas på vuxen älg av visst kön eller efter kalv en viss del av jakttiden inom licensområden tas bort.
JF Bilaga 2, andra stycket	Naturvårdsverket föreslår att länsstyrelsens möjlighet att undanta älgjaktområden som allmänheten brukar använda som friluftszändamål tas bort. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om uppehåll i ordinarie jakttid med hänsyn till renskötseln eller snöförhållandena behålls.
JF Bilaga 2, tredje stycket	Naturvårdsverket föreslår att områdesindelningen tillsvidare kvarstår och att älgjakten inleds den 1 september i det norra området och den 1 oktober i det södra området.
JF Bilaga 2, fjärde stycket	Slutdatum för jakt efter älg fastställs till den 28 (29) februari. Älgkalv i oregistrerat område: den 1 sept. – den 5 sept. (norra området, så som definieras närmare i JF bilaga 2, tredje stycket) den 1 okt. – den 5 okt. (södra området, d.v.s. övriga delar av landet, enligt JF bilaga 2 tredje stycket)
JF Bilaga 2, femte stycket	Skydds jakt se bilaga 4 punkt 12 (eller till den eventuella punkt som avser älg i reviderad bilaga.).

Sammanfattning preliminära förslag licensjakt på säl

JF Ny	Förslaget är att ändra JF för att möjliggöra licensjakt på säl för samtliga arter, det vill säga även på knobbsäl och vikare.
-------	---

Sammanfattning preliminära förslag inskränkning i jakten, tid på dygnet

9 § JF	<p>Förslaget innebär att samma reglering av tid på dygnet då jakt får bedrivas gäller för änder, gäss, de stora rovdjuren samt inhemskt hjortvilt. För jakt på änder och gäss innebär detta en inskränkning i tiden på dygnet som jakt får bedrivas jämfört med tidigare, medan det för älg och björn innebär en utvidgning av tiden i slutet av dagen.</p> <p>Förslaget inkluderar även ett förtydligande gällande länsstyrelsens möjlighet att medge undantag vid beslut om skydds jakt, samt möjligheten till undantag i Norrbottens län.</p> <p>Förslaget innebär att hjort preciseras till dovhjort och kronhjort.</p> <p>Förslaget innebär att mufflon får bli tillåtet för jakt dygnet runt.</p>
--------	---

Sammanfattning preliminära förslag jakt och jaktträning med hund

16 § JF Hund som förföljer älg	Förslaget innebär att jakt samt jaktträning med hund som förföljer älg avslutas i januari.
16 § JF Hund som förföljer björn	Förslaget innebär ingen förändring av tiden för jakt och jaktträning med hund på björn jämfört med vad som gäller idag.
16 § JF Hund som förföljer hjort och rådjur	Förslaget innebär att tid för jakt och jaktträning möjliggörs till och med januari för hela landet.
16 § JF Hund som förföljer vildsvin	Ingen förändring föreslås.
16 § JF Hund som förföljer rödräv	Ingen förändring föreslås.
16 § JF Hund som förföljer lo	Förslaget innebär en mindre begränsning i form av en tidigare sluttidpunkt för jaktträning med hund på lo.
16 § JF Hund som förföljer vilt efter grävling, mårddhund, tvättbjörn	Förslaget innebär oförändrad tid för jakt med hund och jaktträning med hund efter grävling. Mink läggs till punkten och sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund som förföljer mink, mårddhund och tvättbjörn senareläggs.
16 § JF Hund som förföljer vilt efter annat vilt	Förslaget innebär en precisering och en viss begränsning av tiden för jakt och jaktträning med hund på varg och järv.
16 § JF Hund som inte förföljer vilt efter fågel	Ingen förändring föreslås.
16 § JF Hund som inte förföljer vilt efter annat vilt	Förslaget innebär att sluttidpunkten för jakt och jaktträning med hund preciseras till sista februari.
16 § JF Hund som används vid jakt under jord	Förslaget är att tiden för jakt med hund som används vid jakt under jord är oförändrad. Det vilt som enbart skyddsjagas med stöd av JF bilaga 4 har sammanförts i en punkt. Ett förtydligande har gjorts av att allmän jakt bedrivs med stöd av JF bilaga 1.
18 § JF Hund som jagar på olämpligt sätt	Förslaget innebär att bestämmelsen avskaffas.

Sammanfattning preliminärt förslag förstörelse av bävrars dammbyggnad

29 § JF Förstörelse av bävrars dammbyggnad	Förslaget innebär ett förtydligande av förutsättningen för förstörelse av dammbyggnad. Sluttidpunkten senareläggs med en månad över hela landet. Det behöver tydliggöras att syftet med förstörelsen är att förhindra allvarlig skada.
--	--

Sammanfattning preliminära förslag skydds jakt på enskilda initiativ

JF Bilaga 4, punkt 1	Förslaget innebär att punkten renodlas till vilt som klassas som främmande arter, vars utbredning och etablering kan begränsas även genom skydds jakt året runt på enskilda initiativ.
JF Bilaga 4, punkt 2	Förslaget innebär att näbbmus och hare förs in i andra punkten. Vidare föreslås att tamduva flyttas från första till andra punkten och att 26 § JF förtydligas avseende tamduva. Naturvårdsverket gör bedömningen att jakttiden i övrigt ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.
JF Bilaga 4, punkt 3 och 4	Förslaget innebär en sammanslagning av tidigare punkter 3 och 4. Referensen till inhägnad i enlighet med de föreskrifter som Naturvårdsverket meddelar har tydliggjorts. Hare har preciserats till fälthare och skogshare. Förslaget innebär ingen ändring i praktiken.
JF Bilaga 4, punkt 5	Förslaget innebär en språklig anpassning till miljöbalken. Förslaget innebär ingen ändring i praktiken.
JF Bilaga 4, punkt 6	Förslaget innebär att arterna grågås, kanadagås, vitkindad gås, bläsgås, kråka, skata, kaja, tamduva, ringduva och storskarv adderas till punkten.
JF Bilaga 4, punkt 8	Ingen förändring föreslås.
JF Bilaga 4, punkt 9	Förslaget innebär ett förtydligande av att det är renkalvar som skyddas i renskötseleområdets kalvningsland.
JF Bilaga 4, punkt 10	Ingen förändring föreslås.
JF Bilaga 4, punkt 11	Ingen förändring föreslås.
JF Bilaga 4, punkt 12	Förslaget innebär att skydds jakten begränsas till årskalv av älg. Skydds jakten får bedrivas i hela landet. Tidpunkten för skydds jaktens början tidigareläggs till den 1 augusti.
JF Bilaga 4, punkt 18	Ingen förändring föreslås.
JF Bilaga 4, punkt 21	Förslaget innebär ett förtydligande att tiden avser hela året. Lydelsen ”trots bestämmelserna om fredning” tas bort. Förslaget innebär ingen ändring i praktiken.
JF Bilaga 4, nytt	Förslaget innebär ett införande av skydds jakt på enskilda initiativ på trana och sångsvan.
JF Bilaga 4, avslag	Det inlämnade förslaget att införa skydds jakt på enskilda initiativ på gråhäger tas inte vidare.
JF Bilaga 4, avslag	Det inlämnade förslaget att införa skydds jakt på enskilda initiativ på utter tas inte vidare.
JF Bilaga 4, avslag	Det inlämnade förslaget att införa skydds jakt på enskilda initiativ på vildsvin tas inte vidare.
JF Bilaga 4, nytt	Förslaget innebär att skydds jakt på storskarv införs vid fasta och rörliga fiskeredskap och fiskodling, vid utsättningsplatser samt i fredningsområden för fisk.

1. Inledning

Regeringen har genom ändring i 2 § jaktförordningen (2018:639) gett Naturvårdsverket i uppdrag att minst vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning. Vid behov ska Naturvårdsverket föreslå ändringar.

Detta dokument innehåller Naturvårdsverkets preliminära förslag till jakttidsändringar från den första översynen inom ramen för detta uppdrag. Berörda aktörer ges härmed möjlighet att under en remiss lämna synpunkter på förslaget. När Naturvårdsverket har beaktat synpunkterna ska det uppdaterade förslaget lämnas till regeringen för fortsatt beredning och beslut. Överlämning sker enligt plan under sommaren 2020.

Det preliminära förslaget har delats in i två delleranser, eller paket. Detta dokument omfattar paket 1. Resterande preliminära förslag, paket 2, kommer att skickas ut på remiss i början av år 2020.

1.1. Läsanvisningar

Följande förkortningar har använts i detta dokument:

Författningar	Förkortning
Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter	AHD
Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar	FD
Jaktlag (1987:259)	JL
Jaktförordning (1987:905)	JF
Miljöbalken	MB
Artskyddsförordning (2007:845)	
Beteckningar	
Kronhjortskötselområde	KSO
Älgskötselområde	ÄSO
Invasiva främmande arter	IAS
ArtDatabanken	ADb
Gynnsam bevarandestatus	GYBS
Internationella överenskommelser	
Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds	AEWA
Habitats and Birds Directive Derogation System	HABIDES

1.2. Bakgrund

En systematisk och regelbunden översyn av de svenska jakttiderna har inte gjorts sedan år 2000. Sedan dess har flera viltpopulationer ökat medan andra har minskat. Under perioden har vissa arter ändrat flyttningmönster, tider för brunst och migration mellan sommar- och övervintringsområden med mera. Förändringarna hänger samman med bland annat klimatförändringar och ändrad markanvändning. Dessutom har kunskapen om arters biologi förbättrats och nya viltsjukdomar och främmande arter har gjort sitt intåg i Sverige.

I regleringsbrevet för år 2017 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att utreda hur ändringar av de jakttider som regleras i JF bör beredas inför regeringens beslut. Naturvårdsverket redovisade uppdraget *Beredning av jakttidsändringar* (NV-08970-16) i juni 2017. Enligt Naturvårdsverkets förslag bör översyn och ändring av jakttider göras systematiskt, regelbundet, transparent och med hög delaktighet av viltförvaltningens intressenter. Enligt förslaget bör översynen synkroniseras med den rapportering till EU-kommissionen som görs vart sjätte år i enlighet med EU:s naturvårdsdirektiv (AHD och FD) avseende status och utveckling av arternas populationer.

Regeringen beslutade i maj 2018 att införa följande i 2 § tredje stycket JF: ”Naturvårdsverket ska minst en gång vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning och vid behov föreslå ändringar till regeringen.”

Under 2019 har ovan nämnda rapportering genomförts, för AHD i april och för FD i juli. Den första översynen påbörjades under året som en naturlig följd av detta. För de arter som omfattas av dessa direktiv och varit aktuella inom jakttidsöversynen finns sammanfattning av rapporterade data i bilaga Rapportering enl. AHD artikel 17. Rapporteringen enligt FD artikel 12 kommer att biläggas paket 2.

1.3. Syfte, målbild för jakttider

Jakttider är ett centralt verktyg för viltförvaltningen och en regelbunden översyn av dessa är en förutsättning för en adaptiv viltförvaltning. Översynens målbild har varit att säkerställa att jakttiderna:

- Uppfyller nationell lag, EU:s naturvårdsdirektiv och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa.
- I möjligaste mån inte tillåter att vilt jagas under parnings- och uppfödningstiderna. Detta kan behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälls- eller miljöperspektiv.
- Ligger i linje med strategi för svensk viltförvaltning.¹

Naturvårdsverket presenterade 2015 *Strategi för svensk viltförvaltning* som ska vara vägledande för myndighetens viltarbete. Enligt strategin ska beslut fattas så nära de människor som berörs som möjligt. Det innebär att förvaltningen till stor del ska styras på regional och lokal nivå. Flera av de föreslagna förändringarna i jakttiderna innebär något längre och nationellt enhetliga jakttider, när det inte finns biologiska skäl mot detta. Det möjliggör adaptiv viltförvaltning när de lokala och regionala förutsättningarna är lämpliga.

1.4. Riktlinjer

Baserat på ovan nämnda målbild för jakttider och efter samråd med beredningsgruppen togs *Riktlinjer för jakttider*² fram som ett stöd under jakttidsöversynen. Detta gjordes under januari–februari 2019 och riktlinjerna beslutades av Naturvårdsverket i mars 2019. Beredningsgruppens medlemmar gavs möjlighet att lämna synpunkter på riktlinjernas utformning.

¹ <http://www.naturvardsverket.se/viltstrategi>

² <https://www.naturvardsverket.se/upload/var-natur/jakt/jakttider/riktlinjer-jakttider-2019-2020.pdf>

1.5. Omfattning

Denna översyn omfattar samtliga jakttider som regleras i JF. I bilaga Jakttider i jaktförordningen listas samtliga identifierade jakttider i JF, med en hänvisning till var reglering sker och en kommentar om hur de har hanterats i översynen.

De mest omfattande delarna för översynen är:

- Allmänna jakttider (JF bilaga 1).
- Tider för jakt efter älg (JF bilaga 2).
- Tider för jakt efter kronhjort (JF bilaga 3).
- Jakttid för skydds jakt på enskilds initiativ (JF bilaga 4).
- Begränsning under dygnet (9 § JF, samt bilaga 1).
- Tider för jakt och jaktränning med hund (16 § JF).

1.6. Avgränsning

Översynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut. Därmed omfattas exempelvis inte jakttider vid licensjakt på de stora rovdjuren, eftersom de regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter.

Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden. Jakttidsöversynen har haft som uppgift att föreslå lämpliga justeringar av regleringen av jakttider baserat på juridiska och biologiska perspektiv samt att säkerställa att jakttiderna ligger i linje med *Strategi för svensk viltförvaltning*. Avgränsningen innebär att vissa förslag som har fokuserat på frågor kring den grundläggande regleringen av jakt inte har hanterats vidare.

Jakttidernas placering och struktur i JF har inte ingått som primär leverans inom ramen för översynen. Under arbetet med översynen har arbetsgruppen dock upptäckt möjliga områden för förbättring avseende jakttidernas placering och struktur i JF. I bilaga Omstruktureringsförslag beskrivs sådana områden tillsammans med utkast på förslag för förbättring.

1.7. Beredningsgrupp

En beredningsgrupp bestående av särskilt berörda aktörer tillsattes initialt med uppgift att bistå med kompetens och olika perspektiv under beredningen. Gruppen består av representanter från följande organisationer och myndigheter: BirdLife Sverige, Jägarnas riksförbund, Lantbrukarnas riksförbund, Svenska Jägareförbundet, Naturskyddsföreningen, Skogsstyrelsen, Skogsindustrierna samt länsstyrelserna i Uppsala län, Västerbottens län och Skåne län. Deltagarna från länsstyrelserna har tagit ett koordinerande ansvar för länsstyrelserna i Sveriges mellersta, norra respektive södra delar.

För frågan om skydds jakt på storskarv på enskilds initiativ tillsattes en modifierad beredningsgrupp bestående av representanter från: Sportfiskarna, Sveriges fiskares producentorganisation, Havs- och Vattenmyndigheten, Birdlife Sverige, Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden WWF, Svenska Jägareförbundet, Jägarnas riksförbund samt länsstyrelserna, i Södermanlands län, Västra Götalands län, Örebro län, Uppsala län, Kalmar län, vilka regelbundet beslutar om skydds jakt på storskarv.

Att ovan nämnda organisationer och myndigheter deltagit i beredningsprocessen betyder inte att de ställer sig bakom samtliga förslag, motiveringar eller konsekvensbeskrivningar som framförs i detta dokument.

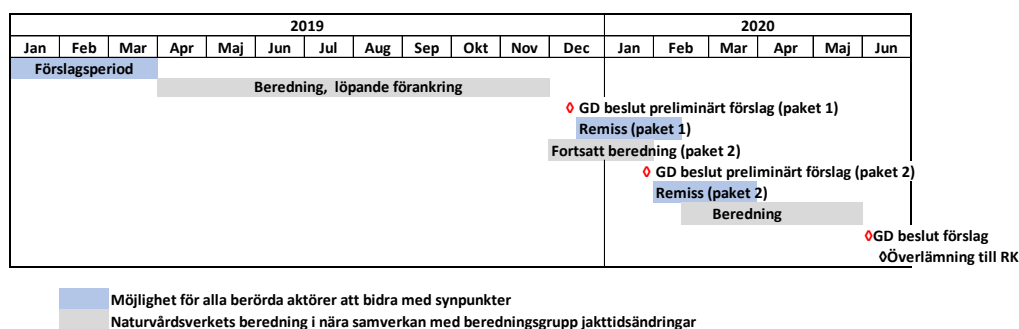
1.8. Tillvägagångssätt/metod

Den process och tidsplan som föreslogs i regeringsuppdraget *Beredning av jakttidsändringar NV-08970-16* har i stora delar följts. Ledstjärna för arbetet med jakttidsöversynen har varit transparens och att möjliggöra delaktighet i processen. Transparens har skapats genom löpande information på Naturvårdsverkets webb och i nyhetsbrev. Delaktighet har möjliggjorts genom:

1. en inledande förslagsperiod där samtliga berörda aktörer gavs möjlighet att lämna förslag,
2. beredning i samverkan med en beredningsgrupp och
3. remiss av detta preliminära förslag där berörda aktörer ges möjlighet att lämna synpunkter som beaktas i den fortsatta beredningen.

1.9. Övergripande tids- och leveransplan

Den övergripande tidsplanen för översynen ser ut enligt nedan:

Förslagsperiod – januari–mars 2019

Beredningsprocessen inleddes med en förslagsperiod. Samtliga berörda aktörer gavs möjlighet att förutsättningslöst lämna förslag på ändring av nu gällande jakttider. Över 500 förslag kom in från 20 myndigheter, 27

intresseorganisationer och 39 privatpersoner. I bilaga Aktörer som lämnat förslag framgår vilka som lämnat förslag under förslagsperioden. Samtliga förslag finns tillgängliga på projektets webbplats

<https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Jakt/jakttid/>.

De inlämnade förslagen har använts som en viktig grund i arbetet med jakttidsöversynen. En del av de inlämnade förslagen innehöll synpunkter som inte har någon beröringspunkt för översynen av jakttider. Dessa förslag finns redovisade i bilaga Inlämnade förslag utan beröringspunkter till jakttidsändringar. Förslagen har inte tagits vidare inom ramen för översynen av jakttider.

Första beredningsperioden – april–december 2019

Under beredningsperioden har en systematisk översyn gjorts av samtliga jakttider som regleras i JF. De förslag som lämnades in under förslagsperioden har tillsammans med riktlinjerna för jakttidsöversynen varit en grund i arbetet.

Naturvårdsverket har inhämtat synpunkter från beredningsgruppen på utkast till jakttidsändringar vid flera tillfällen under perioden. Två workshops, en för däggdjur och en för fågel, har genomförts. Detta i syfte att gemensamt diskutera de förslag där beredningsgruppens synpunkter gick mest isär, baserat på synpunkterna på utkastet. Dessutom hölls en separat workshop för att diskutera ett potentiellt förslag för skyddsjakt på enskilda initiativ på storskarv, tillsammans med en för detta ändamål tillsatt beredningsgrupp.

Under perioden har vi även inhämtat utlåtanden från forskare för flera viltarter rörande arternas reproduktions- och uppfödningstider. Dessutom har vi bitt forskarna kommentera förslagets konsekvens ur biologiskt/ekologiskt perspektiv. Vilka forskare som har konsulterats avseende vilka viltarter framgår av bilaga Viltforskare som konsulterats. Att forskarna kommenterat ovanstående aspekter innebär inte nödvändigtvis att de ställer sig bakom Naturvårdsverkets förslag, motiveringar och konsekvensbeskrivningar.

Under perioden har Naturvårdsverket beställt en kunskapssammanställning om häckningstider. Den kommer att redovisas i samband med att paket 2 av de preliminära förslagen skickas på remiss. Bakgrunden till beställningen är att allmän jakt på fågel inte är tillåten under uppfödningssäsongen eller under häckningens olika stadier (FD artikel 7.4). Som underlag ska EU-kommissionens vägledning till denna artikel användas. Under arbetet med jakttidsöversynen har Naturvårdsverket konstaterat att det finns häcknings- och uppfödningstider i vägledningen som avviker från ledande forskares bedömningar, och att det därför finns ett behov att säkerställa aktuell kunskap inom området.

Resultatet av den första beredningsfasen är detta preliminära förslag till jakttidsändringar som enligt ovan delats in i två paket.

Remiss – genomförs januari–februari 2020

Remissen är den period där samtliga berörda aktörer kan lämna synpunkter på bifogat preliminära förslag till jakttidsändringar. Det preliminära förslaget har etappindelats för remiss i två paket eller delleveranser:

Detta dokument omfattar paket 1, som i huvudsak omfattar förslag om:

- allmän och särskild jakt på däggdjur (JF bilaga 1 o 3)
- begränsning i tid på dygnet (JF 9 §)
- hundanvändning (JF 16 §)
- skyddsjakt enskilda initiativ (JF bilaga 4), förutom på ringduva, gäss och råka.

Förslagen i paket 2 kommer att skickas ut på remiss i början av år 2020. I huvudsak omfattar paket 2 förslag om:

- allmän jakt på fåglar (JF bilaga 1)
- skyddsjakt på enskilda initiativ (JF bilaga 4) på ringduva, gäss och råka.

Det kan alltså förekomma förslag som rör fåglar även i paket 1. Vilka jakttider som ingår i respektive paket framgår av bilaga Förslagsuppdelning per paket.

Under översynen har begreppet snabbkonsultation använts för denna fas i enlighet med föreslagen process i regeringsuppdraget *Beredning av jakttidsändringar*. Eftersom remiss tydligare beskriver vad som avses används nu detta begrepp istället.

Andra beredningsperioden – genomförs mars–maj 2020

Under denna period kommer synpunkterna från remissen att tas om hand av Naturvårdsverket. Förslagen och motiveringarna kommer att kunna justeras och utvecklas ytterligare vid behov efter samråd med beredningsgruppen.

Överlämning till regeringen – juni 2020

Förslagen lämnas över till regeringen för vidare beredning och beslut. Regeringen beslutar om ändring av jakttider och när ändringar träder i kraft.

2. Allmän jakt

Enligt 2 § JF första punkten är jakt på vilt av olika slag tillåten under de tider av jaktåret (1 juli –30 juni) som anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider). Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.

Allmän jakt innebär att jakten bedrivs under angiven tid utan särskilt tillstånd och utan antalsbegränsning.

2.1. Naturvårdsverkets utgångspunkt för utformning av allmänna jakttider

Jaktidsöversynens utgångspunkt för allmän jakt är att vilt inte ska jagas under parnings- och uppfödningstid. Detta kan undantagsvis behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhällsligt perspektiv, exempelvis rådande skadesituation i jord- och skogsbruk. För flera viltarter är det oklart om och i så fall hur reproduktionsbiologin har påverkats av klimatförändringar. Arternas framtida påverkan av klimatförändringar är en viktig fråga för viltförvaltningen som inte setts över inom detta uppdrag. I ett klimatperspektiv kan man förvänta sig att en del jaktbara arter kommer minska medan andra ökar successivt. Arternas reproduktionstid kan komma att ändras och deras utbredning förskjutas norrut. Inför nästa jaktidsöversyn skulle det vara värdefullt att ha ökat kunskapen om detta.

I *Strategi för svensk viltförvaltning* framgår att jakt, viltturism och annat brukande av vilt inte ska begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. En åtgärd som identifierats i strategin för att främja brukandet av vilt är att verka för att så många arter som möjligt är föremål för allmän jakt. Detta i syfte att både underlätta lokal förvaltning och minska myndigheternas administration.

I *Strategi för svensk viltförvaltning* står också att ”viltet ska kunna brukas på ett mångsidigt sätt som skapar värde i flera led – för naturupplevelser, friluftsliv och turism, jakt som fritidsintresse eller näring, produktion och förädling av kött och andra produkter”. Samtidigt konstateras att viltet kan ställa till med betydande skador och att det därför är viktigt att förvaltningen ger möjligheter för markägare att kunna reglera viltstammarna och på så sätt påverka skadesituationen i jord- och skogsbruk på den egna fastigheten. Populationsreglerande jakt sker främst genom allmän jakt. Enligt nyss nämnda strategi bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas.

Ett sätt att möjliggöra ökad avskjutning för att minska skadorna är långa jakttider. På så sätt ges jägarna fler tillfällen att utöva jakt på när lokala förutsättningar är lämpliga. En förlängning av jakttiden behöver inte innebära ett ökat jakttryck. Sambandet mellan jakttidens längd och avskjutningens storlek är oklar, men att utökade jakttider möjliggör fler jakttillfällen är klart. Jägare har, precis som alla andra, inte obegränsat med tid. Mellan 1986/1987 och 2005/2006 ökade det genomsnittliga antalet jaktdagar från 20 till 27 dagar för en genomsnittlig

jägare.³ En adaptiv viltförvaltning består av olika delar, där jakttider är ett viktigt verktyg. Utökade jakttider kan givetvis inte ensamt lösa problemen med skador. Samverkan, utbildning, enkla möjligheter till avsättning av viltkött med mera behöver utvecklas parallellt.

Markägare och jakträttshavare ansvarar för att jakten anpassas efter tillgången på vilt och att viltet vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, samt att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.⁴ Ett stort ansvar ligger således på den enskilde att avskjutningen för respektive viltart ligger på lämpliga nivåer och lämpliga individer.

Om det råder kärva väderförhållanden kan ordinarie jakttider sättas ur spel. Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena⁵. Den enskilde jägaren ansvarar alltid för att inte utsätta viltet för onödigt lidande.⁶

Vilka arter som kan jagas under allmän jakt i Sverige avgörs av FD samt AHD. En åtgärd i *Strategi för svensk viltförvaltning* är att så många arter som möjligt ska vara föremål för allmän jakt och viltförvaltningen ska dessutom vara adaptiv. FD skrevs 1979 och AHD 1992. Under perioden har en hel del förändringar skett i naturen och samhället vilka inte fullt ut återspeglas i dessa direktiv. En adaptiv viltförvaltning förutsätter ett regelverk som möjliggör anpassningar när förändringar sker i natur och samhälle. Jaktidsöversynens riktlinjer är därmed delvis motsägelsefulla avseende vilka arter som bör jagas under allmän jakt.

Kvaliteten på vilt som resurs varierar över året. Köttvärdet på exempelvis årets kid och kalvar är mindre i början av säsongen än på slutet. Samtidigt kan köttvärdet minska i slutet av säsongen när det blir svårare för djuren att hitta föda. Även pälsvärdet varierar över årstiderna. Jaktidsöversynen har inte tagit ställning till när nyttjandet är optimalt. Detta kan också variera lokalt och bero på olika årsmån. Den enskilde jägaren är mest lämpad att avgöra när nyttjandet är lämpligt utifrån olika skäl och förutsättningar.

³ Widemo mfl. 2019

⁴ 4 § Jaktlag (1987:259).

⁵ 2 § JF

⁶ 27 § JL

3. Allmän jakttid, hare

Skogshare <i>Lepus timidus</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Rapportering enligt artikel 17 AHD 2019: 600 000 st totalt i Sverige. Arten har gynnsam bevarandestatus i alpin biogeografisk region, men inte i boreal och kontinental biogeografisk region. Som hot, med hög betydelse, mot skogsharen anges fälthare samt klimatförändringar.			
Reproduktion	Skogsharen kan få två till tre kullar per år. Den första kullen föds april-maj. ⁷			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	42 785	30 918	18 616	12 299
Övrigt	Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, bilaga 5			
Gällande reglering av jakttid	Allmän jakt JF bilaga 1 punkt 1 Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 3 och 4. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund.			

Fälthare <i>Lepus europaeus</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: N/A (år 2000 listad Livskraftig (LC)). Beståndsuppskattning saknas.			
Reproduktion	Fältharen kan para sig redan i januari i södra Sverige och den första kullen föds då i februari. Fältharen kan få tre, upp till fyra kullar per säsong ⁸ .			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	67 536	38 128	30 063	23 896
Övrigt	Klassad som främmande vilt av Artdatabanken med riskklass mycket hög risk			
Gällande reglering av jakttid	Allmän jakt JF bilaga 1 punkt 1 Skydds jakt bilaga 4 punkt 3 och 4. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund.			

3.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 1		
Hare	Gotlands län	den 1 sept.-den 15 feb.
	Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län: länet utom Öland	den 1 sept.-den 15 feb. (fälthare) den 1 sept.- den 28 (29) feb. (skogshare)
	Västra Götalands län, Kalmar län: Öland	den 1 sept.-den 31 jan.
	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 1 sept.-den 15 feb.
	Övriga delar av landet	den 1 sept.-den 28 (29) feb.

3.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Skogsharens bevarandestatus kommer att utredas närmare under 2020 som ett underlag för hur Naturvårdsverket går vidare med frågan.

⁷ pers komm. CG Thulin 19-10-14

⁸ pers komm. CG Thulin 19-10-14

3.3. Motivering

Sverige rapporterade populationsstatus och -utveckling till EU-kommissionen i enlighet med AHD artikel 17 under april 2019. Skogsharens bevarandestatus rapporterades som gynnsam enbart i en av Sveriges tre biogeografiska regioner, nämligen den alpina. Enligt rapporteringen saknas gynnsam bevarandestatus i de övriga två biogeografiska regionerna (boreala och kontinentala). För att allmän jakt ska kunna tillåtas i en biogeografisk region är kravet enligt AHD artikel 14 att arten har gynnsam bevarandestatus i den regionen.

Naturvårdsverket ser därför ett behov av att under 2020 låta göra en närmare utredning kring skogsharens bevarandestatus för att för att få fram ett underlag för hur frågan om allmän jakt på skogshare kan hanteras vidare.

4. Allmän jakttid, bäver

Bäver <i>Castor fiber</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC). Populationen är ökande. Rapportering enligt artikel 17 AHD 2019 anger ca 130 000 individer, stabil utvecklingstrend och gynnsam bevarandestatus i hela landet.			
Reproduktion	Parning i februari, födsel i maj (genomsnittlig födsel 13/5) ⁹ , ungar diar upp 5–6 veckor. ¹⁰			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	3 253	6 866	7 342	6 487
Övrigt	Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, bilaga 5 Rivning av bäverdamm regleras i 29 § JF.			
Gällande reglering av jakttid	Allmän jakttid JF bilaga 1 punkt 2 29 § JF förstörelse av bäverdamm.			

4.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 2		
Bäver	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 okt.-den 15 maj.
Bäver	Övriga delar av landet	den 1 okt.-den 10 maj.

4.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Ingen förändring föreslås.

4.3. Motivering

Bäverstammen har ökat i Sverige de senaste decennierna, både till antal och till utbredning. Bäverns trädfällning och dammbyggen kan skapa variationsrika miljöer som bidrar till biologisk mångfald. Det kan dock också orsaka skador på bland annat vägar, invallningar, fastigheter, tomter och skog. Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora

⁹ Parker H. och Rosell F.2001, Parturition for Eurasian Beaver *Castor fiber* - when should spring hunting cease? – Wildl. Biol. 7:237-241.

¹⁰ pers.komm Göran Hartmann 2019-10-09.

skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att möjliggöra ökad avskjutning.

Enligt Naturvårdsverkets bedömning saknas det dock utrymme för en utökning av jakttiderna för bäver. Skälen är dels att jaktslutet ligger i nära anslutning till den tid då bäverns ungar föds, dels att jaktens början ligger i anslutning till när ungarna fortfarande kan vara beroende av att någon äldre medlem ur familjegruppen finns kvar.

Merparten av jakten på bäver sker under de sista veckorna av jakttiden. Det beror på att jakten är mest effektiv i gryning och skymning på senvåren, när det är ljus under längre tid på dygnet och när eventuell is bryter upp. I de nordligaste länen kan islossningen sammanfalla med jaktslutet, vilket gör att varje jakttag före jaktslutet har betydelse för att överhuvudtaget kunna bedriva jakt på bäver under ordinarie jakttid.

I Norge gjordes en studie under 2001 om när på våren som bäverjakten bör avslutas med hänsyn till bävrarnas nedkomst. Studien visade att även om jakten bedrivs i nära anslutning till när bäverns ungar föds finns inget som tyder på att lakterande honor fälls under denna tid. Skälet kan vara att honorna ännu inte fött ungar och att de honor som nyss fött i högre utsträckning uppehåller sig i hyddan och i övrigt har ett annat aktivitetsmönster som gör att de inte exponeras på samma sätt vid jakt.¹¹

Att harmonisera slutdatum inom landet till det tidigare datumet, 10 maj, skulle medföra mer enhetliga jakttider. Naturvårdsverket föreslår dock att nuvarande tider bibehålls av försiktighetsskäl och tills ny kunskap finns att utgå från. De studier som finns om bäverns reproduktionstid i Sverige gjordes av SVA under 1980-talet.¹² En pågående norsk studie i ämnet kommer att publiceras i slutet av 2020 och kan ge ny kunskap för förvaltningen av bäver.¹³

Naturvårdsverkets förslag om bibehållna jakttider baseras på bästa tillgängliga kunskap och möjliggör jakt under så lång ordinarie jakttid som möjligt, med hänsyn taget till det vi idag vet om bäverns reproduktionstid och ungarnas grad av självständighet. Förslaget minimerar därmed behovet av skyddsjakt under annan tid, när jakt är än mindre lämplig utifrån biologiska förutsättningar.

Ur resursperspektiv är bäverns päls av högre kvalitet ju senare på hösten som bävern jagas, men för såväl päls som kött finns idag ett begränsat intresse.

¹¹ Parker H. och Rosell F. 2001, Parturition for Eurasian Beaver *Castor fiber* - when should spring hunting cease? – Wildl. Biol. 7:237-241.

¹² Mörner T. 1990: Födelsestid hos svenska bävvar. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Uppsala.

¹³ pers.komm Göran Hartmann 2019-10-09.

5. Allmän jakttid, rödräv

Rödräv <i>Vulpes vulpes</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC). Populationen är uppskattad till 100 000 individer (Artdatabanken)			
Reproduktion	Parningen sker i feb-mars och ungar föds i april-maj. Ungarna börjar uppträda alltmer självständiga från ca 2–4 månader efter födseln. ¹⁴			
Gällande reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund.			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	45 881	62 972	72. 427	58 963

5.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 3		
Rödräv	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 1 aug.-den 28 (29) feb.
	Värmlands län, Örebro län, Dalarnas län utom Älvdalens kommun,	den 1 aug.-den 31 mars
	Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län, Älvdalens kommun	1 aug.-den 15 april
	Övriga delar av landet	den 1 aug.-den 15 mars

5.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Ingen förändring föreslås.

5.3. Motivering

Nuvarande jakttid bedöms ligga i linje med riktlinjerna för jakttingsöversynen. Naturvårdsverket har inte funnit andra skäl till ändring.

Enligt principerna för jakttingsöversynen bör jakttiderna när det är möjligt synkroniseras i landet när det är möjligt med hänsyn till den biologiska jakttingsramen. Det innebär att start- och slutdatum bör vara enhetliga över så stora geografiska områden som möjligt. I gällande bestämmelse för rödräv är jaktstarten enhetlig i hela landet, medan jaktslutet är uppdelat i fyra områden. Jaktslutet är anpassat efter befintlig kunskap om rödrävens valpning som sker tidigare i södra Sverige.

För stammarna av fält- och skogshöns är predation av rödräv under häckningsperioden och sensommaren ofta av kritisk betydelse. Predation av rödräv är en avgörande populationsbegränsande faktor för stammarna av harar.¹⁵ I vissa områden i fjällkedjan bedrivs rödrävsjakt i naturvårdande syfte för att gynna två hotade arter, fjällräv och fjällgås.¹⁶ Rödrävsjakten under den senare delen av jakttiden är särskilt viktig, eftersom det är då fjällräv respektive fjällgås etablerar revir och parar sig och fjällgåsen inleder häckningen.

Det finns alltså ett behov av att även fortsättningsvis kunna jaga rödräv under långa jakttider. Eftersom gällande bestämmelser är i ytterkant av den biologiska

¹⁴ Jensen B. (1994) Nordens Däggdjur (ISBN 91-518-4432)

¹⁵ F. Widemo 2008

¹⁶ Naturvårdsverket 2011, 2017

jakttidsramen och kunskap saknas om och i så fall hur ett varmare klimat påverkat rödrävens reproduktionsbiologi föreslås inga ändringar.

Med mer kunskap kan följande överväganden göras avseende jakttiderna:

- Möjligheterna att förlänga jakttiden i de områden i fjällkedjan där fjällgås (akut hotad) och fjällräv (starkt hotad) förekommer. En viss buffertzona kan vara lämplig. I dessa områden kan det fortfarande vara vinter vid jaktens nuvarande sluttidpunkt. I finska Lappland pågår jakten till 30 april.
- Harmonisering av jaktstut där de biologiska förutsättningarna medger det. Ett rimligt antagande är att det borde gå att harmonisera jakttiden i södra Sverige.
- Harmonisering med jakttiden på iller, mård, räv och grävling.

6. Allmän jakttid, iller

Iller <i>Mustela putorius</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Rapportering enligt artikel 17 AHD 2019 anger ca 24 000 individer, stabil utvecklingstrend och gynnsam bevarandestatus i hela landet.			
Reproduktion	Brunsttid mars-juni, ungarna föds efter 40–42 dygn. Ungarna diar i upp till 1 månads ålder ¹⁷ och är självständiga från 2 månaders ålder ¹⁸ .			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	5 200	4 316	2 418	1 986
Övrigt	Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, bilaga 5.			
Gällande reglering av jakttid	Allmän Jakt JF bilaga 1 punkt 4 Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund.			

6.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 4		
Iller	Hela landet	den 1 sept.-28 (29) feb.

6.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Ingen förändring föreslås.

Föreslagen jakttid ligger utanför artens huvudsakliga parningstid och uppfödningstid¹⁹ och bedöms i övrigt ligga i linje med riktlinjerna för jaktöversynen. Naturvårdsverket har inte funnit andra skäl till ändring.

På sikt och om det stöds av ny kunskap kan man överväga att harmonisera jakttiden för iller, mård, räv och grävling.

¹⁷ MacDonald D. (1993) Collins Field Guide MAMMALS Britain and Europe (ISBN 0-00-219779-0).

¹⁸ Jensen B. (1994) Nordens Däggdjur (ISBN 91-518-4432-x).

¹⁹ Pers komm Henrik Thurffjell

7. Allmän jakttid, skogsmård

Skogsmård <i>Martes martes</i>									
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Rapportering enligt artikel 17 AHD 2019 anger ca 30 000 individer, stabil utvecklingstrend och gynnsam bevarandestatus i hela landet.								
Reproduktion	Parningsperiod: slutet av juni till mitten av augusti. Ungarna föds i mitten/slutet av mars (tidigare ju längre söderut) till början av maj och är självständiga i slutet av augusti ²⁰ .								
Avskjutningsstatistik (st)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>1997/1998</th> <th>2007/2008</th> <th>2012/2013</th> <th>2017/2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>11 916</td> <td>7 731</td> <td>12 087</td> <td>10 996</td> </tr> </tbody> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018	11 916	7 731	12 087	10 996
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018						
11 916	7 731	12 087	10 996						
Övrigt	Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, bilaga 5.								
Gällande reglering av jakttid	Allmän Jakt JF bilaga 1 punkt 5 Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2. 16 § JF tid för jakt och jakkträning med hund.								

7.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 5		
Mård	Värmlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 sept.-den 31 mars
Mård	Övriga delar av landet utom Gotlands län	den 1 nov.-den 28 (29) feb.

7.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Skogsmård	Värmlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 sept.-den 31 mars
Skogsmård	Övriga delar av landet	den 1 sept.-den 28 (29) feb.

Förslaget innebär en tidigare jaktstart för länen i mellersta och södra Sverige. Sluttidpunkten ändras inte. Mård preciseras till skogsmård. Förslaget är att jakt framöver tillåts på Gotland om arten skulle upptäckas där.

7.3. Motivering

Enligt principerna för jaktöversynen bör jakttiderna så långt som möjligt harmoniseras i landet inom den biologiska jaktidsramen. Ur ett biologiskt perspektiv saknas skäl för nuvarande skillnad i jaktstart mellan norra och södra Sverige. Därför föreslås en harmonisering av tidpunkten för jaktstart över hela landet. Förslaget ligger utanför mårdens föryngringssäsong.

Skälet för nu gällande jaktstart sägs vara baserad på när skinnen är möjligt att ta vara på. Tidigare var dessa en viktig handelsvara. I dag bedrivs jakten efter mård till stor del även i viltvårdande syfte. Mården är en viktig predator på ägg och fågelungar²¹. En längre jakttid möjliggör ökad möjlighet till predator kontroll.

²⁰ pers komm Henrik Thurfjell

²¹ F Widemo 2008

Önskemål har inkommit om att harmonisera jaktstarten med jakt på skogsfågel som startar den 25 augusti. Ett annat förslag är att harmonisera starten med start för hundträning efter fågel, eftersom samma hundar kan användas vid dessa jakter. Det saknas dock kunskap om mårdungarnas överlevnadsmöjligheter i augusti och i vilken omfattning ett varmare klimat kan ha påverkat mårdens reproduktionsbiologi. Därför föreslår Naturvårdsverket inte att jaktstarten tidigareläggs ytterligare. Med ny kunskap kan det bli aktuellt att överväga att harmonisera jakttiden för iller, mård, räv och grävling.

Nuvarande tidpunkt för jaktens avslut bibehålls. Skogsmårdungarna föds senare ju längre norrut man kommer och därför är ett senare avslut motiverat där.

Skogsmård finns idag inte på Gotland, men förslaget är att jakt framöver tillåts på Gotland om arten skulle upptäckas där.

Förslaget innebär att mård specificeras till skogsmård för att i jaktlagstiftningen särskilja den från den främmande arten stenmård som påträffats i södra Sverige. Detta innebär ökad tydlighet avseende vilken mård som avses. Skogsmård och stenmård är dock svåra att skilja åt i en jaktlig situation.

7.4. Konsekvens

Längre jakttider möjliggör utökad jakt efter skogsmård vilket kan medföra positiva effekter för flertalet markhäckande fåglar och annat småvilt.

8. Allmän jakttid, grävling

Grävling <i>Meles meles</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Antalet individer är uppskattat till 250 000.			
Reproduktion	Efter en period med fördröjd implantation föds ungarna under februari ²² eller runt 1 mars. ²³ Ungarna slutar vara beroende av digivning i mitten av juni men fortsätter dia fram till mitten av augusti. ²⁴			
Gällande reglering av jakttid	Allmän jakt JF bilaga 1 punkt 6 Skydds jakt JF bilaga 4 punkterna 2, 8, 11, 18 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund.			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	30 408	32 098	27 539	23 593

8.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 6		
Grävling	Hela landet	den 1 aug.-den 15 feb.

8.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Grävling	Hela landet	den 1 aug.-den 31 jan.

Förslaget innebär att jaktens sluttidpunkt tidigareläggs i hela landet.

8.3. Motivering

Det finns risk att nu gällande sluttidpunkt för jakten överlappar ungarnas födsel. Förslaget innebär en justering till artens biologi.

Grävling förekommer idag inte på Gotland men bör tillåtas för jakt om den etablerar sig där.

Med ny kunskap om klimatförändringens påverkan på arternas reproduktionsbiologi kan det bli aktuellt att överväga att harmonisera jakttiden för iller, mård, räv och grävling. Det skulle förenkla för jägare, markägare och allmänhet.

8.4. Konsekvens

Jakttiden blir något kortare, vilket kan innebära minskad möjlighet till predator kontroll och därmed negativa effekter på markhäckande fågelbestånd. Grävlingen är en viktig predator på sådana bon både i skogs- och i jordbrukslandskapet, bland annat för en del av predationen på rödlistade vadare på svenska havsstrandängar.²⁵

²² Erfarenheten från Skånes Djurpark (Alfred Lindskog Nordens Ark).

²³ Jensen B. (1994) Nordens Däggdjur (ISBN 91-518-4432-x).

²⁴ Pers komm Henrik Thurfjell

²⁵ Widemo F 2008

9. Allmän jakttid, vildsvin

Vildsvin <i>Sus scrofa</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Ej bedömd (NE) ²⁶ Antal individer uppskattas till 300 000. ²⁷			
Reproduktion	Majoriteten av vildsvinen har en säsongsmässig reproduktion och föder första kullen kultingar från januari till april. Dock förekommer det även nyfödda kullar på andra tider av året. ²⁸ Dräktighetstiden är ca 4 mån.			
Gällande reglering jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund. 9 § JF tid på dygnet.			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	3 047	32 745	97 293	114 831

9.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 7		
Vildsvin, utom sugga som åtföljs av smågrisar	Hela landet	den 16 april-den 15 feb.
Vildsvin, årsunge	Hela landet	den 1 juli-den 30 juni

9.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Vildsvin	Hela landet	den 1 april-den 31 jan.
Vildsvin, årsunge	Hela landet	den 1 juli-den 30 juni

Förslaget innebär att jaktuppehållet för vuxna vildsvin tidigareläggs två veckor. Formuleringen om sugga som åtföljs av smågrisar tas bort.

9.3. Motivering

Vildsvinen utökar sitt utbredningsområde i Sverige och stammen växer. Tillväxten ökar möjligheten att nyttja arten som resurs, samtidigt som behovet att reglera och begränsa stammen ökar. Skador orsakade av vildsvin i jordbruket är omfattande i stora delar av södra Sverige. Antalet viltolyckor med vildsvin inblandade är högt och har nästan fördubblats under de senaste fem åren, enligt statistik från nationella viltolycksrådet. 2014 var antalet kollisioner med vildsvin i trafiken cirka 3780 medan de 2018 var cirka 6940.

Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att främja ökad avskjutning. Jakttiden på vildsvin är redan så väl tilltagen att det inte bedöms finnas något utrymme för ökad jakttid då den delvis redan överlappar vildsvinens uppfödningstid. Naturvårdsverket föreslår ett fortsatt jaktuppehåll på två månader under den tid på året när majoriteten av suggorna föder kultingar och ger di. Ny forskning²⁹ visar att vildsvinskultingar föds tidigare än vad man tidigare har trott, se bild nedan. Naturvårdsverket föreslår

²⁶ <https://artfakta.se/naturvard/taxon/sus-scrofa-6010576> läst 2019-08-19

²⁷ Remissversion Förvaltningsplan vildsvin (Naturvårdsverket 2020), 2019-10-25

²⁸ Pers komm Anne-Marie Dalin

²⁹ Malmsten, A., Jansson, G., Lundeheim, N., and Dalin, A-M. (2017).

därför att jaktuppehållet ska tidigareläggas för att bättre överensstämna med tidpunkten för grisning och digivning.

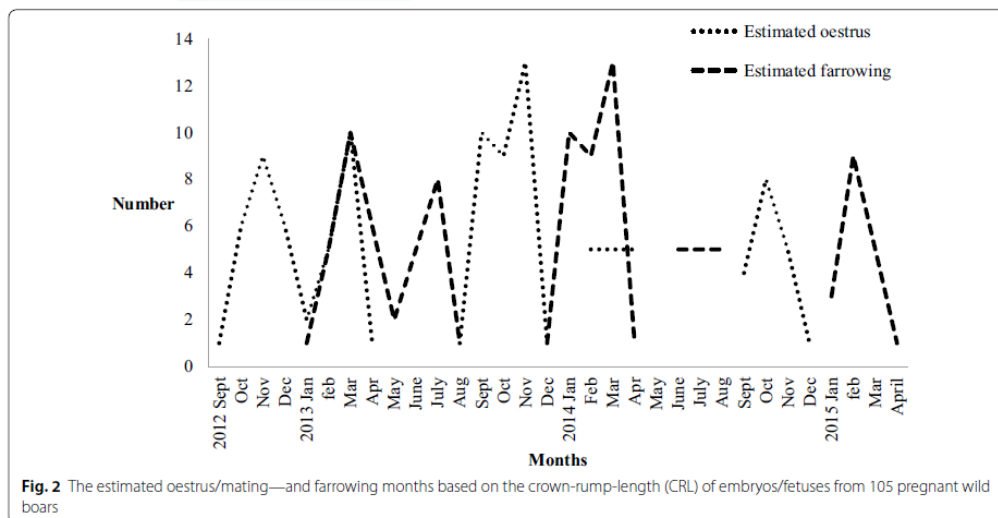

Bild. Malmsten, A., Jansson, G., Lundeheim, N., and Dalin, A-M. (2017).

Vuxna galtar lever solitärt under en stor del av året och kan vandra långa sträckor, vilket påverkar artens spridningstakt. Naturvårdsverket har därför övervägt att tillåta jakt på galt under uppehållet för att minska populationens tillväxt och spridning. Svårigheter att skilja könen å talar dock emot en sådan jakt. Osäkerheten när det gäller könsbestämning bedöms inte heller kunna vägas upp av jaktens populationsbegränsande påverkan. Stammens utveckling styrs framför allt genom avskjutning av hondjur. Naturvårdsverkets förslag är därför att galtar även fortsättningsvis ska vara fredade under denna period.

Enligt 27 § jaktlagen får jakt inte bedrivas så att viltet utsätts för onödigt lidande. Ett exempel på onödigt lidande är om en digivande sugga fälls från sina kultingar. Utöver den djuretiska aspekten av att kultingförande sugga fälls, finns det även en skadeaspekt, eftersom moderlösa kultingar eller unggrisar kan skapa stora problem. En sugga som åtföljs av eller dias av smågrisar är alltså fortsatt fredad. Naturvårdsverkets förslag är att skrivningen om att sugga som åtföljs av smågrisar är fredad tas bort eftersom den omständigheten annars regleras dubbelt.

Genom att ta bort skrivningen blir lydelsen konsekvent med bestämmelser som gäller för övrigt vilt. För exempelvis älg och kronhjort framgår inte explicit av jaktlagstiftningen när hondjuret är undantaget jakt med anledning av att hon åtföljs av årskalv. Tidigare framgick det av länsstyrelsens beslut om älgjakt att de rekommenderade att kalv fälls före ko eller hind. Denna rekommendationen förekommer inte längre av samma skäl som Naturvårdsverket anför här.

Att ta bort lydelsen ”utom sugga som åtföljs av smågrisar” bedöms även bidra till ökad tydlighet eftersom begreppen ”smågrisar” och ”åtföljs av” är oklara. En digivande sugga åtföljs inte heller alltid av sina smågrisar. Dessutom kan vildsvin i praktiken vara både ”årsgris” och ”sugga” eftersom det förekommer

vildsvin som föder ungar före 12 månaders ålder. Allt sammantaget bör skrivningen tas bort och vildsvin hanteras lika som övrigt klövvilt.

Det finns risk för utbrott av afrikansk svinpest i den svenska vildsvinsstammen. Vid ett eventuellt sjukdomsutbrott kan jakten i det drabbade området komma att hanteras efter speciella rutiner för ändamålet.

9.4. Konsekvens

Som tidigare nämnts är det inte lämpligt att öka jakttiden för vildsvin eftersom den redan är väl tilltagen. Däremot bör andra möjligheter att reglera stammarna fortsatt undersökas.

Vedertagen praxis vid jakt är jägarmässig avskjutning, vilket innebär att ett hondjur med smågrisar inte får skjutas. Risker att den borttagna lydelsen skulle leda till att det förande hondjuret skjuts är därför liten. I praktiken bör därför den borttagna skrivningen inte ge några negativa konsekvenser ur jaktetisk synvinkel.

Naturvårdsverkets förslag om att inte längre skriva ut att sugga som åtföljs av smågrisar är fredad skulle dock kunna missuppfattas som att detta inte längre gäller. Ändringen bör därför kommuniceras noga för att tydliggöra vad som gäller.

10. Allmän jakttid, dovhjort

Dovhjort <i>Dama dama</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) En beräkning av dovhjortstammens storlek före jakt 2016 indikerar 126 000 djur. ³⁰			
Reproduktion	Högbrunsten pågår under andra halvan av oktober och första halvan av november. Kalvarna föds i juni-juli ³¹ och bedöms kunna klara sig själva från oktober månad. ³²			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	7 746	18 624	31 045	41 656
Gällande reglering av jakttid	Allmän Jakt JF bilaga 1 punkt 8 Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 22. 16 § tid för jakt och jaktträning med hund 9 § tid på dygnet			

10.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 8		
Dovhjort	Hela landet	den 1 okt.-den 20 okt. och den 16 nov.-den 28 (29) feb. (alla djur)
Dovhjort - hornbärande djur, endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 1 sept.-den 30 sept.
Dovhjort - hind och kalv	Södermanlands län, Östergötlands län, Kalmar län, Skåne län, Västra Götalands län, Örebro län	den 21 okt.-den 15 nov.

10.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Dovhjort - alla djur	Hela landet	den 1 okt.-den 20 okt. och den 16 nov.- den 28 (29) feb.
Dovhjort - hornbärande djur och kalv, endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 1 sept.-den 30 sept.
Dovhjort - hind och kalv	Hela landet	den 21 okt.-den 15 nov.
Dovhjort - hind och kalv, endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 1 mars–den 31 mars.

Förslaget innebär en utökning och harmonisering av jakttiderna enligt följande: jakt på kalv tillåts i september, jakt på hind och kalv tillåts under brunstuppehållet i alla län samt under hela mars månad. Jakten får under september och mars endast bedrivas som smyg- och vaktjakt.

³⁰ Utbredning och förekomst av kron- och dovhjort i Sverige – analys av data från svenska jägareförbundets viltövervakning 2016.

³¹ Naturvårdsverkets rapport 6819 Hjortvilt i Sverige.

³² pers komm Petter Kjellander

10.3. Motivering

De svenska dovhjortstammarna breder ut sig allt mer och ökar i antal. Dovhjort förekommer främst i delar av Götaland och Svealand. I Norrland finns en mindre population på Järnashalvön i Västerbotten. Sedan början av 1990-talet uppvisar avskjutningen exponentiell tillväxt med en genomsnittlig årlig ökning på 12 procent och en fördubblingstid på sex år.³³

Dovhjorten rör sig mellan olika lokaler i landskapet beroende på årstid. Därför bör jakttiden vara lång så att markägare har möjlighet att bedriva en effektiv jakt under den tid som viltet befinner sig på fastigheten. Om det inte finns möjlighet att begränsa stammarna genom allmän jakt finns risk för att skadorna för jord- och skogsbruk ökar. För markägaren återstår då skydds jakt, vilket innebär en viltförvaltning med minskad hänsyn till viltets biologiska jaktidsram, ökad administration och ett mindre adaptivt system.

Dovhjorten har ett starkt flockbeteende och en förmåga att bilda mycket täta populationer som kan orsaka stora skador för jord- och skogsbruket. Framförallt skadas spannmål och vall, men dovhjorten kan även skada skogsplanteringar av bland annat tall. Populationens tillväxt ökar möjligheten att nyttja arten som resurs, samtidigt som tillväxten ökar behovet av att reglera den.

I enlighet med *Strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att möjliggöra ökad avskjutning. Samtidigt innebär utökade jakttider ett större behov av uppmärksamhet på bibehållen kvalitet i populationen, exempelvis upprätthållandet av en någorlunda jämn könskvot. Det mest effektiva sättet att styra en klövviltstams utveckling och samtidigt främja en jämn könskvot är via hondjursavskjutning. Därför föreslås att jakttiden för hindar och kalv utökas.

Förslaget innebär att jakt förutom på hornbärande djur även tillåts på kalv under september, enligt ovan angivna skäl. Däremot är det inte lämpligt med jakt på hind under denna månad eftersom kalven fortfarande är beroende av hinden då. Dovhjorten är ett flocklevande djur och det är i stort sett omöjligt att avgöra vilken hind och kalv som hör ihop i en flock. Därför föreslår Naturvårdsverket att dovhind ska vara helt fredad under september månad.

Enligt gällande bestämmelse är jakt på hind och kalv tillåtet i sex län under dovhjortens brunstperiod. Naturvårdsverket föreslår att hind och kalv blir tillåtna i hela landet under denna period. Detta eftersom dovhjorten fortsätter att sprida sig och det förekommer viltskador från dovhjorten även i andra län. Samtliga län bör ges samma möjlighet att kunna reglera stammen.

Naturvårdsverket föreslår att uppehållet för handjuren kvarstår eftersom handjuren under perioden exponeras för mer och att jakttrycket på dessa annars kan bli för hårt. En låg andel handjur och en brist på fullvuxna handjur i populationen kan få negativa konsekvenser för populationsdynamiken. Det kan till exempel vara försenad och mindre synkron kalvning med följd effekter på överlevnad, ökad predationsrisk, sämre kroppstillväxt samt lägre ålder vid första

³³ <http://www.viltdata.se/wp-content/uploads/2017/04/Bilaga-kron-och-dov.pdf>

reproduktion. Eftersom handjurens kött ofta har sämre kvalitet under brunsten, är jakt på dessa under denna tid inte heller ett optimalt nyttjande av viltresursen. Perioden för uppehåll är tänkt att omfatta den större delen av dovhjortens brunst. Avvikelse förekommer och brunst kan förekomma såväl före som efter denna period. Lokala avvägningar kan behöva göras för att komplettera det föreslagna uppehållet. På sikt kan man överväga ett utökad uppehåll för handjuren för att säkerställa marginal för brunstperioden och för att ytterligare främja hondjursavskjutning. Sådana avvägningar görs redan lokalt idag.

Populationer av dovhjort kan nå höga tätheter bland annat eftersom de är hemortstroga och har en långsam spridning till nya områden. Talrika dovhjortsstammar kan medföra stora skador för enskilda markägare. Syftet med förslaget att utöka jakttiden på hind och kalv till slutet av mars månad är att ge utökade möjligheter för markägare att minska täta populationer av dovhjort, enligt ovan angivna skäl. Det ligger i linje med Naturvårdsverkets tidigare yttrande: ”Vad gäller dovhjort finns det inga biologiska hinder att tillåta jakt efter kalv, hind och spetshjort även under mars månad. Detta medför en ökad möjlighet att förebygga skador orsakad av hjort.”³⁴ I yttrandet framfördes även åsikten att spetshjort vara möjlig att jaga utan biologiska hinder under mars månad. Det finns dock andra skäl än biologiska för att undanta spetshjort från jakt under denna tidpunkt. Det råder samsyn om att hjortar är enklare byten att fälla än hindar, bland annat för att ingen hänsyn behöver tas till förekomst av medföljande kalv. Jakttrycket på handjur är generellt sett högre än på hondjur vilket kan medföra en skev könsfördelning. Det är också jakten på hondjur och inte handjur, som huvudsakligen bidrar till en reglering av stammens storlek. Allt sammantaget finns det tydliga skäl att freda alla handjur, även spetshjortar, under mars månad. Naturvårdsverket skulle med detta resonemang även kunna föreslå inskränkningar i jakten på hornbärande djur under exempelvis september och februari men väljer att inte inskränka befintlig jakt på dovhjort. Jägare och markägare ansvarar lokalt för att kvaliteten på stammen bibehålls och att könsfördelningen är jämn.

Jakten på hind och kalv under mars månad ska bedrivas som smyg- och vaktjakt för att minimera störningen.

10.4. Konsekvens

De förlängda jakttiderna möjliggör ökad reglering av dovhjortspopulationen och ökat nyttjande av dovhjorten som jaktlig resurs. Ökad reglering leder till minskat betetryck och bör på sikt minska behovet av skyddsjakt. Samtidigt får de förlängda jakttiderna inte leda till en försämrad kvalitet i dovhjortspopulationen. Populationens könsfördelning kan gynnas av förslaget att utöka jakttider enbart för hind och kalv under mars månad.

Idag är jakt på hind och kalv av dovhjort under dess brunstperiod tillåtet i sex län och föreslås utvidgas till hela landet. Förslaget kan innebära en ökad störning för dovhjorten i dessa län. Ökningen bedöms dock som liten eftersom det redan pågår jakt på annat klövvilt under den aktuella perioden. Att endast tillåta smyg- och vaktjakt efter dovhind och kalv under brunstuppehållet skulle inte bidra till

³⁴ NV-08849-15, Naturvårdsverkets yttrande N2015/08683/FJR.

att störningar skulle saknas. Däremot kan rättsosäkerhet avhjälpas då det blir lovligt att fälla djur som kommer i pass efter att först ha stötts fram av hund. Förslaget kan snarast ses som en anpassning till rådande förhållanden.

Allt sammantaget innebär förslaget en harmonisering av jakttiderna över landet. Även om dovhjort just nu främst finns i den södra delen av landet ger ett nationellt likalydande regelverk tydlighet och långsiktighet i förvaltningen.

11. Allmän och särskild jakttid, kronhjort

Kronhjort <i>Cervus elaphus</i> I Skåne nominartarten <i>Cervus elaphus elaphus</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) En beräkning av kronhjortsstammens storlek före jakt 2016 indikerar 26 000 djur. De svenska kronstammarna ökar i både utbredning och numerär. Under jaktåret 2015/2016 förekom etablerade populationer av kronhjort inom 16 % av den rapporterade arealen. Kronhjort förekommer i delar av Götaland, Svealand och Norrland upp till Västerbotten. ³⁵			
Populationsstatus nominatrasen:	Rödlistning 2015: Nära hotad (NT) Antalet reproduktiva individer skattas till 1700 (1500–1900) (ADb) Nominartarten finns i Skåne län samt på Halle-Hunneberg (ADb).			
Reproduktion	Brunsten påbörjas under andra halvan av augusti, når sin topp ca i mitten av sept, och klingar av i månadsskiftet september-oktober ³⁶ . Kalvarna föds i andra halvan av april och i maj och kan anses självständiga under oktober månad.			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	1 664	3 425	6 002	10 549
Övrigt	Trafikolyckor (källa nvr.se) 2018: 414 st.			
Gällande reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkterna 22 och 23. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund 9 § JF tid på dygnet.			

11.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 9		
Kronhjort	Skåne län	Andra måndagen i okt.-den 31 jan
Kronhjort årskalv	Hela landet utom Skåne län	Den 16 aug.-den 30 sept. (enbart smyg- eller vaktjakt), den 1 okt.-fram till den andra måndagen i okt. och den 1 jan.-den 31 jan.
Jaktförordning (1987:905) bilaga 3		
Kronhjort	Skåne län	Inom kronhjortsområden ska länsstyrelsen bestämma jakttiden till en eller flera perioder under tiden den andra måndagen i oktober-den 31 januari
Kronhjort	Hela landet utom Skåne län	Inom kronhjortsskötselområden får jakten bedrivas under tiden den 16 augusti–den 31 januari. Under tiden den 16 augusti fram till den andra måndagen i oktober får jakten enbart avse hind och kalv. Till och med den 30 september ska jakten efter hind och kalv ske som smyg- eller vaktjakt ³⁷ .

³⁵ Utbredning och förekomst av Kron- och dovhjort i Sverige – analys av data från Svenska Jägareförbundets viltövervakning 2016

³⁶ per komm Anders Jarnemo

³⁷ Förordning 2012:590

11.2. Bakgrund

Under 1980 talet bedrevs jakten på kronhjort huvudsakligen på licens. Allmän jakt förekom vid den tiden endast i anslutning till det skånska kronhjortsskötselreservatet, vilket avvecklades 1988. Allmän jakt på kronhjort infördes i hela landet 1991 som ett resultat av en besvärlig skadesituation.³⁸ När AHD införlivades i jaktförordningen 1998 (SFS 1998:1000) ersattes allmän jakt på kronhjort med införandet av kronhjortsskötselområden (KSO), förutom i Skåne län där kronhjortsområden funnits sedan tidigare.

Dagens kronhjortsförvaltning baserar sig på Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2011:7). Jakt på kronhjort kräver, liksom jakt på älg, krav på registrering av områden för jakt och krav på rapportering av fällda djur, enligt 4 och 5 a §§ JF. Det finns även vissa möjligheter till jakt på kronhjort utanför registrerade områden, precis som för älg. Kravet att rapportera fällda kronhjortar gäller även utanför registrerade områden. Det finns inte heller något nationellt rapporteringssystem för fällda kronhjortar.

Förvaltningen av kronhjort skiljer sig mellan Skåne och övriga landet. I södra delen av Skåne finns kronhjortsområden med syfte att bevara den ursprungliga svenska nominatunderarten av kronhjort. Där sker jakten genom ett licenssystem med tilldelning från länsstyrelsen. På annan mark i länet gäller allmän jakt på samtliga djur, i syfte att skapa en kronhjortsfri zon som förhindrar inblandning av främmande gener i nominatunderarten.

I resten av landet liknar förvaltningen delvis systemet för älg med kronhjortsskötselområden (KSO). Dessa har en avskjutningsplan som godkänns av länsstyrelsen. Det är idag bara inom KSO som vuxna kronhjortar får fällas. På annan mark bedrivs allmän jakt enbart på årskalvar, under en mycket begränsad tid.

Registrerad areal i KSO utgör troligtvis en mindre andel av det totala utbredningsområdet. Uppskattningsvis finns det cirka 280 KSO på totalt cirka fyra miljoner hektar. Markytan är ganska liten jämfört med markyta med ÄSO.

Kronhjortsstammen i Sverige är under tillväxt, vilket ökar möjligheterna att höja stammens kvalitet och bättre nyttja arten som resurs. Men det skapar också behov av att styra stammens utveckling och minska den skadeproblematik som förekommer, framförallt i granskog. Kronhjort förekommer ofta ojämnt spritt över landskapet, ibland i höga tätheter. Stora skador kan uppstå utanför registrerade områden och i områden där det inte finns någon etablerad stam och registrering av KSO inte är möjlig.

Under det senaste fem åren har Naturvårdsverket arbetat för att skapa ett ändamålsenligt förvaltningssystem för kronhjort, men arbetet är inte klart. Det finns ännu inget fullgott system för landet som helhet.

³⁸ Allmän jakt på kronhjort infördes år 1991 genom förändringar i jaktlagstiftningen (prop. 1991/92:9) som ett resultat av ökande klövviltstammar och därmed även ökande skador.

Naturvårdsverket redovisade Regeringsuppdrag Kronhjort den 2 oktober 2015.³⁹ I uppdraget redovisas ett antal alternativ för kronhjortförvaltningen. Ett av dessa liknar till sin karaktär delvis allmän jakt: ”Naturvårdsverket anser att möjligheten till jakt efter kalv av kronhjort på oregistrerad mark bör finnas kvar. Utöver den bör en möjlighet för länsstyrelsen att besluta om jakttiden införas, detta utifrån den regionala förvaltningens förutsättningar och behov av att förebygga skador.” Regeringen remitterade Naturvårdsverkets förslag i januari 2016 tillsammans med andra förslag som inkommit avseende kron- och dovhjort.⁴⁰ Naturvårdsverket lämnade följande yttrande på denna remiss den 23/3 2016: ”Allmän jakt utanför kronhjortskötselområden ligger i linje med Naturvårdsverkets redovisning av uppdraget [Regeringsuppdrag Kronhjort NV-000320-15, redovisat den 2 oktober 2015]. Avseende förslag om jakttid efter kronhjort även i februari och mars kan Naturvårdsverket konstatera att vad gäller kalv finns inga biologiska hinder för detta. För vuxna djur ser Naturvårdsverket skäl att tillåta jakt i februari månad, för hind och spetshjort. Förslaget till längre jakttid för kronhjort gäller även kronskötselområden.”⁴¹

Den 5 juli 2017 hemställde Naturvårdsverket⁴² om uppdrag att utreda frågan områdesförvaltning. Arbetet med att ta fram författningsförslag utifrån den tidigare redovisningen skulle därmed upphöra. Syftet med uppdraget skulle vara att ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag med analys om flerartsförvaltning utifrån ett geografiskt område (områdesförvaltning).

Naturvårdsverket anser att de utmaningar som klövviltförvaltningen står inför de närmsta åren bör hanteras samlat. Det förutsätter kunskapsunderlag med analys om flerartsförvaltning. Ett sådant kunskapsunderlag saknas idag. I avvaktan på en samlad områdesförvaltning föreslår Naturvårdsverket jaktidsförändringar för att möjliggöra för markägare att påverka kronhjortsstammen och därmed hantera rådande skadesituation. Naturvårdsverket anser att den huvudsakliga förvaltningen och vården av kronhjort bör ske inom KSO.

³⁹NV-00320-15

<https://www.regeringen.se/48e6f7/contentassets/1f39844f0cde44ebb5e1b2e5a59e169b/naturvard-sverkets-redovisning-av-regeringsuppdrag-kronhjortn201506887fjr>

⁴⁰ <https://www.regeringen.se/remisser/2016/01/remiss-av-redovisning-av-regeringsuppdrag-om-kronhjort-och-diverse-hemstallningar-avseende-jakt-efter-kron--och-dovhjort/>

⁴¹ Naturvårdsverkets yttrande N2015/08683/FJR (NV-08849-15)

⁴² NV-00577-17

11.3. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Kronhjort	Skåne län (utanför kronhjortsområden)	den 1 okt.–den 31 jan.
Kronhjort, hind och årskalv	Hela landet utom Skåne län (utanför kronhjortsskötselområden)	den 1 okt- den 28 (29) feb. Under perioden 1-28 (29) feb. enbart smyg- eller vaktjakt.
Kronhjort, årskalv	Hela landet utom Skåne län (utanför kronhjortsskötselområden)	den 16 aug.–den 30 sept. Enbart smyg- eller vaktjakt.
Jaktförordning (1987:905) bilaga 3		
Kronhjort	Skåne län (inom kronhjortsområden)	Inom kronhjortssområden ska länsstyrelsen bestämma jakttiden till en eller flera perioder under tiden 1 oktober–den 31 januari
Kronhjort, hjort	Hela landet utom Skåne län (inom kronhjortsskötselområden)	den 1 okt. -den.31 jan.
Kronhjort, hind och årskalv	Hela landet utom Skåne län (inom kronhjortsskötselområden)	den 16 aug.–den 28 (29) feb. Under perioden den 16 aug.–den 30 sept. och 1-28 (29) feb. enbart smyg- eller vaktjakt.

Förslaget innebär att kronhjortsförvaltningen i Skåne län tills vidare lämnas i stort sett oförändrad. Möjlig starttidpunkt för jakt på kronhjort blir dock densamma i hela södra Sverige, harmoniserad med starttid för älgjakten.

För övriga landet innebär förslaget att även hind tillåts för allmän jakt, att jakttiderna för kronhjort inom KSO harmoniserar med tiderna utanför KSO samt med tider för älgjakt. Nuvarande uppehållsperiod på jakt på kronkalv utanför KSO tas bort. Jakttiden på hind och kalv förlängs med smyg- eller vaktjakt under februari månad.

11.4. Motivering

Startdatum för jakt på kronhjort

Kronhjortens brunst infaller under andra halvan av augusti till slutet av september. I oktober har brunsten i stort sett upphört. Jaktstarten för jakt på kronhjort föreslås läggas med början den 1 oktober. Naturvårdsverket har gjort en avvägning mellan kronhjortens biologi, behovet att möjliggöra ökad avskjutning i syfte att minska skador samt en harmonisering till den jakt som samtidigt bedrivs. Förslaget innebär att jaktstarten tidigareläggs jämfört med nuvarande jaktstart.

Starttidpunkt för jakt- och jaktträning av hund som förföljer rådjur och hjort är den 1 oktober och pågår då sedan tidigare på älg och vildsvin. Det innebär att en del störning redan finns och det är sannolikt att jägare får kronhjort i sina pass. Om starttidpunkten hade varit 1 oktober för kronhjortsjakten hade dessa hjortar kunnat fällas. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att starten för jakt på kronhjort ska flyttas till den 1 oktober. En lång jakttid är lämpligt under rådande skadesituation.

Kronhjortsförvaltning - Skåne län

Skåne har speciella förutsättningar för förvaltning av kronhjort jämfört med övriga Sverige. Den huvudsakliga anledningen till att särskilja Skåne är att nominatunderarten av kronhjorten, *Cervus elaphus elaphus*, finns i de södra delarna av Skåne län. Arten är rödlistad som nära hotad. Förvaltningsmålet är att hålla nominatunderarten separerad från övriga kronhjortsstammar.

Även det sydsvenska landskapets särart med öppna vidder och brist på skydd, stor andel åkermark och mindre andel tallskog motiverar en särskild förvaltning i länet. Vid högt jakttryck kan kronhjorten tillbringa en större del av dygnet i skogsplanteringar, med risk för skador på skogen som följd, framför allt i form av barkgnag på gran. Utanför skötselområden bedrivs allmän jakt där även handjur är lovliga.

Naturvårdsverket framför i redovisningen av regeringsuppdraget Kronhjort år 2015 åsikten att kronhjortsförvaltningen i Skåne fungerar och att Skåne därför kan behålla sin nuvarande förvaltningsmodell.⁴³ Denna bedömning har bekräftats 2019 av Länsstyrelsen i Skåne län. I sitt förslag till jakttidsberedningen anger länsstyrelsen att nuvarande jakttider för Skåne är fullt tillräckliga för att kunna bedriva en tillfredställande förvaltning av kronhjortstammen i länet.

Under jakttidsöversynen har det framförts motstridiga synpunkter om hur väl kronhjortsförvaltningen fungerar i Skåne. Inom ramen för detta arbete har det inte funnits utrymme att analysera förväntade effekter av inkomna förslag. Naturvårdsverkets förslag är att jakttider för kronhjort i Skåne län tills vidare lämnas i stort sett oförändrade. Den förändring som föreslås är att tidpunkten för jaktstart på kronhjort harmoniseras med jaktstart på älg i södra Sverige samt med den tidpunkt då jakt med hund tillåts på kronhjort, älg, dovhjort och rådjur. Det innebär att allt klövvilt är lovligt att jaga med hund vid jaktstarten den 1 oktober.

Kronhjortsförvaltning – övriga landet

Det finns ett stort behov av att införa ett förändrat förvaltningssystem för kronhjort med anledning av aktuell skadesituation. Detta framfördes bland annat av riksdagen som ett tillkännagivande till regeringen 2015. I enlighet med *Strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att möjliggöra sådan jakt. Samtidigt innebär utökade jakttider ett större behov av uppmärksamhet på bibehållen kvalitet i populationen. Det mest effektiva sättet att styra en klövviltstams utveckling och samtidigt främja en jämn könskvot är via hondjursavskjutning.

Övriga landet, utanför KSO – allmän jakt på hind och utökade jakttider

Allmän jakt ligger i linje med det tidigare nämnda yttrandet.⁴⁴ Naturvårdsverket föreslår att allmän jakt på hind tillåts utanför kronhjortsskötselområde (KSO).

För att få bilda ett KSO krävs i praktiken en etablerad stam. För att få jaga vuxen kronhjort förutsätts alltså ett medlemskap i ett KSO. Utanför KSO är enligt

⁴³ I Naturvårdsverkets yttrande NV-08849-15 framgår att: "Förslaget till längre jakttid för kronhjort gäller även kronskötselområden."

gällande bestämmelse enbart jakt på kalv tillåten och det under en mycket begränsad tid. Det innebär att markägare har liten möjlighet att vid behov hindra en kronhjortsetablering på de egna markerna. Naturvårdsverkets nu liggande förslag möjliggör just detta och bidrar på så sätt till att förebygga de skador som kronhjorten kan orsaka. Förslaget innebär en viss harmonisering med älgförvaltningen, där både kalv och vuxna djur kan jagas utanför älgskötselområde.

Förslaget ligger i linje med *strategi för svensk viltförvaltning*. En av de identifierade åtgärderna som Naturvårdsverket ska genomföra enligt strategin är att verka för att så många arter som möjligt är föremål för allmän jakttid, för att underlätta lokal förvaltning och minska myndigheternas administration

Handjur får enligt gällande bestämmelser endast fällas inom KSO. Naturvårdsverket föreslår ingen ändring av denna bestämmelse. Ett skäl för att behålla bestämmelsen är att motivera markägare att kvarstå i KSO, eller att nyregistrera ett.

Ett annat skäl till att jakten enbart riktas mot hind och kalv är att minska risken för en ojämn könskvot. Förslaget bygger på hänsyn till biologiska faktorer i form av att handjur undantas från jakt för att värna kvaliteten på kronhjortsstammarna samt dess sociala struktur. Forskning har visat att allmän jakt på kronhjort ofta leder till en försämring av kvaliteten i stammen eftersom ett stort jaktryck läggs på stora djur och handjur⁴⁵. Det är därför i hög grad motiverat att bibehålla en väl avvägd jakt efter handjur endast inom KSO.

Utökade jakttider föreslås i syfte att möjliggöra utökad populationsreglerande jakt enligt skäl som angivits ovan. Naturvårdsverket föreslår att jakttiderna för kronhjort harmoniseras både inom och utom kronhjortsskötselområden samt med jakttiden för älg i det södra området. Det innebär bl.a. att jakttiden på kronkalv förlängs genom att det nuvarande uppehållet tas bort.

Övriga landet, inom KSO – jakttider

Enligt tidigare angivna skäl föreslås att jakttiden för hind och kalv utökas.

Förslaget är att datum för jaktstarten för handjuret även fortsatt harmoniseras med jaktstart för älg i södra älgjaksområdet. Det ligger i linje med Naturvårdsverkets förslag i redovisningen av regeringsuppdrag Kronhjort⁴⁶ att kronhjort och älg så långt möjligt förvaltas tillsammans.

11.5. Konsekvenser

Jakttiderna utökas i syfte att ge markägare möjlighet till lokalt behovsstyrd reglering av kronhjortsstammen. Behovet av skydds jakt borde därmed minska, vilket medför ökad jaktetik eftersom allmän och särskild jakt bedrivs under biologiskt väl avvägd tidpunkt till skillnad från skydds jakt där förebyggande av skada står i fokus. Administration hos länsstyrelsen bör också minska.

⁴⁵ Pers komm Anders Jarnemo

⁴⁶ NV 00320-15

Jakttiderna harmoniseras inom och utanför kronhjortsskötselområden samt med jakttiden för älg i syfte att skapa enkelhet och tydlighet.

Naturvårdsverkets förslag till allmän jakt på hind och kalv utanför KSO bedöms vara väl anpassat till behovet. Förslaget ökar möjligheterna för markägare och jakträttshavare att vidta åtgärder vid skada av kronhjort och ger därmed ökad legitimitet för förvaltningssystemet. Den allmänna jakten, så som den har utformats, innebär en positiv påverkan på könkvot och kvalitet i stammen samtidigt som stammens tillväxt kan begränsas.

Förslaget innebär även en utökad jakttid på kalv på ca tre och en halv månad utanför KSO. Ett högt jaktryck på kalvar innebär bland annat att man ökar medelåldern i populationen, vilket är ett önskvärt mål i förvaltningsammanhang. Genom ökad kalvavskjutning möjliggörs också ökad hindavskjutning, eftersom kalv vid jägarmässig avskjutning alltid fälls före hind.

Kronhjortar är störningskänsliga. Risken för störningar på brunstaktiviteter minimeras genom att endast tillåta smyg- och vaktjakt på kalv under den huvudsakliga brunstperioden. Även under februari månad får jakt endast ske som smyg- och vaktjakt. Skälet för det är att undvika onödig störning under vintermånaden samt för att minska risken för att fel djurfälls. Vid den här tiden har hjortarna börjat fälla sina horn och årskalvarna är förhållandevis stora.

Det kan idag vara svårt att få in avskjutningsstatistik på kronhjort och hur förslaget skulle påverka inrapporteringen är oklart. Utan ett bra system för inrapportering av fälld kronhjort finns det risk för att övervakningen av kronhjortsstammarna försvåras. Jämförbarheten mellan olika år vad gäller inventeringsmetoden *kronobs* påverkas sannolikt av förslaget. Naturvårdsverket anser att beståndsovervakning av kronhjort är en viktig fråga som bör utredas vidare. Det har dock inte varit möjligt att göra inom jakttidsöversynen.

Jakt på kronhjort i södra och mellersta Sverige bedrivs främst i samband med jakt på annat klövvilt. Förslaget innebär en harmonisering med jakttider och tillåten hundanvändning för annat klövvilt som också i huvudsak jagas under allmän jakttid.

Med förslaget möjliggörs jakt på hind och kalv både genom allmän jakt och skötselområdenas försorg. Det kan medföra att incitamenten för att bilda KSO minskar. Ett starkt incitament för att bilda KSO i områden med etablerade kronhjortsstammar kvarstår dock i och med att förslaget inte medger jakt på handjur på mark utanför KSO.

12. Allmän jakttid, rådjur

Rådjur <i>Capreolus capreolus</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC). Beståndet har beräknats till cirka 375 000 individer.			
Reproduktion	Parningen sker i juli–augusti, men implantationen är fördröjd med fem månader. I maj-juni föds 1–3 kid ⁴⁷ som bedöms klara sig utan hind ca 1 oktober. ⁴⁸			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	211 239	118 994	96 383	103 334
Övrigt	Trafikolyckor (källa nvr.se) 2018: 46 985st			
Gällande reglering av jakttid	Allmän Jakt JF bilaga 1 punkt 10 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund. 9 § JF tid på dygnet.			

12.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 10		
Rådjur	Hela landet utom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 1 okt.- den 31 jan.
Rådjur	Övriga delar av landet	den 1 okt.- den 31 dec.
Rådjur - hornbärande endast smyg- och vaktjakt	Uppsala län, Västmanlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Västerbottens län	den 1 maj- den 15 juni
Rådjur - hornbärande endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 16 aug.- den 30 sept.
Rådjur - kid endast smyg- och vaktjakt	Hela landet utom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 1 sept.- den 30 sept.

12.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Rådjur	Hela landet	den 1 okt.- den 31 jan.
Rådjur - hornbärande endast smyg- och vaktjakt	Uppsala län, Västmanlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Västerbottens län	den 1 maj- den 15 juni
Rådjur - hornbärande endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 16 aug.- den 30 sept.
Rådjur - kid endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 1 sept.- den 30 sept.
Rådjur – get och kid endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 1 feb. – den 28 (29) feb.

Förslaget innebär att jakttiderna för rådjur förlängs i de norra länen, både vad gäller tidpunkt för jaktens start och slut. Jakttiden efter get och kid utökas med februari månad i hela landet. Jakttiderna harmoniseras över landet med undantag för jakttiden för vårjakt på bock, som föreslås vara oförändrad tillsvidare.

⁴⁷ Naturvårdsverkets rapport 6819 Hjortvilt i Sverige.

⁴⁸ pers komm Petter Kjellander

12.3. Motivering

Rådjursstammen är stark och livskraftig och förekommer i stabila eller ökande populationer i alla län. Stammen har spridit sig norrut och sedan mitten av 1950-talet etablerat sig i stora delar av norra Sverige och trenden är ökande.⁴⁹ Arten gynnas av ett varmare klimat och ökningen i norra Sverige beror troligtvis på mildare väder och snöfattiga vintrar. Förutsättningen för rådjurets fortsatta spridning och etablering norrut är därför gynnsam. I områden med räv tillsammans med förekomst av lodjur och varg kan utvecklingen vara en helt annan. Där kan rådjursstammarna stadigt gå tillbaka. Vinterdödlighet och predation bedöms vara avgörande faktorer för rådjursstammarnas utveckling.

Rådjuren delar till viss del foderresurs med annat klövvilt och kan orsaka skada på skog och gröda. Ett angeläget motiv till ökad jakt på rådjur är att markägare, särskilt i södra Sverige, har svårt att etablera tallplanteringar på grund av vilt. Svårigheterna medför att granen, som inte i samma utsträckning utgör viltfoder, breder ut sig i landskapet på tallens bekostnad. Fodersituationen för viltet försämras, skadorna på de tallar som finns ökar, landskapet förlorar i variation och därmed påverkas även den biologiska mångfalden negativt. Rådjuren har en stark preferens för förädlade tallplantor medan tallar som uppkommit genom naturlig förnygring inte är lika begärliga⁴⁸. Då återväxten företrädesvis säkras genom förädlade plantor innebär rådjuren ett problem för skogsbruket.

Antalet ansökningar om skyddsjakt på rådjur har ökat de senaste åren. Rådjuren är också den viltart som är överrepresenterad vid olyckor mellan vilt och trafik, och trenden är ökande. I Jämtland och Västernorrland dödades 600–1200 rådjur årligen i trafiken under perioden 2012–2017.⁵⁰ Det ska jämföras med en avskjutning på 700–2100 djur per år och län under samma period.⁵¹ Trafikolyckor med vilt inblandat medför stora kostnader för samhället.

Allt sammantaget finns ett ökat behov av att reglera rådjursstammen. I enlighet med *Strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att möjliggöra sådan jakt. Samtidigt innebär utökade jakttider ett större behov av uppmärksamhet på bibehållen kvalitet i populationen, såsom upprätthållandet av en någorlunda jämn könskvot. Det mest effektiva sättet att styra en klövviltstams utveckling och samtidigt främja en jämn könskvot är via hondjursavskjutning. Därför behöver framförallt jakttiden för get och därmed även kid utökas.

Förslaget är att tillåta jakt på kid även i de nordligaste länen från den 1 september, av skäl som framförs ovan. Jakt på get under september bör dock inte tillåtas, eftersom kalven inte bedöms klara sig själv så tidigt under hösten. Rågetens mjölk har i studier visat sig förlora mycket i näringsvärde under september månad, varför kalven bedöms bli allt mindre beroende av att dia. I början av oktober månad bedöms kalven klara sig själv.⁵²

⁴⁹ pers komm Petter Kjellander

⁴⁸ Reultat från Skogforsk nr 19 2003, R. Bergström, J. Bergquist och G. Bergqvist

⁵⁰ Uppgifterna har hämtats från Nationella Viltolycksrådet, www.viltolycka.se 2019-10-02.

⁵¹ www.viltdata.se 2019-10-02.

⁵² pers komm Petter Kjellander

Under senvintern dominerar kvistbetet i födan, vilket är ett ytterligare skäl att tillåta jakt även i februari. Sådan jakt ger möjlighet till riktad jakt på rådjur som orsakar skada i skogsplanteringar.⁵³ Av samma skäl som ovan föreslår Naturvårdsverket att januarijakt utvidgas till att även gälla i de nordligaste länen.

Från tiden då växterna går in i invintringsfas sjunker deras energinivå stadigt. Rådjuren behöver därmed hushålla med sina energireserver under senvintern. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att det är olämpligt att bedriva jakt med hund under februari månad. Däremot bör övriga jaktformer vara tillåtna vid jakt på get och kid under februari månad när förhållandena medger det. Förslaget är en harmonisering till jakt som bedrivs på annat klövvilt under februari månad.

Jakt på råbock under våren, 1 maj–15 juni, är idag tillåten i Uppsala län, Västmanlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län och Västerbottens län. Jakttiden infördes när dessa län drabbades av det radioaktiva nedfallet från Tjernobylyolyckan 1986. Eftersom cesiumhalten i rådjursköttet var lägre på våren än på hösten tilläts vårjakt i syfte att nyttja resursen viltkött på bästa sätt.

Flera frågeställningar har lyfts under pågående jaktöversyn avseende vårjakt på bock. Åsikterna går isär om sådan jakt ska utökas till fler län eller avskaffas i de län där den bedrivs och många aspekter som bör utredas ytterligare har lyfts fram. Eftersom vårjakten enbart sker på handjur är den inte populationsreglerande i samma utsträckning som jakt på hondjur. Behovet av utökade jakttider kan därmed anses vara mindre ur samhällets perspektiv. Naturvårdsverkets förslag är att utvärdera vårjakten på råbock och tillsvidare lämna jakttid och område oförändrade. I bilaga Utvärdering av vårjakt på råbock framgår de aspekter som framkommit under jaktöversynen som bör utredas innan beslut fattas om att avskaffa eller utöka denna jakt.

12.4. Konsekvens

De förlängda jakttiderna möjliggör en ökad reglering av rådjurspopulationen och därmed färre kollisioner med trafik, färre skador på skog och gröda och ett ökat nyttjande av rådjur som resurs. I framförallt de nordligaste länen möjliggörs jakt under en längre period. I dessa län beror möjligheten till jakt till stor del på snöförhållandena.

Jakt innebär alltid viss form av störning för viltet även om rådjur i störningsstudier har visat sig vara relativt okänsliga för störning genom jakt.⁵⁴ Trots detta tillåts inte jakt med hund i februari månad.

Nyttjandet av rådjur som resurs möjliggörs i större omfattning genom detta förslag. I september är dock kiden relativt små och i slutet av säsongen är rådjuren magrare än tidigare på säsongen, varför jakt under denna tid inte innebär ett optimalt nyttjande av viltresursen. Förslagen har i första hand

⁵³ Mail från Christer Kalén, Skogsstyrelsen, 2019-10-02.

⁴⁹ Effects of chasing by hunting dogs on roe deer Cederlund, G and Kjellander. P 1991

⁵⁴ Pers komm Petter Kjellander

formulerats utifrån samhällets behov av minskande trafikolyckor med rådjur och skador på skog och gröda.

Förslaget innebär att jakttiderna harmoniseras över stora delar av landet vilket innebär ökad tydlighet och enkelhet.

13. Allmän jakttid införs inte på svärta, skedand, årta, skarv, korp, säl och mufflon

Det har lämnats in förslag till jaktöversynen om allmän jakt på följande arter som inte är föremål för detta enligt gällande bestämmelser; svärta, skedand, årta, skarv, korp, säl och mufflon.

13.1. Allmän jakttid på skarv och korp

För att en fågel ska kunna tillåtas för allmän jakt förutsätts att arten är listad i FD bilaga 2, med angivande att arten får jagas i Sverige. Varken skarv eller korp är listade i dessa bilagor och därför görs ingen vidare översyn för dessa arter.

13.2. Allmän jakttid på svärta, skedand och årta

Svärta <i>Melanitta fusca</i>	
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Nära hotad (NT)
Populationsstatus (art 12)	5 500 övervintrande, ökande på kort och lång sikt 7 100 häckande, minskande på kort och lång sikt.
Övrigt	Fågeldirektivet annex 2.

Skedand <i>Anas clypeata</i> / <i>Spatula clypeata</i>	
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC)
Populationsstatus (art 12)	1 900 häckande par. Minskar på kort och osäker på lång sikt. 11 000 flyttande. Ökar på lång och kort sikt.
Övrigt	Fågeldirektivet annex 2.

Årta <i>Anas querquedula</i> / <i>spatula querquedula</i>	
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Sårbar (VU)
Populationsstatus (art 12)	300 häckande. Minskar på kort sikt, fluktuerar på lång sikt.
Övrigt	Fågeldirektivet annex 2.

Förslagen om allmän jakt på svärta och årta tas inte vidare då Naturvårdsverket gör bedömningen att det inte är lämpligt att införa allmän jakt på arter som är rödlistade som nära hotad respektive sårbar.

Förslaget om allmän jakt på skedand tas inte vidare då det skulle innebära jakt på en art med minskande populationsutveckling från redan låga nivåer. Allmän jakt på skedand var tidigare tillåten men avskaffades år 2000.

13.3. Allmän jakttid på säl

Under arbetet med översyn av jakttider har det framförts önskemål om allmän jakttid för säl. Naturvårdsverket menar att förutsättningarna (sälpopulationernas

storlek, internationella överenskommelser, arternas legala skydd enligt AHD etcetera) inte medger en jakt som är oreglerad vad avser antalet djur, kön och/eller ålder, dvs allmän jakt. Förslagen om allmän jakt på säl tas därför inte vidare.

Möjlighet till licensjakt finns idag för arter där man vill kunna styra det maximala antal djur som fålls vid jakt, exempelvis älg och björn. Om licensjakt införs på säl permanent medger detta en reglering av antalet djur eller kategorier av djur som får fållas vid jakten. Detta innebär att man kan rikta jakten på ett sådant sätt att man samtidigt åstadkommer en minskning av risker för skador eller olägenheter av arten på mänsklig verksamhet, samtidigt som man kan garantera artens långsiktiga fortlevnad. Naturvårdsverkets ställningstagande till licensjakt på säl framgår av kapitel Licensjakt på säl.

13.4. Allmän jakttid på mufflonfår

Under översynen har det kommit förslag om allmän jakttid på mufflonfår. Arten är idag tillåten för skydds jakt året runt med stöd av bilaga 4 punkt 1, eftersom arten är ett främmande vilt. Etablering och utbredning av främmande vilt ska begränsas. På grund av mufflonfårets riskklassning gör Naturvårdsverket bedömningen att arten även fortsatt bör skyddsjagas året runt. Allmän jakt med stöd av bilaga 1 skulle medföra en begränsning av jakttiden över året. Förvisso är annat främmande vilt som fälthare och kanadagås tillåtna för allmän jakt, men dessa arter är väl etablerade i landet och tillåtna för skydds jakt på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4 vid vissa villkor. Förslagen om allmän jakt på mufflon tas därför inte vidare.

14. Allmän jakttid, föreslås införas på ekorre

Ekorre <i>Sciurus vulgaris</i>	
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Populationen är beräknad till i storleksordningen 200 000 individer (ADb)
Reproduktion	I mellersta Sverige kan ekorrrens ungar födas redan i mars. Hanarna är reproduktiva från mars till och med september. Honan är dräktig i 36–42 dagar. Honan diar sina ungar 7–10 veckor. Ungarna blir aktiva utanför boet efter 7–8 veckor. Ungarna blir självständiga och vuxna efter 12–16 veckor, men skyddas av honan ytterligare ett par veckor. ⁵⁵ Ekorren kan, möjligtvis enbart i södra Sverige, få två kullar per år. Den andra kullen föds då i augusti. ⁵⁶
Skyddsjakt enskilds initiativ	Skyddsjakt på ekorre kan bedrivas på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4 punkt 2.
Jakttid i grannländer	Norge (den 1 nov.–15 mars) Finland (den 1 nov.–28 feb.)
Övrigt	Ekorre kan förekomma som bifångst i fällor för mård och mink.

14.1. Gällande bestämmelse

Det finns idag ingen allmän jakttid för ekorre i Sverige.

14.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Ekorre	Hela landet	den 15 nov.–den 28 (29) febr.

Förslaget innebär att allmän jakt på ekorre införs i hela landet.

14.3. Motivering

Det har inkommit förslag om allmän jakt på ekorre.

Den svenska populationen bedöms av Artdatabanken som livskraftig. Det finns inget hinder för allmän jakt på ekorre i de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa eller i övrig nationell lagstiftning. Naturvårdsverket bedömer att artens bevarandestatus inte kommer att påverkas negativt om allmän jakt införs. Arten är inte listad i något annex till AHD.

I enlighet med *Strategi för svensk viltförvaltning* ska jakt, viltturism och annat brukande av vilt inte begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. Att nyttja vilt som resurs genom jakt är inte ett så starkt motiv för allmän jakt på just ekorre. Jakten kan förebygga skada, eftersom ekorren bland annat kan ta sig in under tak eller i vindsutrymmen och bygga bo där.

Naturvårdsverket föreslår mot denna bakgrund att allmän jakt på ekorre införs i hela landet, inom den biologiska jaktidsramen, med starttidpunkt den 15 november. Vid detta datum är ungarna från en eventuell andra kull självständiga.

⁵⁵ www.nrm.se 190909

⁵⁶ Pers komm Henrik Thurfjell 191114

Argumentet att ekorrar kan felfångas i fällor, bland annat tillåtna för mink, och att detta skulle avskräcka från fällfångst på mink genom att vara en illegal handling stämmer inte. Det är inte en illegal handling att fånga djur som fällan inte är avsedd för. Detta förutsatt att syftet inte varit att fånga den aktuella arten. Det finns en begränsning i samband med testförfarandet av fångstredskap⁵⁷ där maximalt en av tolv infångade individer får vara felfångst.

14.4. Konsekvens

Naturvårdsverket bedömer att artens bevarandestatus inte kommer att påverkas om allmän jakt införs. Allmän jakt på ekorre var tillåtet fram till år 2001 och avskjutningen för några år när allmän jakt var tillåten uppgick till: 307 st. (2001), 791 st. (1996) och 135 st. (1991).

Vid föreslagen jaktstart har ekorren fått sin vinterpäls och på så sätt främjas i viss mån nyttjandet av vilt som resurs.

15. Allmän jakttid, föreslås införas på hermelin

Hermelin <i>Mustela erminea</i>	
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Populationsstorleken är okänd men lär vida överstiga 20 000 reproduktiva individer. (Artdatabanken)
Reproduktion	Parningen sker under sommaren. Fosterutvecklingen är fördröjd och ungarna föds i april-juni. Ungarna lämnar modern i juli–augusti.
Övrigt	Hermelin kan förekomma som bifångst i fällor för mård och mink. Det finns en typgodkänd fälla för hermelin. Hermelin tar ägg och ungar av både markhäckande och hålhäckande fåglar ⁵⁸ . Hermelinen byter till vinterpäls under november och behåller den till mars–april ⁵⁹ .
Skydds jakt enskilda initiativ	Skydds jakt på hermelin kan bedrivas på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4 punkt 2 och 18.
Jakttid i grannländer	Norge (den 21 aug.–15 mars) Finland (den 1 aug.–31 mars)

15.1. Gällande bestämmelse

Det finns idag ingen allmän jakttid för hermelin i Sverige.

15.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Hermelin	Hela landet	den 1 sept.–den 28 (29) febr.

Förslaget innebär att allmän jakt på hermelin införs i hela landet.

⁵⁷ Naturvårdsverkets föreskrifter om typgodkännande av fångstredskap NFS 2013:13, bilaga 1

⁵⁸ Widemo F 2008

⁵⁹ Jensen B. (1994) Nordens Däggdjur (ISBN 91-518-4432-x)

15.3. Motivering

Det har inkommit förslag om allmän jakt på hermelin.

Den svenska populationen av hermelin bedöms som livskraftig enligt Artdatabanken. Det finns inget hinder för allmän jakt i de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa eller i övrig nationell lagstiftning. Naturvårdsverket bedömer att artens bevarandestatus inte kommer att påverkas negativt om allmän jakt införs. Hermelin är inte listad i något annex till AHD.

I enlighet med *Strategi för svensk viltförvaltning* ska jakt, viltturism och annat brukande av vilt inte begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas.

Följande skäl till jakt och nyttjande av arten som resurs har framkommit under jaktidsöversynen:

- Predatorjakt: hermelinen tar ägg och ungar av både markhäckande och hålhäckande fåglar.
- Förebyggande av skada: på tamdjur, exempelvis höns.
- Resurs att nyttja: hermelinens skinn kan vara en användbar resurs. Sker jakten i syfte att nyttja pälsen bedrivs den lämpligast när hermelinen börjat få sin vinterpäls.

Naturvårdsverket föreslår mot denna bakgrund att allmän jakt införs, inom den biologiska jaktidsramen.

Hermelin finns såvitt man vet inte på Gotland, men om den skulle etablera sig där bör den tillåtas för jakt.

15.4. Konsekvens

Naturvårdsverket bedömer att artens bevarandestatus inte kommer att påverkas om allmän jakt införs. Allmän jakt på hermelin var tillåten fram till år 2005. Avskjutningen för några år när allmän jakt var tillåten uppgick till: 103 st. (2005), 327 st. (2000) och 422 st. (1995).

16. Särskild jakttid, älg

Älg <i>Alces alces</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Populationsuppskattning: sommarstam ca 300 000–400 000			
Reproduktion	Kornas brunst börjar i slutet av september och pågår till mitten/slutet av oktober. Parningen äger rum tidigare söderut. Genomsnittlig tid för kalvning ligger i mitten av maj i södra Sverige och i början av juni i norra Sverige. ⁶⁰			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2017/2018
	94 007	80 993	95 411	84 785
Övrigt	Stora betesskador i skog, framförallt tallungskog. Andel årligt uppkomna viltskador på tall 2017/2018 i Sverige 12 % (Götaland 15 %, Svealand och Norrland 12%) ⁶¹ Trafikolyckor (källa NVR) 2018: 5 951 st. Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2011:7) om jakt efter älg och kronhjort.			
Gällande reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 12. 16 § tid för jakt och jaktträning med hund. 9 § tid på dygnet.			

I januari 2012 infördes ett nytt älgförvaltningssystem i linje med riksdagens beslut⁶². Huvudsyftet med det nya systemet var att skapa en lokalt förankrad och ekosystembaserad förvaltning för att uppnå det övergripande målet: ”en livskraftig älgstam av hög kvalitet i balans med betesresurserna och en produktionsanpassad jakt”. En av flera viktiga åtgärder för att denna balans ska uppnås är att säkerställa att avskjutningsmålen inom älgförvaltningen uppnås. Jakttider är tillsammans med andra förvaltningsåtgärder ett viktigt verktyg för detta.

Det råder i landet ett generellt problem med att avskjutningsmålen inte uppfylls. Detta bidrar till den höga skadebild på tallungskog som är rådande i en majoritet av landets älgförvaltningsområden. Jakttider för älg bör därför vara så långa som de biologiska ramarna medger. Detta även om det antal dagar en jägare kan lägga på älgjakt är begränsade kan en lång jakttid ge större valfrihet och möjliggöra jakt när förutsättningarna är lämpliga. Måluppfyllelsen beträffande antalet fällda älgar var under jaktåret 2017/2018 i genomsnitt 87 % för landets älgförvaltningsområden. Naturvårdsverkets bedömning är att förutsättningarna för att nå målen ska stärkas.

Det är inte bara jakttidens längd som ger förutsättningar för en älgstam i balans med betesresurserna. Många faktorer, inte minst fodertillgång och älgens konkurrens med andra klövviltsarter, har betydelse för hur skadesituationen utvecklas.

En utgångspunkt för jakttingsöversynen är att vilt inte ska jagas under dess parnings- och uppfödningstider. Detta kan undantagsvis behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälleligt perspektiv som exempelvis betesskador, eller om förbudet bedöms ha ringa påverkan på artens reproduktion. Jakten på älg inleds i oktober, efter brunsten, i den södra delen av landet. I

⁶⁰ Naturvårdsverkets rapport 6819 Hjortvilt i Sverige.

⁶¹ ÄBIN. Mail från Skogsstyrelsen 20190920.

⁶² prop. 2009/10:239 Älgförvaltningen

landets norra delar, där vintern kommer tidigare, jagas älg även före brunsten. De två jaktpremiärerna har tillkommit utifrån klimatförhållanden och älgens biologi. En samlad bedömning har medfört nya överväganden vad gäller älgjaktens starttid.

16.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, första stycket

Licensjakt efter älg och jakt efter älg inom älgskötselområde: Den särskilda jakttiden ska, i fråga om licensområden och älgskötselområden som avses i 33 § första stycket jaktlagen (1987:259), av länsstyrelsen bestämmas till en eller flera perioder som tillsammans omfattar minst 70 dagar. Om ett älgförvaltningsområde är beläget inom flera län ska jakttiden vara gemensam för hela området. I ett älgförvaltningsområde i ett län där skilda tider gäller för jakttidens början enligt vad som sägs i tredje stycket ska länsstyrelsen besluta att jakttiden ska ta sin början samma dag i hela området. Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen inom licensområden besluta att under viss del av jakttiden jakt endast får bedrivas efter vuxen älg av visst kön eller efter kalv.

16.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Naturvårdsverkets förslag är att jakttiderna för älg fastställs till en fast start- och sluttidpunkt och att länsstyrelsens möjlighet att besluta om uppehåll tas bort.

Naturvårdsverket föreslår att länsstyrelsernas möjlighet att besluta om att jakt endast får bedrivas på vuxen älg av visst kön eller efter kalv en viss del av jakttiden inom licensområden tas bort.

16.3. Motivering och konsekvensbeskrivning

Datum för jaktens sluttidpunkt fastställt i JF

Länsstyrelsen kan med nuvarande reglering begränsa den möjliga jakttiden. Ungefär hälften av länsstyrelserna använde inför jaktåret 2019/2020 det möjliga utrymmet för dem att besluta om jakttidens slut.⁶³

Fastlagda datum för jaktens start- och sluttidpunkt ökar förutsägbarheten för allmänheten och älgförvaltningens intressenter och Naturvårdsverket ser inte att det finns fog för att länsstyrelsen att ha kvar möjligheten att begränsa jakttidens yttre ramar. Fastlagda datum harmoniserar med jakttider för övrigt vilt med undantag av de stora rovdjuren samt kronhjort inom kronhjortsområden i Skåne län.

Gällande vilka datum Naturvårdsverket föreslår för start- respektive sluttidpunkt för älgjakten, se respektive kapitel för detta.

Länsstyrelsen beslutar inte om uppehåll

Det finns olika uppfattningar hos älgförvaltningens intressenter om länsstyrelsens möjlighet att besluta om uppehåll i älgjakten i det norra området ska tas bort eller vara kvar samt om perioden för uppehåll ska fastläggas nationellt. Motivet till att besluta om uppehåll har varit varierat. Ett av

⁶³ <https://svenskjakt.se/start/nyhet/sa-bli-2019-ars-algjakt-har-ar-besluten-lan-for-lan/> (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland, Dalarna, Västmanland, Stockholm, Jönköping, Skåne. Uppgift saknas för Halland)

huvudskälen har varit att ett uppehåll behövs för att älgens reproduktion inte ska påverkas negativt av den störning jakten kan utgöra. Ett annat skäl har varit att det finns behov av ett uppehåll för att naturen ska vara mer tillgänglig för allmänheten för andra friluftaktiviteter än jakt. Det har också framförts önskemål om att ta bort uppehållet, främst för att fler jaktveckor under hösten skulle kunna öka måluppfyllelsen.

Enligt Naturvårdsverket finns det idag inte några förvaltningsmässiga skäl för ett uppehåll i syfte att gynna älgstammens reproduktion eller i övrigt stammens kvalitet. Flera studier av älg har visat att arten inte är känslig för störningar under brunsten⁶⁴. Jakt har inte heller visat sig ha någon påverkan på älgarnas rörelsemönster⁶⁵. Tidpunkten för när älgens brunst infaller varierar en hel del, främst beroende på väderförhållanden och energivärdet i födan under vår och sommar samt kons ålder⁶⁶. De uppehåll som länsstyrelsen tidigare beslutat om har alltså bara till viss del inträffat under älgens huvudsakliga brunstperiod och det finns inget som visar att älgstammens reproduktion har påverkats negativt av detta.

Under den aktuella perioden för älgars brunst förekommer också flera andra störningar än älgjakt, exempelvis genom det rörliga friluftslivet och annan jakt med hund. Älgjakt har varit en naturlig del för den svenska älgstammen under så lång tid att arten har anpassat sig till den störning jakten innebär. Parningarna sker alltså även om jakt bedrivs i samma område⁶⁷.

Den samlade bedömningen av det rådande kunskapsläget är att det inte finns stöd för att ett uppehåll av älgjakten är till fördel för den lokala älgstammens reproduktion. Ett uppehåll skulle också innebära kortare tid för jakten under tider då väderförhållandena är förhållandevis gynnsamma och älgarna ännu är i god kondition.

Genom propositionen⁶⁸ inrättades områden för förvaltning av älg (ÄFO). Inom ÄFO finns jaktlig samverkan inom älgskötselområden (ÄSO), licensområden och på oregistrerad mark. Oaktat Naturvårdsverkets bedömning att ett uppehåll inte kommer att vara till fördel för älgens reproduktion, kan det lokalt finnas önskemål om ett uppehåll i älgjakten. Det har bl.a. anförts att två jaktpremiärer, den ena vid älgjaktens start i september och den andra efter brunstuppehållet, har varit gynnsamt för måluppfyllnaden. Möjligheten att göra uppehåll i jakten kommer även fortsättningsvis att kvarstå men får då ske inom ramen för lokal jaktlig samverkan.

Det kan finnas andra skäl för en paus i jakten på älg än biologiska och jaktliga, exempelvis för att öka tillgängligheten till natur för det rörliga friluftslivet. Att besluta om ett uppehåll med skäl av andra allmänna intressen än jakt bör dock inte regleras i jakttiderna för älg, se motivering under JF bilaga 2, andra stycket

⁶⁴ Neumann W., Ericsson G. & Dettki H. 2011. Neumann, W., Ericsson, G. & Dettki, H. 2009.

⁶⁵ Neumann, W. & Ericsson, G. 2018.

⁶⁶ Jonas Malmsten, Lennart Söderquist, Carl-Gustaf Thulin, Dolores Gavier Widén, Lisa Yon, Michael R Hutchings & Anne-Marie Dalin.

⁶⁷ pers komm Göran Ericsson

⁶⁸ Älgförvaltningen (prop. 2009/10:239)

nedan. Naturvårdsverket tar därför inte upp den aspekten inom ramen för det här arbetet.

Länsstyrelsens möjlighet till beslut om jakt på vuxen älg av visst kön eller efter kalv

Bakgrunden till denna möjlighet är det tidigare förvaltningssystemet, där avskjutningsmålet innebar ett maximalt antal älgar som fick fällas för att undvika överskjutning. Syftet med möjligheten var att kunna öka älgstammens kvalitet.

I dagens älgförvaltningssystem utgör länsstyrelsens licenstilldelning endast en mindre del av älgförvaltningen. Istället förvaltas älgstammen i ÄFO, där ÄSO har en viktig roll. Länsstyrelsen använder idag möjligheten att ange kön av älg i licensjaktbeslut i begränsad omfattning. Sammantaget innebär det att Naturvårdsverket bedömer risken för en kvalitetsförsämring som liten om förslaget genomförs.

Om länsstyrelsernas möjlighet till avskjutningsrestriktion tas bort ökar möjligheterna för licensområdena att nå avskjutningsmålen.

16.4. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, andra stycket

För områden som är belägna i Jämtlands län på renbetesfjällen, i Västerbottens län ovanför odlingsgränsen och i Malå sameby samt i Norrbottens län ovanför lappmarksgränsen får länsstyrelsen i respektive län besluta om en jakttid som understiger 70 dagar om det behövs med hänsyn till renskötseln eller snöförhållandena. Områden som allmänheten brukar använda för friluftssändamål kan undantas från jakt under sön- och helgdag samt dag före sön- och helgdag.

16.5. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Naturvårdsverket föreslår att länsstyrelsens möjlighet att undanta älgjaktområden som allmänheten brukar använda som friluftssändamål tas bort. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om uppehåll i ordinarie jakttid med hänsyn till renskötseln eller snöförhållandena behålls.

16.6. Motivering

Det finns föreningar och enskilda som av olika skäl kan ha önskemål om och behov av jaktfria områden för friluftssändamål under vissa perioder. JF bilaga 2 reglerar jakttider för älg och skrivningen där möjliggör att sådana områden enbart kan undantas från jakt på just älg under vissa tider. Det finns dock inget som hindrar att övrigt klövvilt jagas i området med liknande jaktmetod, hundanvändning och jaktmedel. Om den avsedda effekten är att området ska vara undantaget från all jakt skulle området behöva avlysas från jakt även på övrigt vilt. Det är inte möjligt att göra i en bilaga som enbart reglerar jakttider för älg. Bestämmelsen saknar därmed faktisk verkan och bör därför tas bort från bilagan som reglerar jakttider för älg.

Naturvårdsverket tar i övrigt inte ställning till behovet av att kunna undanta områden från jakt under vissa perioder. Detta har en stark koppling till

allemansträtten, äganderätten 2 kap. regeringsformen (RF) och markägares skyldighet enligt 4 § JL att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.

I sammanhanget är det viktigt att beakta att jakt på klövvilt behöver utföras i omfattande skala för att minska nuvarande skadeproblematik. Att undanta områden från jakt under helger minskar möjligheten till avskjutning, eftersom det också är under helger de flesta jägare finns tillgängliga för jakt.

16.7. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, tredje stycket

Jakttiden ska ta sin början i:

Värmlands län: första måndagen i september

Torsby kommun

Dalarnas län:

Malung-Sälens kommun, Orsa kommun, Rättviks kommun, Älvdalens kommun och de delar av Mora kommun som ligger norr om sjön Siljan och de delar av kommunen som ligger norr om väg 45 väster om tätorten Mora

Gävleborgs län:

Ljusdals kommun, Ovanåkers kommun, Hudiksvalls kommun och Nordanstigs kommun

Västernorrlands län Jämtlands län Västerbottens län Norrbottens län

Övriga delar av landet andra måndagen i oktober

16.8. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Naturvårdsverket föreslår att områdesindelningen tillsvidare kvarstår och att älgjakten inleds den 1 september i det norra området och den 1 oktober i det södra området.

16.9. Motivering och konsekvensbeskrivning

Byte från måndag till fast datum

Tidpunkt för start av älgjakt idag är till skillnad från övrig jakt alltid en måndag. Detta är en kvarleva från den tid då allmän jakt på älg fick bedrivas under tre dagar. Flera inlämnade förslag från olika aktörer inom älgförvaltningen, framförallt i de norra delarna, visar på önskemål om en jaktstart på ett i förväg angivet datum i likhet med jaktstart för övrigt vilt. Hur älgjaktstarten fastställs är viktigt eftersom de flesta älgarna fälls i början av säsongen.

Flera möjliga konsekvenser har uppmärksammats vid byte av älgjaktstart från måndag till fast datum. Nuvarande jaktstart på en måndag kan innebära att en hel helg, när jägarna ofta är lediga från arbetet, inte kan utnyttjas för jakt. De outnyttjade helgdagarna kan behövas för att uppfylla avskjutningsmålet. Å andra sidan kan en helg före jaktstart behövas för jaktliga förberedelser för de jägare som bor en bit ifrån jaktmarkerna. För dem innebär förslaget en risk för att antalet faktiska jakt dagar minskar om jaktstarten infaller mitt i eller i slutet av veckan, även om ändringen i teorin förlänger säsongen. Detta eftersom många jägare tar semester för att jaga hela första veckan av älgjakten. Om resorna till och från älgjakten måste förläggas till vardagar riskerar antalet jakt dagar under första älgjaktveckan att bli färre än idag. Måndagar som starttidpunkt för älgjakten är väl förankrat i jägarkåren. Förslaget att påbörja jakten den 1 september i norr och den 1 oktober i söder medger dock att lokala anpassningar

kan göras så att jakten kan påbörjas traditionsenligt på sedvanlig måndag, om jägarna så önskar.

Det finns även farhågor om att Älgobs-inventeringen skulle bli svår att jämföra mot tidigare år om ändringen genomförs. Älgobs bedrivs under de 30 första dagarna från älgjaktsstart och innebär att jägarna räknar antal observerade älgar under sina sju första jakt dagar. Naturvårdsverkets bedömning är dock att älgobsen skulle påverkas marginellt. Detta eftersom alla jaktområden skulle beröras av samma ändring.

Datum för jaktstart i norra området

Under september är vädret gynnsamt för jakt i norra Sverige och intresset för älgjakt är större än senare under jaktsäsongen och det är också då de flesta älgarna fälls. Att starta älgjakten den 1 september istället för den första måndagen i september i de norra delarna av landet innebär att jaktstarten tidigareläggs med 0–6 dagar. På så sätt kan antalet jakt dagar i genomsnitt öka något i början av jakten. De första jakt dagarna kan vara extra värdefulla i norra Sverige eftersom klimatet gör att tiden för barmarksjakt är mer begränsad där än i södra Sverige. Förslaget möjliggör därför högre uppfyllnad av avskjutningsmålen.

Följande konsekvenser ska beaktas vid ett införande av den 1 september som jaktstart i norra Sverige. En tidigare jaktstart kan innebära fler konflikter mellan småvilts- och älgjägarerna, eftersom tiden mellan fågelpremiären den 25 augusti och jaktstarten för älg blir kortare. Allmänheten kan ha synpunkter på tidigare jaktstart, eftersom möjligheten att röra sig i naturen kan upplevas som mer begränsad under älgjakt.

Datum för jaktstart i södra området

Jaktstarten för älgjakten i södra Sverige tidigareläggs bl.a. som en följd av att älgen har visat sig vara mindre känslig för störningar under brunsten.⁶⁹ Samtidigt motiverar inte väderförhållandena en så tidig jaktstart som i det norra älgjaksområdet. Istället motiveras tiden för jaktstart med ökad helhetssyn på klövviltsförvaltningen då starttidpunkt den 1 oktober sammanfaller med tidpunkten för jakt- och jaktträning med hund som förföljer rådjur och hjort. Vid den tidpunkten pågår också redan jaktträning med hund som förföljer älg och jakt med hund som förföljer vildsvin. Det innebär att en del störning redan pågår och det är sannolikt att jägare som jagar annat klövvilt får älg i sina pass. Om älgen blir lovlig från den 1 oktober kan dessa älgar fällas, vilket bidrar till ökad uppfyllelse av avskjutningsmålen. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att jaktstarten för älgjakten ska flyttas till den 1 oktober. Föreslagen jaktstart bidrar till en ökad harmonisering av jakttiden på hjortvilt i det södra älgjaksområdet vilket ligger i linje med en önskad inriktning mot flerartsförvaltning.

Resonemang kring kalvjakt from 1 september i södra området

Det har inkommit förslag om differentierad älgjakttid, exempelvis smyg- och vaktjakt på älgkalv från och med 1 september i södra området. Syftet med det

⁶⁹ pers komm Göran Ericsson

skulle vara att möjliggöra en högre måluppfyllnad avseende kalvavskjutningen och ökad avskjutning av kor när ordinarie jakttid för dessa börjar.

Naturvårdsverkets bedömning är att förslaget har flera osäkerheter och nackdelar än potentiella fördelar. Jaktträning med hund som förföljer älg tillåts under perioden, vilket medför ett rättsosäkert läge om kalv tillåts under smyg- och vaktjakt samtidigt som hundträning kan pågå. Vidare skulle jämförbarheten av inventeringsdata för Älgobs påverkas. Det finns även invändningar mot förslaget av mer social och kulturell natur. Under den första älgjaksveckan bedrivs jakten traditionellt gemensamt i jaktlag. Intresset inom jägarkåren för smyg- och vaktjakt på älg under den här tiden bedöms därför som lågt och Naturvårdsverkets bedömning är därför att bidraget till avskjutningsmålens uppfyllnad skulle vara marginellt.

Resonemang kring nuvarande områdesindelning

Det finns anledning att på sikt se över gränserna för den geografiska indelningen av områden för älgjakt. Detta eftersom förutsättningarna för nuvarande indelning kan ha ändrats dels i och med ändrat älgförvaltningssystem, dels förändring av klimatet. En mer enhetlig indelning skulle förenkla och förtydliga vad som gäller för alla intressenter.

Ett alternativ som framkom under förslagsperioden skulle kunna vara att utöka septemberjaktområdet till hela län för de län som nu bara har septemberjakt i vissa delar. Oktoberjaktområdet skulle ändras på motsvarande sätt så att hela län påbörjar jakten i oktober. Detta skulle innebära en omfördelning av areal till det norra området för att på så sätt påbörja jakten tidigare i en större del av landet. Ett möjligt alternativ skulle vara att låta länsstyrelsen i de län som berörs av både oktober och septemberstart besluta om att tillåta septemberjakt.

Behovet av och lämpliga förslag för att ändra nuvarande geografiska indelning behöver utredas vidare i samarbete med berörda länsstyrelser och övriga parter inom älgförvaltningen. Det saknas utrymme att inom ramen för detta arbete genomföra en sådan analys, varför områdesindelningen föreslås lämnas oförändrad.

16.10. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, fjärde stycket

Jakten efter älg får inte pågå efter den 28 (29) februari.

Jakten efter älgkalv: För jakt som sker utan licens och som endast avser älgkalv ska jakttiden vara 5 dagar eller den kortare tid som länsstyrelsen bestämmer. Jakttidens början ska vara densamma som den som gäller i det älgförvaltningsområde i vilket jakten ska ske.

16.11. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Slutdatum för jakt efter älg fastställs till den 28 (29) februari.

Älgkalv i oregistrerat område:

den 1 sept. – den 5 sept. (norra området, så som definieras närmare i JF bilaga 2, tredje stycket)

den 1 okt. – den 5 okt. (södra området, d.v.s. övriga delar av landet, enligt JF bilaga 2, tredje stycket)

16.12. Motivering

Slutdatum 28 (29) februari

Ett fast datum för jakt slut i februari möjliggör älgjakt under senvintern de år när regionala och lokala förutsättningar är lämpliga.

I syfte att möjliggöra ökad uppfyllnad av avskjutningsmålen bör tiden för jakt på älg fastställas till och med februari månad slut. Om jakttiden är lång finns det stort utrymme att välja lämpliga jakttillfällen samtidigt som förutsättningarna för att förvaltningsmålen nås ökar. Förslaget ger en sista möjlighet till jaktlag, som ännu inte har fyllt sin kvot, att nå avskjutningsmålen. Det är samtidigt angeläget att ÄFO, ÄSO och licensområdena gör ansträngningar inom sitt ansvar i älgförvaltningen för att uppfylla uppsatta förvaltningsmål innan hårda vinterförhållanden sätter in.

Under februari månad finns det risk för att det sker ansamling av älg i känsliga bestånd av tallungskog. Att jakt då är tillåten minskar behovet av skydds jakt denna period och det ger markägare större möjlighet att påverka situationen. Ett sent jakt slut kommer även att minska behovet av skydds jakt senare under våren, vilken genomförs under etiskt mindre lämpliga förhållanden. En god måluppfyllelse är angeläget för legitimiteten för den adaptiva förvaltningen och för de samhällseffekter den reglerade älgjakten är tänkt att ge.

Klimatförändringarna har medfört större årsvariationer och ett mindre förutsägbart väder. Därmed kan de jaktliga förhållandena tidvis under januari och februari vara bättre än i december månad. Att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande framgår av 27 § JL. Det är således jägaren som vid varje enskilt jakttillfälle ska avgöra om omständigheterna för jakt är lämpliga.

Länsstyrelsen har möjlighet att avsluta älgjakten tidigare än det beslutade datumet, i enlighet med bestämmelsen i 2 § jaktförordningen om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.

Jakten under februari månad får inte ske med hund som förföljer älg. Förslag och motivering gällande jakt och jaktträning med hund som förföljer älg framgår i kapitel Tider för jakt med hund och jaktträning med hund.

Kalvjakt i oregistrerade områden

Naturvårdsverket väljer att fortsatt begränsa tiden för tillåten kalvjakt i de oregistrerade områdena. Det innebär att det finns kvar ett incitament att gå med i älgskötsel- eller licensområden.

Fasta datum för jakten på älgkalv i oregistrerade områden bör öka tydligheten och förutsägbarheten för berörda grupper och Naturvårdsverket ser inte att det finns skäl att länsstyrelsen fortsatt ska behöva bestämma antalet dagar för dessa områden.

Eftersom förslaget innebär jaktstart på ett fast datum kommer de oregistrerade områdena ha möjlighet till jakt under helger vilket tidigare inte varit möjligt. Sammantaget innebär förslaget att de oregistrerade områdena får en något större möjlighet till kalvavskjutning. Bidraget till avskjutningsmålen bedöms som marginellt.

16.13. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, sista stycket

Skyddsjakt se bilaga 4 punkt 11.

16.14. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Skyddsjakt se bilaga 4 punkt 12 (eller till den eventuella punkt som avser älg i reviderad bilaga.).

17. Licensjakt på säl

Gråsäl <i>Halichoerus grypus</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Rapportering enligt artikel 17 AHD 2019 anger ca 22 000 individer och gynnsam bevarandestatus i såväl marin atlantisk som marin baltisk region. Ökar på såväl lång som kort sikt i marin baltisk region medan utvecklingen är oklar i marin atlantisk region.			
Avskjutningsstatistik	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
Antal tillåtna	430	480	560	740
Antal rapporterade fällda	285	201	263	499
Övrigt	Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, bilaga 2 och 5.			
Knubbsäl <i>Phoca vitulina</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Rapportering enligt artikel 17 AHD 2019 anger ca 19 000 individer. Knubbsäl har gynnsam bevarandestatus i marin atlantisk region där populationen ökar på såväl lång som kort sikt. I marin baltisk region saknas gynnsam bevarandestatus men populationen ökar på kort sikt.			
Avskjutningsstatistik	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
Antal tillåtna	170	235	315	420
Antal rapporterade fällda	161	181	215	352
Övrigt	Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, bilaga 2 och 5.			
Vikare <i>Pusa hispida botnica</i>				
Populationsstatus	Rödlistning 2015: Livskraftig (LC) Rapportering enligt artikel 17 AHD 2019 anger ca 7 000 individer, populationen förekommer enbart i marin baltisk region där den ökar på såväl kort som lång sikt, men saknar gynnsam bevarandestatus.			
Avskjutningsstatistik	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
Antal tillåtna	174	130	130	190
Antal rapporterade fällda	59	89	39	130
Övrigt	Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, bilaga 2 och 5.			

17.1. Gällande bestämmelse

Regeringen beslutade den 18 juli 2019 att genom ändring i JF införa licensjakt på gråsäl.⁷⁰ Ändringen trädde i kraft den 29 november 2019 och licensjakt är tillåten under en provoperiod fram till den 1 januari 2022.

Skyddsjakt är idag den enda tillåtna jaktformen för knubbsäl och vikare, antingen efter beslut på Naturvårdsverkets initiativ eller efter beslut om skyddsjakt efter ansökan från en enskild.

⁷⁰ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/07/regeringen-mojliggor-licensjakt-pa-grasal/>

17.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Förslaget är att ändra JF för att möjliggöra licensjakt på säl för samtliga arter, det vill säga även på knobbsäl och vikare.

17.3. Motivering

Det har inlämnats förslag till jakttidsöversynen om att licensjakt på säl bör införas.

I redovisning av regeringsuppdrag Jakt på säl från år 2013 framgår att Naturvårdsverket anser att licensjakt på säl är ett komplement till skydds jakt och att ett införande på licensjakt på säl skulle ligga i linje med riksdagens beslut år 2009 att införa licensjakt på björn, varg, järv och lodjur.⁷¹ I *Strategi för svensk viltförvaltning* från år 2015 finns åtgärden att verka för licensjakt på säl med. Naturvårdsverket står fast vid ovanstående.

Sälarna har under de senaste decennierna ökat till dagens relativt stora populationer som orsakar skador, dels genom direkt påverkan på det yrkesmässiga fisket, dels genom negativ påverkan på populationerna av arter som är av stor vikt för sportfiske, såsom lax, öring och abborre.

Beslut om licensjakt på gråsäl får inte försvåra upprätthållande av GYBS enligt JF. Licensjakt på övriga sälarter är idag inte möjlig och om licensjakt införs ska förutsättningarna för licensjakt enligt AHD och jaktlagstiftningen vara uppfyllda med bland annat krav på att jakten inte får försvåra upprätthållandet av GYBS. Man kan jämföra situationen med licensjakt på lodjur och järv. Möjligheten till licensjakt infördes 2009, men beslut om licensjakt fattas enbart om det inte försvårar upprätthållande av GYBS. De år som lodjursstammen och järvstammen har legat under GYBS har inga beslut om licensjakt fattats.

Licensjakt ger följande fördelar:

- Bidrar till ökad möjlighet att kunna förebygga och minska de skador som säl orsakar genom jakt med andra villkor och förutsättningar än skydds jakt.
- Är ett verktyg för att reglera regionala bestånd.
- Ger möjlighet att tillgodose olika lokala behov.
- Bidrar till ökad tydlighet i säl förvaltningen.
- Bidrar till ett främjande av brukandet av sälen som en resurs.
- Bidrar till ökat intresse för säljakten som jaktform.

Jakttiderna för respektive art skulle bli föremål för fortsatt utredning. Det är tänkbart att jakttiderna i stora drag skulle kunna komma att följa de perioder som i dagsläget omfattas av Naturvårdsverkets beslut om skydds jakt på myndighetens eget initiativ.

Licensjaktens införande i jaktförordningen kan utformas som för de stora landlevande rovdjuret, med eller utan möjlighet att delegera rätten att fatta beslut till länsstyrelserna. Fördelen med att kunna delegera beslutsmöjligheten

⁷¹ Naturvårdsverkets dnr. NV-00327-13.

till länsstyrelserna är att det bidrar till ökad regionalisering av viltförvaltningen och att besluten fattas närmare dem som är direkt berörda. Nackdelen med att flytta besluten till den regionala nivån är att det ställer stora krav på nationell, och vad gäller säl även internationell, samverkan mellan beslutande myndigheter för att säkerställa att nationella bevarandemål inte äventyras av jakten. Erfarenheter från införande av regionaliserad rovdjursförvaltning visar att sådan samverkan är resurskrävande.

I samband med beslutet om att införa licensjakt på gråsäl uppdrog regeringen åt Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket att se över förvaltningsplanen för gråsäl och föreslå åtgärder för att skydda torskbestånden.

Det har framkommit önskemål om att se över föreskrifter i berörda naturreservat och sälskyddsområden innan licensjakt på säl införs, detta för att jakten skulle kunna ske effektivt. Naturvårdsverket bedömer att en översyn av föreskrifter som reglerar jakt, tillträde med mera i samtliga områden där dessa områdesskydd finns, skulle vara ett mycket omfattande arbete för berörda länsstyrelser. I sälskyddsområden råder tillträdesförbud, vanligtvis under sälarnas ynglingsperiod, det vill säga under tider när jakt ändå inte bör ske. Inom vissa naturreservat finns förbud mot jakt, dock inte i alla. Inom såväl naturreservat som sälskyddsområden finns möjlighet att i enskilda fall söka dispens från tillträdes- eller jaktförbud hos länsstyrelserna. Bedömningen av behovet av att reglera jakt i och i anslutning till Natura 2000-områden bör i första hand ske i samband med bevarandeplansarbetet och arbetet med nödvändiga bevarandeåtgärder⁷².

17.4. Konsekvens

Förslaget möjliggör en populationsreglerande jakt på säl. På så sätt kan de skador som sälen orsakar förväntas minska. Detta bör i sin tur leda till ett minskat behov av skyddsjakt och minskade konflikter.

Att notera är att jakten på säl är svår och kräver investeringar av jägarna i både tid och utrustning.

⁷² Förutsättningar för provningar och tillsyn i Natura 2000-områden. Handbok 2017:1. Utgåva 1. Naturvårdsverket 2017.

18. Inskränkningar i jakten, tid på dygnet

För jakt på älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår finns idag inskränkningar avseende vilken tid på dygnet jakt får bedrivas. Detta regleras i 9 § JF. Översyn av denna reglering görs i detta kapitel.

I gällande bestämmelser om allmän jakt, i bilaga 1 JF punkterna 11–12, finns även tidsbegränsningar på dygnet för jakt på sädgås och bläsgås. I samma bilaga punkterna 13–20 framgår särskilt angiven tidpunkt för jaktstarten för grågås, kanadagås, gräsand, bläsand, kricka, knipa, storskrake, alfågel, sjöorre, vigg, ejder och småskrake i gränsälvområdet i Norrbottens län. Översyn av dessa tider görs inom paket 2 av jakttidsöversynens preliminära förslag.

18.1. Utgångspunkt vid översyn av inskränkningar i jakten, tid på dygnet

Den enskilde har som alltid ansvar för att jakt bedrivs på ett ansvarsfullt, etiskt och regelmässigt sätt samt för att säkerställa att förutsättningarna för detta är uppfyllda. Jakt skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Den innebär bland annat att den enskilde har att bedöma om tiden på dygnet är lämplig för jakt inom de ramar som anges i lagstiftningen.

Begränsningen i tid på dygnet syftar till att begränsa jakt på vissa arter när det saknas förutsättningar för att avgöra arttillhörighet eller att jakt under den delen av dygnet är olämpligt av andra skäl såsom att i hög grad försvåra att bedriva jakt enligt stycket ovan.

18.2. Gällande bestämmelse

9 § jaktförordning (1987:905)

För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår gäller följande begränsningar

1. Älg	får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till solens nedgång.
2. Björn	får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.
3. Varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår	får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet medge undantag från första stycket. Om flera län är berörda, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.

18.3. Naturvårdsverkets preliminära förslag

9 § jaktförordning (1987:905)

För jakt med skjutvapen på änder och gäss samt varg, järv, lo, björn, älg, dovhjort, kronhjort och rådjur gäller följande begränsningar

1. Gräsand, kricka, bläsand, (snatterand), knipa, storskrake, sjöorre, vigg, (småskrake), (alfågel), (ejder), sädgås, bläsgås, grågås, kanadagås	får jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång.
--	--

2. Varg, järv, lo, björn, älg, dovhjort, kronhjort och rådjur	får jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.
---	--

Länsstyrelsen får vid beslut om skyddsjakt medge undantag från första stycket. Om flera län är berörda, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.

Länsstyrelsen i Norrbottens län får medge undantag från första stycket i samband med jakt på älg samt dovhjort, kronhjort och rådjur.

Förslaget innebär att samma reglering av tid på dygnet då jakt får bedrivas gäller för änder, gäss, de stora rovdjuren samt inhemskt hjortvilt. För jakt på änder och gäss innebär detta en inskränkning i tiden på dygnet som jakt får bedrivas jämfört med tidigare, medan det för älg och björn innebär en utvidgning av tiden i slutet av dagen.

Förslaget inkluderar även ett förtydligande gällande länsstyrelsens möjlighet att medge undantag vid beslut om skyddsjakt, samt möjligheten till undantag i Norrbottens län.

Förslaget innebär att hjort preciseras till dovhjort och kronhjort.

Förslaget innebär att mufflonfår blir tillåtet för jakt dygnet runt.

18.4. Motivering och konsekvensbeskrivning

Det har inlämnats förslag till jakttidsöversynen om att begränsa all jakt under dygnets mörka timmar såväl som att ta bort begränsningen på flera av arterna. Naturvårdsverkets bedömning baseras på artspecifika förutsättningar samt hur jakten på den aktuella arten bedrivs enligt nedan.

Förslag gällande änder och gäss

Änder och gäss är sträckfåglar som i huvudsak jagas vid skymning och gryning. Naturvårdsverket föreslår att tiden för jakt på dessa fåglar begränsas under dygnets mörka timmar då det kan vara svårt att avgöra arttillhörighet med hög risk för felskjutning av fredade och hotade arter. En ökad risk för skadeskjutningar kan då också föreligga. Det saknas vägledande rättsfall och studier som ger en samlad bild av fel- och skadeskjutningsfrekvensen för sträckfåglar. Att införa en begränsning i tiden på dygnet då änder och gäss får jagas görs därför som en försiktighetsåtgärd. Som en jämförelse får jakt på änder och gäss i Danmark bedrivas en och en halv timme före solens uppgång till och med en och halv timme efter solens nedgång.⁷³

Alfågel, ejder, småskrake och snatterand är i förslaget satta inom parantes. Det beror på att den allmänna jakten på dessa änder ses över. Förslag på eventuella ändringar kommer att framgå av jakttidsöversynens preliminära förslag i paket 2.

⁷³ 3 § Bekjentgörelse om jagttid.

Naturvårdsverket har övervägt en differentiering över landet då skillnader i hur ljusst det är i skymningstimmen skiljer sig mycket åt mellan norr och söder. En harmonisering av när på dygnet jakt får bedrivas på aktuella arter över landet är en förenkling som möjliggör ökad tydlighet.

Förslag gällande klövvilt

Nuvarande bestämmelse för älg har sin bakgrund i en tidigare regel för älgjakt på små jaktmarker där jägaren enbart fick fälla vuxen älg på vissa villkor. Regeln finns inte längre och det saknas därmed anledning att i det avseendet särskilja älg från övrigt hjortvilt. Älgar rör ofta på sig under skymningstimmen och att tillåta jakt även under denna timme bidrar till ökad möjlighet att uppfylla avskjutningsmålen och därmed bidra till att begränsa de skador som älgens orsakar.

Vildsvin är tillåtna för jakt dygnet runt. Förslag har inkommit om att tillåta jakt på ytterligare klövvilt dygnet runt för att möjliggöra ökad avskjutning och på så sätt minska skadorna. Vildsvinsjakt sker nattetid på ett sätt som särskiljer den från annan klövviltsjakt eftersom arten jagas vid särskilda anläggningar som iordningställts med säkerställt kulfång (åtel) och speciella hjälpmedel är tillåtna.

Mufflonfår är en främmande art med hög riskklassning. En begränsning av tillåten tid under dygnet minskar möjligheten att begränsa den främmande artens spridning och etablering. Jakt på detta klövvilt bör därför inte inskränkas till vissa tider på dygnet. Naturvårdsverket föreslår att mufflonfår stryks från 9 § JF.

Begreppet hjort i gällande bestämmelse har i förslaget preciserats till dovhjort och kronhjort. Detta för att skilja dessa inhemska hjortar från de främmande, sikahjort, axishjort och vitsvanshjort, vars etablering och utbredning ska begränsas i landet. Ett sätt att ytterligare förstärka detta är att inte begränsa jakten på dygnet av dessa främmande hjortar, som jagas med stöd av bilaga 4 punkt 1 JF.

Förslag gällande björn

Sedan nuvarande regel för jakt på björn infördes har såväl tränade eftersöksekipage för björn som tekniskt avancerad eftersöksutrustning tillkommit. Björn är också den enda av de stora rovdjursarterna där åteljakt är aktuellt. Åtlar besöks av björn framförallt vid andra tider än dagtid.⁷⁴

Åteljakt möjliggör hög grad av enkla och säkra skott. Förslaget är att jakten på björn under timmen efter solens nedgång enbart får bedrivas som smyg- eller vaktjakt precis som för övriga rovdjur och hjortvilt. Sammantaget gör detta att Naturvårdsverket bedömer att förutsättningarna genom förslaget är uppfyllda för möjlighet till en säker jakt på björn även under skymningstimmen.

Förslag gällande möjlighet till undantag i Norrbottens län

Enligt gällande bestämmelse är jakt inte tillåten i nordligaste Sverige under en period av vinterhalvåret då polarnatt råder (när solen inte når över horisonten någon del av dygnet). Jakt blir i det fallet inte möjlig trots att det kan vara ljusst i

⁷⁴ Pers komm Sven Brunberg

området även under denna period. Naturvårdsverkets förslag skapar utrymme för undantag där detta är aktuellt och möjliggör därigenom ökad måluppfyllnad vid lämpliga förutsättningar.

Sammantaget bör en harmonisering av begränsning av tid på dygnet för samtliga vilt som regleras av sådan begränsning skapa ökad tydlighet.

19. Tider för jakt med hund och jaktträning med hund

Enligt 16 § JF får jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktträning, trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Generell information om jakt med hund finns i bilaga Allmänt om jakt med hund.

19.1. Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktträning med hund

Tiden för jakt med hund och jaktträning med hund kan till viss del kopplas till de jakttider som gäller för respektive art. En utgångspunkt för jaktöversynen är att vilt inte ska jagas under parnings- och uppfödningstid. När det är motiverat utifrån samhällets behov av avskjutning för att minska skadeproblematik, kan principen behöva åsidosättas. Tidigaste starttidpunkt för jakt och jaktträning med hund för respektive vilt är när ungdjuret klarar en kortvarig separation från föräldrarna. Hänsyn bör också tas till när övrigt vilt i samma habitat som det som jagas är känsligt för störning. Olika vilt är olika känsliga för störning.

Enligt JF 18 § andra stycket ska jakt eller jaktträning med hund bedrivas på ett sådant sätt att viltet med hänsyn till hundens egenskaper respektive snö-, is- och temperaturförhållandena inte utsätts för onödiga påfrestningar. Sådana förhållanden varierar år från år och över landet och ska bedömas utifrån respektive arts egenskaper. Under ett år kan det vara fullt jaktbart i norra delarna av Sverige i januari, medan det ett annat år skulle innebära onödiga påfrestningar för viltet redan i november. Under denna jaktöversyn har tiderna för jakt och jaktträning med hund definierats utifrån normala förhållanden. Det vilar ett stort ansvar på den enskilde hundägaren att tillgodose kravet i 18 § andra stycket JF. Denna bedömning är synnerligen viktig att göra på ett omdömesgillt sätt.

Enligt JF 19 § första punkten får länsstyrelsen, om det behövs till skydd för viltet eller av annat skäl, meddela föreskrifter om att hundar som förföljer vilt inte får användas vid jakt.

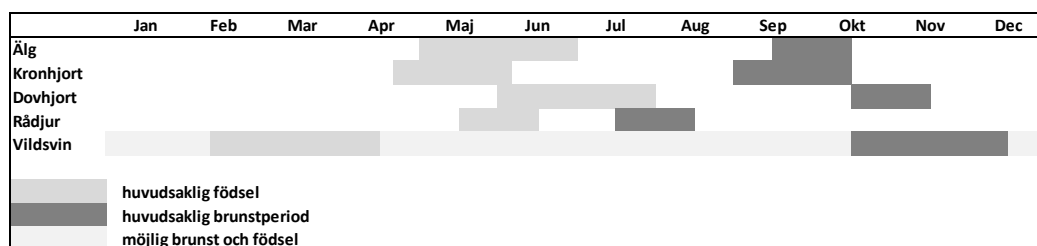
Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* ska beslut fattas så nära de människor som berörs som möjligt. De tider för jakt och jaktträning med hund som Naturvårdsverket föreslår utgör en nationellt enhetlig ram inom vilken den lokala och regionala viltförvaltningen har att bedöma om förutsättningarna är lämpliga eller inte. Detta ligger i linje med nyss nämnda strategi.

Vid jakt och jaktträning med hund bör ömsesidig hänsyn tas mellan jägare, hundförare och övrigt friluftsliv, precis som vid all jakt.

Speciellt om jakt och jaktträning av hund på klövvilt

Flera klövviltsarter nyttjar samma habitat i stora delar av Sverige. De olika arterna är olika känsliga för störning både under och utanför brunstperiod och är

även olika känsliga för snö, is och olika temperaturer. De har olika tider för brunst, födsel och när deras avkommor är självständiga, se schematisk bild nedan.

Jakt och jaktträning med hund bidrar till störning även av annat klövvilt än det som jagas. Ur ett biologiskt perspektiv vore det önskvärt med harmoniserade jakttider där ingen jakt och jaktträning med hund tilläts under någon av klövviltens reproduktionsperioder eller innan någon av deras avkommor är självständiga. I praktiken behöver samhällets behov av ökad avskjutning vägas mot arternas biologiska förutsättningar.

Jakt och jaktträning med hund under senvintern är energimässigt belastande för klövviltet. Vinterfodret har lägre näringsvärde under senvintern och möjligheterna att kompensera stora energiförluster är små. Vid snabbare förflyttningar, exempelvis vid jakt med hund, förbrukar djuren betydligt mer energi än vid vila. Mänsklig störning, till exempel genom jakt, kan öka risken för skogsskador av kronhjort eftersom störningen kan förstärka ett nattaktivt beteendemönster. Det medför täta flockar av kronhjort under dagtid i skog med lokala stora skogsskador som följd. Vildsvinskultingar föds under senvintern och digivningsperioden kan ha påbörjats. Allt detta sammantaget medför att Naturvårdsverket föreslår en gemensam sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund för allt klövvilt till den 31 januari.

Speciellt om jakttider, jakt med hund och jaktträning av hund på björn, varg, järv och lo

Hur jakttider för björn, varg, järv och lo regleras beskrivs närmare i avsnitt bilaga Omstruktureringsförslag jakttider.

Naturvårdsverket gör bedömningen att en lämplig starttidpunkt för jaktträning av hund på varg, järv och lo är en månad före jaktstart. Förslaget ligger i linje med översynens utgångspunkt för jakt och jaktträning med hund, det vill säga att tiden för jaktträning med hund ska påbörjas tidigast när avkomman klarar en kortvarig separation. Jaktträning med hund på björn bör dock inte tillåtas tidigare än jaktstart, enligt de skäl som anges i avsnittet om björn nedan.

Naturvårdsverkets förslag är att sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund på dessa arter sätts till ett på förhand givet datum inom perioden för licensjakt för respektive art. Om jakten inte avsluts före detta datum förlängs tiden för jakt och jaktträning med hund tills dess att avlysning görs. De län som inte har licensjaktbeslut har möjlighet att bedriva jaktträning fram till detta fastlagda datum. Naturvårdsverket gör bedömningen att en rimlig och tillräcklig tid för jaktträning med hund möjliggörs på detta sätt.

I gällande bestämmelser ingår varg och järv i gruppen ”annat vilt”. En precisering av tiden för jakt och jaktträning bör anges för samtliga rovdjursarter. Detta förslag med motivering utvecklas vidare i denna rapport i avsnitten nedan.

Förslag har inlämnats till jakttidsöversynen om att begränsa jaktträning efter de stora rovdjuren till samma tid och område som eventuell licensjakt är tillåten. Naturvårdsverket anser att det av flera skäl är angeläget att det finns tillräckligt antal kvalificerade hundar som kan användas vid jakt och eftersök av de berörda arterna. Detta möjliggörs genom att tillåta jaktträning även i områden där licensjakt inte är tillåten. Naturvårdsverket anser alltså att hundanvändning bör tillåtas på samma sätt i hela landet utan geografisk begränsning. Detta resonemang utvecklas i bilaga Område för jaktträning med hund som förföljer björn, varg, järv och lo.

19.2. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter älg

16 § jaktförordning (1987:905) - hund som förföljer vilt efter älg	
Hund som förföljer vilt efter älg	den 21 aug.-den 31 dec. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

19.3. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som förföljer älg	den 21 aug.-den 31 jan.

Förslaget innebär att jakt samt jaktträning med hund som förföljer älg avslutas i januari. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

19.4. Motivering

Eftersom arten är värmekänslig kan löshunds jakt vid olämpliga temperaturer vara påfrestande för både vuxna älgar och kalvar. Naturvårdsverket har därför övervägt att senarelägga tiden för jaktträning med hund i det södra älgjaktområdet, där älgjakten börjar först i oktober. En senareläggning skulle innebära minskad möjlighet till jaktträning under perioden även dagar med gynnsamma väderförhållanden för jaktträning.

En senareläggning skulle också innebära att de älghundsägare som bor i södra området, men reser norrut för septemberjakten inte längre skulle ha möjlighet till nödvändig jaktträning med hund i sitt ordinarie område. Jakt och jaktträning med hund som förföljer älg är en viktig förutsättning för att kunna reglera älgstammen och uppnå avskjutningsmålen. Ansvaret för att bedöma varje enskild situation vilar på den enskilde. Mot denna bakgrund föreslår Naturvårdsverket att nuvarande tidpunkt för start av jaktträning med hund kvarstår i södra Sverige.

Naturvårdsverket föreslår att sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund som förföljer älg harmoniseras med sluttidpunkt för jakt med hund på övrigt klövvilt. Det innebär minskad störning under senvintern, när möjligheten att hitta energirik föda är liten och älgkorna har kommit en bra bit in i dräktigheten.

19.5. Konsekvens

Endast en liten del av den totala avskjutningen av älg sker i februari, vilket innebär att en tidigarelagd sluttidpunkt för jakt med hund som förföljer älg enbart bör påverka måluppfyllnaden marginellt. I delar av landet kommer i praktiken troligtvis hundanvändningen på grund av snö och is som regel att avslutas före den föreslagna sluttidpunkten. Under februari kan älgjakt fortfarande bedrivas med specialiserade stånd- och lehdundar.

19.6. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter björn

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter björn	
Hund som förföljer vilt efter björn	den 21 aug.-den 30 sep. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

19.7. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Förslaget innebär ingen förändring av tiden för jakt och jaktträning med hund på björn jämfört med vad som gäller idag. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

19.8. Motivering

Enligt gällande föreskrifter är startdatum för licensjakt på björn den 21 augusti. Att följa grundregeln för hundanvändning på de stora rovdjuren, det vill säga att tillåta jaktträning en månad före jaktstart, skulle innebära att jaktträning med hund blir tillåtet redan från slutet av juli när det med hög sannolikhet råder högsommarvärme i stora delar av Sverige. Detta skulle kunna medföra risk att utsätta björn som förföljs av hund för överhettning. Förslaget är därför att hund som förföljer björn även i fortsättningen tillåts först i samband med jaktstarten. Naturvårdsverket anser att det är angeläget att det finns tillräckligt antal kvalificerade hundar som kan användas vid jakt och eftersök av björn, men starttidpunkten för träningen behöver i det här fallet avvägas mot artens förutsättningar under den varmare perioden.

Förslaget är att nuvarande sluttidpunkt för jakt med hund och jaktträning med hund som förföljer björn bibehålls, det vill säga den 30 september eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad. Det sistnämnda syftar på att licensjakt på björn får pågå till 15 oktober i hela landet utom väster om odlingsgränsen, där jakten ska avslutas senast den 30 september. Det tidigare jaktslutet i västligaste Norrbotten baseras på tidigare idegång hos björnar i denna del av landet. I övriga delar av landet är det möjligt att bedriva jakt och jaktträning med hund till den 15 oktober eller den tidpunkt då jakten är avslutad.

Sammanfattningsvis innebär förslaget att jakt och jaktträning med hund är tillåtet i hela landet från den 21 augusti till den 30 september. Därefter är det tillåtet om licensjakt fortfarande pågår. Naturvårdsverket bedömer att förslaget överensstämmer med hur reglerna tillämpas idag. Förslaget innebär alltså ingen ändring i praktiken.

Ibland framförs åsikten att hundar av stövartyp i högre grad än ställande hundar av spetstyp skulle orsaka stress hos jagade björnar. Forskningen har inte kunnat

påvisa ett sådant samband, vilket framgår av NINA rapport 1501.⁷⁵ Björnens stressnivå påverkas enligt rapporten främst av antalet hundar som släpps. Denna kunskap kan motivera en ytterligare begränsning av antal hundar tillåtna att använda vid jakt på en och samma björn till maximalt en hund.

Naturvårdsverket ser dock behov av att träna unga oerfarna hundar och föreslår att oerfarna hundar fortsatt får möjlighet att släppas tillsammans med en erfaren björnhund under tiden för licensjakt på björn. Ansvar för att bedöma varje enskild situation vilar fortfarande på den enskilde jägaren och hundägaren.

19.9. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter hjort och rådjur

16 § jaktförordning (1987:905) - hund som förföljer vilt efter hjort och rådjur	
Hund som förföljer vilt efter hjort och rådjur	den 1 okt.-den 31 jan. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

19.10. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som förföljer hjort och rådjur	den 1 okt.-den 31 jan.

Förslaget innebär att tid för jakt och jaktträning möjliggörs till och med januari för hela landet. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

19.11. Motivering

Rådurskid och dovhjortskalvar kan klara sig självständigt först i oktober vid en separation från get och hind.⁷⁶ Förslag har inlämnats om att tillåta hund som förföljer dessa arter redan i september, vilket Naturvårdsverket inte anser lämpligt av ovan angivna skäl.

Förslag har inlämnats om att tillåta jakt och jaktträning med hund på kronhjort under september månad i norra Sverige, där älgjakt med hund pågår. Förslaget har bland annat motiveras med att hundar som används vid jakt på älg även kan förfölja kronhjort. Under den här tidpunkten är både kronhjortshind och kalv lovliga, men bara i form av smyg- eller vaktjakt. Naturvårdsverket förstår dilemmat som kan uppstå när lovliga djur kommer i pass och då inte får fällas på grund av att de drivits dit av hund. Detta till trots, vore det olämpligt att träna hundar och bedriva jakt på kronhjort med hund under dess huvudsakliga brunsttid. Kronhjorten anses vara störningskänslig. Kronhjortskalvar kan visserligen klara en separation från hinden under september månad, men störningen kan ändå inte motiveras. I områden med kronhjort bör istället särskild hänsyn tas till hjortarna vid jakt och jaktträning med hund på älg under september månad. Ställningstagandet harmoniserar med att den huvudsakliga perioden för hundanvändning föreslås infalla mellan 1 oktober och 31 januari.

Enligt förslaget för allmän jakt på rådjur ska arten tillåtas för allmän jakt i hela landet även efter januari. Nuvarande skrivning ”den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad” är därför inte längre nödvändig. I de fall förhållandena är

⁷⁵ NINA-rapport 1501 Jaktförsök på brunbjörnmed hund- antall og hundetypens betydning for björnens fysiologi.

⁷⁶ pers. komm Petter Kjellander

olämplig har länsstyrelsen möjlighet att avbryta jakten med stöd av 2 § JF eller jakten med hund med stöd av 18 § JF.

Naturvårdsverkets förslag har inte preciserats med avseende på de normalt jagade arterna dovhjort och kronhjort då det är önskvärt att även arterna sikahjort, axishjort, vitsvanshjort med flera ska kunna jagas med hund som förföljer vilt. Dessa arter kan jagas med stöd av bilaga 4 punkt 1.

Sluttidpunkten harmoniserar med föreslaget slutdatum för hundjakt på övrigt klövvilt.

19.12. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter vildsvin

16 § jaktförordning (1987:905) - hund som förföljer vilt efter vildsvin

Hund som förföljer vilt efter vildsvin	den 1 aug. - den 31 jan.
--	--------------------------

19.13. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905)

Hund som förföljer vildsvin	den 1 aug. - den 31 jan.
-----------------------------	--------------------------

Ingen förändring föreslås. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

19.14. Motivering

Jakt med hund är en effektiv jaktmetod på vildsvin som är den art som orsakar mest skada i jordbruket. Jakt med hund är tillåten redan från den 1 augusti när det finns risk för varma temperaturer. Jakt på vildsvin kan ske med hundar som har intresse även för övrigt vilt som vid denna tidpunkt ännu inte har självständiga ungar. Naturvårdsverket gör bedömningen att samhällets behov av att möjliggöra ökad avskjutning av vildsvin är så stort att detta startdatum trots detta bör kvarstå. Ansvaret för att bedöma varje enskild situation vilar fortsatt på den enskilde jägaren och hundägaren.

Förslag har inlämnats om att bedriva jakt med hund på vildsvin under hela året, detta i syfte att möjliggöra ökad avskjutning. Naturvårdsverket förstår behovet av ökad avskjutning, men gör bedömningen att den störning jakt med hund skulle innebära för övrigt vilt under våren, när huvudsaklig föryngring sker, skulle ha alltför negativ påverkan i proportion till potentiell skademinskningseffekt. Under perioden när jakt med hund inte är tillåten finns möjlighet att bedriva exempelvis åteljakt på vildsvin.

Förslaget innebär fortsatt jakt med hund som förföljer vildsvin under vildsvinens huvudsakliga brunstperiod. Att införa ett brunstuppehåll under perioden skulle inte vara lämpligt ur jordbrukets skadeperspektiv och vidare pågår redan hundjakt på övrigt klövvilt under den här tiden, vilket gör åtgärden relativt verkningslös. Därför föreslår Naturvårdsverket fortsatt jakt på vildsvin med hund under artens brunstperiod.

Förslag har inlämnats till jaktidsöversynen om differentierade tider för jakt och jaktträning med hund för allmän jakt respektive skydds jakt på vildsvin i gröda. Inom ramen för detta uppdrag har det inte funnits utrymme att analysera hur ett

sådant system skulle kunna utformas och vilka konsekvenser det skulle få. En sådan differentiering kan övervägas på sikt.

Sluttidpunkten harmoniserar med föreslaget slutdatum för hundjakt på övrigt klövvilt.

19.15. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter rödräv

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter rödräv	
Hund som förföljer vilt efter rödräv	den 21 aug.-den 15 mars

19.16. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som förföljer rödräv	den 21 aug.-den 15 mars

Ingen förändring föreslås. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

19.17. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter lo

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter lo	
Hund som förföljer vilt efter lo	den 1 feb.-den 31 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

19.18. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter lo	
Hund som förföljer vilt efter lo	den 1 feb.-den 15 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

Förslaget innebär en mindre begränsning i form av en tidigare sluttidpunkt för jaktträning med hund på lo. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

Förslaget innebär att jakt och jaktträning med hund är tillåtet i hela landet från den 1 feb till den 15 mars. Därefter är det tillåtet om licensjakt fortfarande pågår.

19.19. Motivering

Starttidpunkt

Naturvårdsverket gör bedömningen att den generella principen för tidpunkten för starten av jaktträning med hund som förföljer de stora rovdjuren är lämplig för lo, det vill säga en månad före jaktstart.

Lons ungar föds i månadsskiftet maj/juni. Vid nästa årsskifte är de relativt självständiga även om de sannolikt är beroende av honans jaktbyte. Under de inledande månaderna av året rör sig hona och unge eller ungar allt oftare och allt längre stunder skilt från varandra. Ungarna lämnar honan vid 8–10 månaders ålder för att bilda egna hemområden.⁷⁷ Under februari är ungarna således helt eller i stort sett självständiga.

⁷⁷ Samelius m.fl., Spatial and temporal variation in natal dispersal by Eurasian lynx in Scandinavia, Journal of zoology.

Både studier i Sverige och i Schweiz har visat att unga loar gör tillfälliga utflykter till områden utanför födelseområdet före den definitiva utvandringen, vilket inte är ovanligt bland rovdjur. Det finns dokumenterat att lo-ungar har lämnat sina mödrar redan vid 6–8 månaders ålder och därefter följts till vuxen ålder. Det visar att lodjur är kapabla att klara sig till vuxen ålder även om de lämnar modern vid låg ålder.⁷⁸

Under brunsten, som inleds i slutet av februari i södra Sverige och några veckor senare i norra delarna av landet, går honan tillsammans med en hane. Hennes årsungar kommer under denna tid inte att tolereras av hanen, men kan ändå hålla sig inom honans hemområde, alternativt vandra ut för att hitta ett eget hemområde.

Naturvårdsverket bedömer att jaktträning av hundar som förföljer lo under februari inte innebär onödigt påfrestning på varken vuxna loar eller årsungar under normala snö- is- och temperaturförhållanden. Skälet är att temporär eller permanent splittring av familjegruppen under denna tid redan sker naturligt. Ansvaret för att bedöma varje enskild situation vilar fortsatt på den enskilde jägaren och hundägaren.

Sluttidpunkt

Enligt gällande bestämmelse är jakt och jaktträning med hund på lo tillåten till den 31 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad. Det sistnämnda syftar på att licensjakt på lo får pågå till 15 april i norra rovdjursförvaltningsområdet.

Naturvårdsverket anser att det är motiverat att begränsa längden på tiden då jakt och jaktträning med hund är tillåtet till den 15 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad. Förslaget att korta tiden för jakt och jaktträning med hund ska ses mot bakgrund av att lo under de senaste decennierna spridit sig allt längre söderut. Licensjakt på lo beslutades för första gången i södra rovdjursförvaltningsområdet under jaktåret 2018/19 och tillåtet antal djur fälldes inom några dagar.⁷⁹ Samma mönster har setts under det senaste decenniet i mellersta och norra rovdjursförvaltningsområdet. Det antal djur som tillåts jagas, fälls inom de inledande veckorna eller dagarna av jakttiden, varefter länsstyrelserna avlyser jakten. I de södra delarna av landet påbörjas ynglingsperioden hos arter vanligtvis tidigare än i de mer nordliga delarna. Tidpunkten då risken för störning av annat vilt vid jaktträning med hund infaller alltså tidigare i södra Sverige jämfört med landets mellersta och norra delar.

Naturvårdsverket har övervägt en differentiering över landet för möjligheten till jaktträning med hund som förföljer lo men inte funnit starka skäl för detta.

Naturvårdsverket anser sammantaget att detta motiverar en begränsning av tillåten tid för jaktträning med hund till den 15 mars. Självfallet ska det fortsatt vara tillåtet med jakt med hund om jakt fortfarande pågår, vilket omhändertas med formuleringen ”eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad”.

⁷⁸ Samelius m.fl., Spridningsmönster hos lodjur i Skandinavien, Fakta skog, SLU.

⁷⁹ <https://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/om-lansstyrelsen-i-jonkoping/nyheter-och-press/nyheter---jonkoping/2018-12-10-licensjakt-efter-lodjur-i-jonkopings-lan-2019.html>

19.20. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vilt efter grävling mårdhund, tvättbjörn

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter grävling mårdhund, tvättbjörn	
Hund som förföljer vilt efter grävling, mårdhund, tvättbjörn	den 1 aug.-den 31 jan.

19.21. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som förföljer grävling	den 1 aug.-den 31 jan.
Hund som förföljer mink, mårdhund, tvättbjörn	den 1 aug.-den 15 april.

Förslaget innebär oförändrad tid för jakt med hund och jaktträning med hund efter grävling. Mink läggs till punkten och sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund som förföljer mink, mårdhund och tvättbjörn senareläggs.

19.22. Motivering

Mårdhund, mink och tvättbjörn är främmande arter med hög riskklassning, vars spridning och etablering ska begränsas så långt det är möjligt. Konsekvensen av en etablering av dessa arter kan bli mycket allvarlig, framförallt för markhäckande fåglar men även för småvilt. Jakt med hund som förföljer dessa vilt är en effektiv jaktmetod. Förslaget är att jakt med hund som förföljer dessa arter tillåts under en längre period, fram till dess att markhäckande fåglars häckningssäsong börjar.

Förslaget innebär förvisso jakt med hund sent under våren samt under del av ”hundförbudstiden”. Detta kan innebära störning under reproduktionsperioden för flera viltarter där vissa redan kan ha fått sina ungar. Naturvårdsverket gör dock bedömningen att jakt med hund på mink, mårdhund och tvättbjörn är en förutsättning för effektiv jakt på dessa arter och att den bör bedrivas så länge som möjligt när skärgårdsöar blir tillgängliga beroende på issprickning fram till dess de markhäckande fåglarna går upp på land. Fördelen med att begränsa dessa främmande vilt bedöms överväga risken för störning. Det är av stor vikt att jakten i hög grad bedrivs inriktad på just dessa arter och att specialiserade hundar utan intresse för andra viltarter används under senvåren.

Den preliminära resultaten från den kunskapsammanställningen om häckningstider som beställts inom ramen för jakttidsöversynen visar att flera fågelarter påbörjar eller redan har påbörjat häckningen vid mitten av april, baserat på ett nationellt perspektiv. Naturvårdsverket avvaktar eventuella möjlighet till regional uppdelning för att hitta en optimal sluttidpunkt för olika delar av landet.

Naturvårdsverket har övervägt att senarelägga starttidpunkt för jakt och jaktträning med hund som förföljer grävling till den 21 augusti, när älg och björn blir tillåtna. Detta eftersom det under jakttidsöversynen har framkommit synpunkter på att hundjakt på grävling ska användas som svepskäl för att träna hundar på björn och älg. Ett annat skäl som har framförts har varit att minska störningen på annat vilt samt friluftsliv under perioden. Jakten sker dock i huvudsak under dygnets mörka timmar när i regel bara en mindre del av det

rörliga friluftslivet är aktivt i skog och mark. Grävling jagas också vanligtvis under en tid på dygnet och på platser där även vildsvin är aktiva och tillåtna för jakt och jaktränning med hund. Grävlingjakt är viktig för att förhindra underminering av hus och fäbodrar och är som mest effektiv i början av säsongen. Senare väljer grävlingarna att hålla sig i närheten av gryt/vinterviloplats. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att fördelarna med att bibehålla starttidpunkt för jakt med hund överväger nackdelarna med förslaget. Ett stort ansvar åligger den enskilde vid jakt med hund.

19.23. Konsekvens

Länsstyrelsen beviljar en del dispenser för hundjakt på bland annat mink redan idag och därmed bör länsstyrelsens administration kunna minska med förslaget.

19.24. Gällande bestämmelse – hund som förföljer annat vilt

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer annat vilt	
Hund som förföljer vilt efter annat vilt	den 21 aug.-den 28 (29) feb. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

19.25. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905)		
Hund som förföljer varg	Hela landet	den 1 dec.-den 15 jan eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad.
Hund som förföljer järv	Hela landet	den 1 sept.-den 30 nov. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad.
Hund som förföljer övriga däggdjur	Hela landet	den 21 aug.-den 28 (29) feb. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad.

Förslaget innebär en precisering och en viss begränsning av tiden för jakt och jaktränning med hund på varg och järv.

19.26. Motivering

I gällande bestämmelser ingår varg och järv i gruppen ”annat vilt”. Naturvårdsverket anser att en reglering av hundanvändning vid jakt och jaktränning av hund bör införas för dessa arter, som är strikt reglerade i övrigt. Tydligheten ökar när tid för jakt och jaktränning med hund preciseras för samtliga stora rovdjur.

Naturvårdsverket föreslår att den generella principen för jakt och jaktränning med hund som förföljer de stora rovdjuren ska gälla. Det innebär att jakt och jaktränning med hund tillåts en månad före jaktstart, som sker den 2 januari för varg och enligt förslag⁸⁰ från Naturvårdsverket den 1 oktober för järv.

Naturvårdsverket föreslår att jaktränning med hund får pågå till åtminstone den 15 januari för varg och till åtminstone den 30 november för järv. Därefter är det tillåtet endast om licensjakt fortfarande pågår vilket är möjligt fram till den 15 februari på varg och till den 31 december på järv.

⁸⁰ <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2019/Nya-foreskrifter-om-rovdjursforvaltning/>

Enligt Naturvårdsverkets bedömning möjliggör förslaget en rimlig tid för jaktträning av hundar som förföljer varg och järv. Behovet av hundar för jakt och eftersök på varg finns över hela Sverige, medan behovet av hundar för jakt och eftersök på järv i första hand finns i landets norra delar. Under de år sedan 2010 då licensjakt på varg först beslutades i Sverige har de allra flesta djur som varit tillåtna att fälla vid de licensjakter som de facto genomförts, fällts under en kort inledande tid av jakttiden.

Annat vilt som kan jagas med stöd av JF bilaga 1 och bilaga 4 med hund som förföljer vilt är mufflon, hare, iller, ekorre och hermelin. Naturvårdsverkets bedömning är att det inte finns skäl att specificera annat vilt och föreslår att tiden kvarstår oförändrad.

19.27. Konsekvens

Naturvårdsverket får varje år frågor om hur JF 18 § andra stycket bör tillämpas vid bland annat hundträning på varg. Naturvårdsverket har ansett att träning av hund på varg inte bör ske före 1 december, av hänsyn till årsungarnas storlek och temperaturförhållanden. Temperaturen har betydelse då varg under senare delen av hösten har anlagt vinterpäls och under varmare väder riskerar att överhettas vid längre förföljanden. I praktiken skiljer sig alltså inte förslagets starttidpunkt från gällande vägledning.

19.28. Gällande bestämmelse – hund som inte förföljer vilt efter fågel

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som inte förföljer vilt efter fågel	
Hund som inte förföljer vilt efter fågel	den 16 aug.-den 15 apr., i Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län dock t.o.m. den 30 apr

19.29. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905)		
Hund som inte förföljer vilt efter fågel	Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 16 aug.-30 apr.
	Övriga delar av landet	den 16 aug.-15 apr.

Ingen förändring föreslås. Skrivningen förtydligas.

19.30. Motivering

Bestämmelsen avser samtliga hönsfåglar som jagas med stående, stötande eller skällande fågelhund. En del av denna träning sker till fjälls och på statens mark. Hundträningen liknar en jaktsituation förutom att inga fåglar fälls, det vill säga att fåglarna störs vid uppfloget och eventuellt kan bli utsatta för predation i större omfattning än om hundar inte skulle vara på marken. Det saknas kunskap om eller i vilken omfattning hundar stör fåglar under träningstiden efter avslutad jakt. Naturvårdsverkets bedömning är att nuvarande tider ligger inom biologiska jaktidsramen och att de därför kan lämnas oförändrade.

Det är möjligt att köpa jakttillstånd för jaktträning med hund på statens mark på samma sätt som jaktkort, exempelvis via länsstyrelsens webb eller liknande.

Länsstyrelsen har möjlighet att avlysa områden på statens mark med hänsyn till renskötseln⁸¹ vars känsligaste perioder är inför höstsamling, slakt och brunst samt under den period under våren som förestår kalvning.

19.31. Gällande bestämmelse – hund som inte förföljer vilt efter annat vilt

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som inte förföljer vilt efter annat vilt	
Hund som inte förföljer vilt efter annat vilt	den 21 aug.-den 28 (29) feb. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

19.32. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som inte förföljer annat vilt efter annat vilt	den 21 aug.-den 28 (29) feb.

Förslaget innebär att sluttidpunkten för jakt och jaktträning med hund preciseras till sista februari.

19.33. Motivering

Punkten avser stötande hundar som jagar hare och vildkanin och möjligtvis även räv i uppsprång. Sluttidpunkten läggs fast till sista februari som en anpassning till hararnas och vildkaninens reproduktionsperiod. Vildkanin och fälthare är förvisso främmande vilt vars utbredning och etablering ska begränsas men Naturvårdsverket gör bedömningen att naturvärdesnyttan med en utökad tid inte är i proportion till det lidande det skulle kunna orsaka dessa arter.

Vildkaninernas huvudsakliga ynglingsperiod börjar i mitten av mars och i praktiken bedrivs jakt i mindre omfattning efter februari. Konsekvensen av förslaget bedöms därmed bli ganska liten.

Eventuell precisering av fälthare och skogshare kan behöva göras beroende på resultatet av det kunskapsunderlag som inhämtas avseende skogshare, se förslaget om allmän jakt på hare.

Rubriken *hund som inte förföljer vilt* delas in i ”på fågel” och ”på annat vilt”. Med annat vilt avses däggdjur eftersom vilt antingen är fågel eller däggdjur.

19.34. Gällande bestämmelse – hund som används vid jakt under jord

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som används vid jakt under jord	
Hund som används vid jakt under jord efter vildkanin, mårddhund	den 1 juli-den 30 juni
Hund som används vid jakt under jord efter rödräv, mink, mård, grävling	allmän jakttid samt jakt enligt bil. 4 till denna förordning

19.35. Naturvårdsverkets preliminära förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som används vid jakt under jord på vildkanin, mårddhund, mink, (stenmård) och tvättbjörn	den 1 juli-den 30 juni

⁸¹ 32§ rennäringslagen (1971:473) samt 3 § rennäringsförordningen (1993:384).

Hund som används vid jakt under jord på rödräv, skogsmård och grävling	allmän jakttid enligt bilaga 1 samt skyddsjakt enligt bilaga 4 till denna förordning
--	--

Förslaget är att tiden för jakt med hund som används vid jakt under jord är oförändrad. Det vilt som enbart skyddsjagas med stöd av JF bilaga 4 har sammanförts i en punkt. Ett förtydligande har gjorts av att allmän jakt bedrivs med stöd av JF bilaga 1.

19.36. Motivering

Den första punkten kompletteras för att omfatta de främmande vilt som förekommer under jord och som är tillåtna för skyddsjakt året om med stöd av JF bilaga 4 pkt 1. Stenmård ingår inte i denna punkt i gällande bestämmelser, men gör det i liggande förslag och har därför omgärdats av en parentes i förslaget.

Den andra punkten renodlas till de arter som förekommer under jord och som är tillåtna för både allmän jakt enligt JF bilaga 1 och skyddsjakt på enskilda initiativ med stöd av bilaga 4 i samma förordning. Ett förtydligande har gjorts av att allmän jakt bedrivs med stöd av JF bilaga 1. En precisering har gjorts till skogsmård, eftersom det är den art som jagas under allmän jakt.

19.37. Gällande bestämmelse – hund som jagar på olämpligt sätt

18 § jaktförordning (1987:905) – hund som jagar på ett olämpligt sätt

En hund som vid jakt eller jaktränning under tiden den 21 augusti-30 september driver eller förföljer hjort eller rådjur eller annars jagar på ett olämpligt sätt ska snarast kopplas.

19.38. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Förslaget innebär att bestämmelsen avskaffas.

19.39. Motivering

Enligt 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt. Ordet ”kopplingstvång” eller ”koppeltvång” finns inte i lagstiftningen, förutom i rennärlagslagen som i vissa fall kräver att hundar hålls i band eller instängda.

Huvudregeln är att hundägaren är ansvarig för sin hund även om någon annan hanterar hunden utom kontroll för ägaren.

Jakttiden för respektive vilt har föreslagits utifrån viltets biologiska förutsättningar varför starttidpunkterna för jaktränning med hund skiljer sig åt mellan olika arter. Olika vilt är olika känsliga för den störning jakt med hund innebär. Jakthundar kan vara tränade att jaga flera arter och kan även ha intresse för annat vilt än det de är ämnade att jaga. Jakt på framförallt vildsvin kan till exempel ske med hundar med intresse även för övrigt vilt och en unghund kan ännu inte ha lärt sig att särskilja vilka arter den får jaga. Ett allt varmare klimat gör det också allt viktigare att särskilja vilket vilt som jagas eftersom arterna är olika värmekänsliga.

I gällande bestämmelse i JF regleras att en hund som under viss tid driver eller förföljer vissa vilt eller på annat sätt jagar på ett olämpligt sätt snarast ska kopplas. Bestämmelsen förefaller både inkonsekvent och otidsenlig och härrör troligtvis från tiden innan vildsvinen etablerade sig i Sverige.

Ett sätt att minska störningen på övrigt vilt är att tydliggöra kravet på tillsyn av hunden. Naturvårdsverket har därför övervägt att föreslå att bestämmelsen i JF ska kompletteras med kopplingstvång för samtliga situationer när hund förföljer allt vilt som inte är tillåtet under hela året. Eftersom hundägarens strikta ansvar redan framgår av 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, anser Naturvårdsverket dock inte att det är nödvändigt att detta regleras även i jaktlagstiftningen. Naturvårdsverkets tolkning⁸² av nyss nämnda lag är att hundägaren behöver ha sådan kontroll över sin hund att det motsvarar ett osynligt koppel. Det innebär i praktiken att om en hund ska hindras från att springa lös måste den i de allra flesta fall hållas i koppel. För att undvika en dubbelreglering är Naturvårdsverkets förslag därför att bestämmelsen i JF tas bort.

20. Förstörelse av bävrars dammbyggnad

20.1. Gällande bestämmelse

29 § jaktförordning (1987:905) fjärde stycket		
Bävrars dammbyggnad, men däremot inte boplats, får förstöras inom	områden med allmän jakttid för bäver.	den 1 maj–den 31 augusti

20.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

29 § jaktförordning (1987:905)		
Bävrars dammbyggnad, med undantag av boplats och dammbyggnad som har betydelse för boplatsen, får förstöras i	områden med allmän jakttid för bäver.	den 1 maj–den 30 september

Förslaget innebär ett förtydligande av förutsättningen för förstörelse av dammbyggnad. Sluttidpunkten senareläggs med en månad över hela landet. Det behöver tydliggöras att syftet med förstörelsen är att förhindra allvarlig skada.

20.3. Motivering

Information om arten populationsstatus och -utveckling framgår av kapitel Allmän jakttid, bäver.

Bäverstammen har ökat i Sverige de senaste decennierna, både till antal och utbredning. Bäverns trädfällning och dammbyggen skapar variationsrika miljöer och bidrar på så sätt till den biologiska mångfalden. Bävern kan även genom trädfällning och bygge av dammar orsaka skador på bland annat vägar, invallningar, fastigheter, tomter och skog.

⁸² <https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Allemansratten/Det-har-galler/Hundar-i-naturen/>

Enskild har möjlighet att förstöra bävrars dammbyggnad, men däremot inte boplats, under tiden den 1 maj-den 31 augusti inom områden med allmän jakttid för bäver. I nuvarande skrivning saknas koppling till undantagsreglerna i AHD, exempelvis att förstörelsen endast får göras i syfte att förhindra allvarlig skada. Grunderna för skydds jakt för arter som är listade i AHD:s bilagor utgår sedan inträdet i EU från undantagsreglerna i AHD art. 16.1. I gällande bestämmelse saknas skrivningen om dessa undantagsregler. Detta kan antingen tydliggöras i första eller fjärde stycket i JF 29 §.

Ett revir kan innehålla flera dammbyggnader. Normalt finns ett primärdämme som reglerar vattennivån i hyddan och dess ingång. Det är inte tillåtet utan myndighetsbeslut att riva en sådan dammbyggnad, eftersom det indirekt, men påtagligt förstör boplatsen och kan orsaka bävrarna onödigt lidande. Vilken av alla dammbyggnader som reglerar vattennivån och vilka som är av mer sekundär betydelse för bävrarna kan vara svårt för den enskilde jägaren att avgöra. Man bör därför iakttä stor försiktighet inför en rivning av ett bäverdämme. Om primärdämnet förstörs tidigt på våren kan det medföra risk för nyfödda bäverungars liv, då hyddans ingång kan exponeras för såväl hårt väder som rovdjur.⁸³ I syfte att minska denna risk har Naturvårdsverket övervägt att föreslås senareläggning av tillåten starttidpunkt för förstörelse av sekundärdämme i de nordligaste länens strängare klimatförhållanden. Ett sådant förslag behöver utredas vidare avseende effekt och konsekvenser. Naturvårdsverket gör bedömningen att det är möjligt att förlänga sluttidpunkten i hela landet utan negativ påverkan på bävrarna.

Enligt 29 § tredje stycket JF får länsstyrelsen ge tillstånd till att bävrars boplats och dammbyggnad förstörs. Tillstånd till sådan förstörelse under tiden 1 september–30 april får dock bara lämnas om det är absolut nödvändigt för att förhindra allvarliga skador. Ett myndighetsbeslut anses vara motiverat eftersom sådan förstörelse medför risk ur djurvälståndssynpunkt. Naturvårdsverket anser inte att det finns skäl att ändra detta.

Mot bakgrund av de svårigheter som finns med att avgöra om en damm har betydelse för boplats eller inte omfattar förslaget en förtydligande skrivning.

⁸³ Pers komm Göran Hartmann

21. Skyddsjakt på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4

I syfte att förhindra skada får skyddsjakt bedrivas mot specifika problemskapande individer eller grupper. Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt definierar och beskriver förutsättningar för skyddsjakt.⁸⁴ Skyddsjakt kan ske på enskilds initiativ eller efter beslut av myndighet. Enligt JF 26 § får skyddsjakt på enskilt initiativ bedrivas för att förebygga skador av vilt under de tider och övriga villkor som anges i bilaga 4 till nyss nämnda förordning. Detta kapitel behandlar den skyddsjakt som bedrivs på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4.

Vid skyddsjakt på enskilds initiativ bedrivs jakten i enlighet med gällande bestämmelser avseende eventuell begränsning av tid på dygnet, hundanvändning, jaktmedel med mera. Tillsyn bedrivs på samma sätt och det är de rättsvårdande myndigheterna som har att avgöra om den som har bedrivit skyddsjakten har uppfyllt kriterierna för skyddsjakten, precis på samma sätt som vid skyddsjakt med stöd av myndighetsbeslut. Skyddsjakt bedrivs av jakträttsinnehavaren om inget annat framgår.

21.1. Utgångspunkt för utformning av jakttider för skyddsjakt på enskilds initiativ

Vilt är en resurs som brukas till nytta och glädje för många människor, men orsakar också skador på bland annat landsbygdens näringar. Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* ska viltförvaltningen aktivt bidra till att förebygga skador och andra problem. Vidare ska beslut fattas så nära de människor som berörs som möjligt. Det innebär att förvaltningen till stor del styrs på regional och lokal nivå.

Enligt de riktlinjer som definierades inledningsvis i jaktidsöversynen är en bedömningsgrund för förändringar av skyddsjakt på enskilds initiativ, som exempelvis införande av en ny art i JF bilaga 4, i vilken omfattning sådan skyddsjakt idag beviljas av länsstyrelsen.

21.2. Undantagsregler i AHD och FD

Flera av punkterna i JF bilaga 4 innehåller arter som är listade i AOH och FD. I vissa punkter förekommer dessa arter tillsammans med arter som inte är listade i dessa direktiv.

För samtliga fåglar samt för däggdjur som finns upptagna i AOH finns möjligheter till undantag från naturvårdsdirektivens strikta skydd. Syftet kan bland annat vara att förhindra allvarlig skada eller att skydda djur och växter.

Grunderna för skyddsjakt på samtliga fågelarter som förekommer naturligt inom EU utgår sedan inträdet i EU från undantagsreglerna i FD art 9.1. Motsvarande bestämmelser för däggdjur finns i AOH art. 16.1 och gäller då för arter som är

⁸⁴ Rapport 6568, Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt.

listade i AOH:s bilagor. Som villkor för skydds jakt som sker med stöd av bilaga 4 till JF bör därför vissa av undantagsgrunderna i FD art 9.1 anges tydligare för samtliga fågelarter som förekommer naturligt i Sverige. På samma sätt bör vissa av undantagsgrunderna i AOH art 16.1 anges tydligare som villkor för skydds jakt som sker med stöd av bilaga 4 till JF på däggdjur som listats i AOH:s bilagor.

Undantagsreglerna i FD art 9.1 och AOH art 16.1 är idag bland annat genomförda genom 23 a § JF. Där anges att *beslut* om skydds jakt får meddelas vid ett antal givna förutsättningar om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

När enskild fattar beslut om skydds jakt med stöd av gällande bestämmelse JF bilaga 4 framgår inte undantagsreglerna i FD och AOH explicit på samma sätt. Detta behöver åtgärdas och tydliggöras. För det första bör bara arter där skydds jakt på enskilds initiativ inte försvårar upprätthållandet av GYBS hos arten i dess naturliga utbredningsområde finnas med i bilaga 4. Det kriteriet ska alltså vara en förutsättning för att arten ska få listas i bilaga 4.

Undantagsreglerna i övrigt kan tydliggöras antingen genom att relevanta undantagsgrunder anges för varje art eller grupp av arter som räknas upp i punkten. Alternativt kan det göras genom en ny inledande bestämmelse där relevanta undantagsgrunder i FD och AOH anges för samtliga arter. Regleringen kan antingen göras som paragraf i JF eller i inledningen till JF bilaga 4.

21.3. Rapportering vid skydds jakt på enskilds initiativ

Frågan om rapportering vid skydds jakt på enskilds initiativ behöver ägnas ytterligare uppmärksamhet i samband med att jakttiderna ses över. Frågan berör både AHD och FD samt behoven i förvaltningen.

21.4. Skydds jakt på fåglar vars livsmiljö ska skyddas

Det preliminära förslaget innehåller förslag på skydds jakt på enskilds initiativ på sångsvan och trana som är listade i FD annex 1. Att notera är att vitkindad gås och korp, som redan är tillåtna för skydds jakt på enskilds initiativ, också är listade i FD annex 1. Nedan förtydligas vad gäller avseende skydds jakt på fåglar listade i annex 1.

Speciella åtgärder ska vidtas för att skydda livsmiljöerna för fåglar listade i FD annex 1. Detta beskrivs i FD artikel 4 som handlar om bevarande av livsmiljöer och innehåller bestämmelser om förebyggande av betydande störningar inom särskilda skyddsområden. Kommissionen anser inte att socioekonomisk verksamhet – där jakt är ett exempel – nödvändigtvis strider mot dessa bestämmelser. Jakt inom särskilda skyddsområden måste dock förvaltas och övervakas på ett lämpligt sätt för att undvika betydande störningar [1]. Det är således möjligt att jaga nämnda arter genom skydds jakt. Precis som för fåglar som inte är listade i annex 1 gäller att kriterierna i FD art 9.1 måste vara uppfyllda. Om kriterierna i art 9.1 är uppfyllt har arterna i annex 1 heller inget särskilt skydd under häckningsperiod eller liknande.

Jakt i eller i anslutning till ett Natura 2000-område efter en art som är grund för utpekandet av ett Natura 2000-område kan kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a §

miljöbalken. Naturvårdsverket vill därför särskilt lyfta att jakten på en art, om arten är grund för utpekandet av Natura 2000-området, kan vara begränsad inom området. Om det är en lämplig bevarandeåtgärd kan restriktivitet med jakt vara belyst i bevarandeplanen alternativt i de föreskrifter som ställts upp för området om området är en del av en nationalpark eller ett naturreservat.

21.5. Begrepp och definitioner i JF bilaga 4

Det har under jaktöversynen framkommit synpunkter på att begrepp och definitioner i JF bilaga 4 är otydliga, inkonsekvent använda samt svårtolkade. Detta ger upphov till frågor inom förvaltningen. Exempel på sådana begrepp är anläggning, gård, trädgård, vid, invid och olägenhet med mera. Olika terminologi används också för olika former av grödor. I vissa fall ska skada förebyggas, i vissa fall ska den förhindras och i vissa fall finns krav på att skadan ska vara pågående för att skydds jakt ska få bedrivas. Då jakt får ske på enskilds initiativ är tydlighet särskilt viktigt. Det finns behov av att på ett tydligt och konsekvent sätt ange villkoren för skydds jakt på enskilds initiativ, detta i syfte att undvika rättsosäkerhet. Det finns dock inte utrymme för en sådan översyn inom ramen för detta arbete.

En del villkor i JF bilaga 4 inbegriper skydds jakt på enskilds initiativ under perioden 1 juli–30 juni. För läsbarheten hade det varit enklare att skriva ”under hela året”. Det finns dock en koppling till JF 16 § där jakt och jaktträning med hund regleras som medför att detta skrivsätt blir olämpligt. Det gäller de falltiden för jakt och jaktträning med hund anges till ”den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad”. Datumangivelse bidrar i dessa fall till ökad tydlighet.

21.6. Sanitär olägenhet

Ett i gällande bestämmelser vanligt förekommande villkor för skydds jakt i JF bilaga 4 är ”sanitär olägenhet”. Begreppet är sannolikt en kvarleva från tiden före miljöbalkens införande. Då miljöbalken infördes samlades ett stort antal rättsakter inom hälsoskydd, miljö- och naturvård med mera inom balken och begreppet ”sanitär olägenhet” utgick till förmån för ”olägenhet för människors hälsa”.⁸⁵ Omformuleringarna är en anpassning till formuleringen i miljöbalken och ska således inte ses som en skärpning av bestämmelserna i sak.

Det bör poängteras att undantagsgrunderna i direktiven i detta sammanhang tillsammans täcker in det äldre begreppet ”sanitär olägenhet”, även om kraven är formulerade mer precist i direktiven. Den skada som skydds jakten är avsedd att förhindra får ske med hänsyn till allmän hälsa och säkerhet samt för att förhindra allvarlig skada på bland annat egendom. Detta bör tolkas som fullt ut motsvarande det nu gällande villkoret ”sanitär olägenhet”.

⁸⁵ Prop 1997/98:45 s. 109

22. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 1

22.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 1		
Sumpbäver, mårhund, tvättbjörn, wapitihjort, sikahjort, vitsvanshjort, mufflonfår, frett, vildkanin, mink, mullvad, sorkar (även bisam), lämlar, råttor, skogsmöss, näbbmöss, husmus och amerikansk kopparand	får jagas	den 1 juli - den 30 juni.

22.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Amerikansk kopparand, axishjort, bisam, bison, frett, guldfleckig mangust, guldschakal, mink, mufflonfår, mårhund, nordamerikansk bäver, rävkusu, röd muntjak, sikahjort, stenmård, strimmig skunk, sumpbäver, svartsvansad präriehund, tvättbjörn, vildkanin och vitsvanshjort	får jagas för att förhindra skador orsakade av främmande viltarter	Hela landet den 1 juli-den 30 juni.

Förslaget innebär att punkten renodlas till vilt som klassas som främmande arter, vars utbredning och etablering kan begränsas även genom skydds jakt året runt på enskilda initiativ.

22.3. Motivering

Punkten består idag av en blandning av några främmande och några inhemska arter, utan tydlig koppling till varandra eller de skador dessa arter kan orsaka. Naturvårdsverket föreslår därför att punkten renodlas till vilt som klassas som främmande arter och att skadebilden kopplas just till att de är främmande. Det vilt som ingår i punkten idag som inte är främmande föreslås flyttas till andra punkter i JF bilaga 4, med villkor som tydligare speglar den skadebild dessa arter kan orsaka.

Främmande arter är arter som under historisk tid inte har förekommit naturligt i Sverige, utan som genom någon form av mänsklig hjälp, avsiktligt eller oavsiktligt, har flyttats till ett område utanför sitt naturliga utbredningsområde. ArtDatabanken har analyserat ett urval främmande arter och klassat arterna efter vilken risk de kan komma att utgöra för inhemsk biologisk mångfald, nu och i ett framtida perspektiv.⁸⁶ I förslaget om vilka arter som får skydds jagas på enskilda initiativ har Naturvårdsverket utgått från de viltarter som ArtDatabanken har klassat som etablerade eller dörrknackande främmande arter i Sverige, se bilaga Riskklassade främmande arter.

Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* ska invasiva arter och arter som inte genom naturlig utbredning förekommer i Sverige hindras att etablera och sprida sig i landet. I *Handlingsplan för Naturvårdsverkets arbete med*

⁸⁶ [Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige - ArtDatabankens risklista](#)

klimateanpassning har som en åtgärd identifierat att förslag ska tas fram för att begränsa främmande vilt som etablerar sig i Sverige.⁸⁷

Naturvårdsverket anser att de främmande viltarter som ArtDatabanken har klassat som etablerade eller dörrknackande, som regel ska tillåtas för skydds jakt på enskilds initiativ året runt. Detta för att på så sätt begränsa deras spridning och etablering. Som undantag till denna regel föreslås vilt som efter försök på jakt kan utveckla sådant beteende som kan leda till ökad etablering och spridning eller är främmande arter där myndigheter behöver övervaka arternas utbredning och tillstånd, exempelvis smittbara sjukdomar. Naturvårdsverket bedömer därför, enligt försiktighetsprincipen, att sådana arter istället bör hanteras genom myndighetens beslut om skydds jakt.

De arter som av något av dessa skäl undantas skydds jakt på enskilds initiativ med stöd av denna bestämmelse är: silverfasan, munkparakit, nymfparakit, alexanderparakit, halsbandsparakit, mandarinand, brudand, nilgås, bahamaand, kapand, kanelårta, praktand, gulkindad kricka, gulnäbbad kricka, chilebläsand, snögås, kejsargås, svangås, stripgås, dväragsnögås, dvärgkanadagås, buffelhuvud, beigekindad and, guldfasan, japansk vaktel, svart svan, kamskrake, palmduva, australisk gravand, paradigravand, helig ibis, huskråka, rödmagad trädekorre, östlig gråekorre, östlig rävekorre, sibirisk jordekorre och näsbjörn.

Fälthare och kanadagås är klassade som etablerade i landet. Båda arterna får jagas under allmän jakttid med stöd av JF bilaga 1 samt skydds jagas på enskilds initiativ året runt under vissa villkor med stöd av JF bilaga 4. Eftersom dessa arter redan är väl etablerade i landet gör Naturvårdsverket bedömningen att utökad skydds jakt inte skulle bidra till naturvärdesnytta i proportion till det lidande den skulle kunna orsaka. Naturvårdsverkets förslag är därför att dessa arter inte tas med i punkten. På sikt kan fältharen komma att bli klassad som inhemsk i Sverige genom att den kommer in i Sverige via Norrbotten på naturlig väg. I Finland, där fältharen koloniserat naturligt söderifrån och därmed är en inhemsk art, sprider sig fältharen norrut som en del av den naturliga spridningsprocessen, förmodligen på grund av det varmare klimatet. På sikt kan det därmed finnas två sammansmältande fältharepopulationer i Sverige. Naturvårdsverket har inte tagit hänsyn till detta i pågående jaktidsöversynen utan har utgått ifrån fältharens nuvarande klassning som främmande. Inför kommande jaktidsöversyner kan detta behöva omvärderas.

Förslaget innebär att skydds jakt på enskilds initiativ möjliggörs på följande arter som idag enbart kan skydds jagas efter beslut av myndighet: axishjort, bison, guldschakal, nordamerikansk bäver, rävkusu, röd muntjak, strimmig skunk och svartsvansad präriehund. Stenmård ingår idag inte i bilaga 4 punkt 1, men får skydds jagas med stöd av bilaga 4 punkt 2 (mård). Genom förslaget kan dessa arter skydds jagas av enskild utan att behöva invänta myndighetsbeslut. Det innebär både större chans att deras etablering och spridning begränsas och även mindre administration för myndigheterna.

⁸⁷ NV-08863-17 <http://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhalltet/miljoarbete-i-sverige/regeringsuppdrag/2019/handlingsplan-for-naturvardsverkets-arbete-med-klimateanpassning-20190124.pdf>

Vildkanin har inte ingått i ArtDatabankens analys. ArtDatabanken bedömer dock att vildkanin utgör en risk för inhemsk biologisk mångfald, varför den har bibehållits i punkten.

Mullvad, sorkar, lämlar, råttor, skogsmöss, näbbmöss, husmus och wapitihjort som ingår i punkten i gällande bestämmelser föreslås plockas bort. Nedan redogörs för skäl och förslag på alternativ hantering:

- Mullvad, sorkar, lämlar, råttor, skogsmöss, näbbmöss och husmus klassas inte som främmande arter.
 - Mullvad, sorkar, lämlar, råttor, skogsmöss och husmus finns redan i JF bilaga 4 pkt 2 första stycket, enligt vilken de kan jagas på enskilda initiativ vid för dessa arter relevanta och tillräckliga skadesituationer.
 - Näbbmöss flyttas till bilaga 4 pkt 2 andra stycket och kan därefter skyddsjagas vid för arten relevanta och tillräckliga skadesituationer.
- Wapitihjort har inte analyserats av ArtDatabanken, varför den inte har kunnat riskklassas vare sig som dörrknackande eller etablerad.

Vissa främmande viltarter är upptagna på EU:s förteckning över invasiva främmande arter. Sverige har som medlemsstat en skyldighet att rapportera till EU KOM, bl a om de utrotningsåtgärder som vidtagits för dessa viltarter. Där ingår fällda djur. Det framgår av art 24 i förordning (EU) 1143/2014. Sverige har också en skyldighet att anmäla upptäckten av en introduktion eller en ny förekomst av en invasiv främmande art på unionsförteckningen inom vårt territorium, det regleras i art 16 i samma förordning. För de arter på förteckningen som skyddsjagas på enskilda initiativ ska därför den enskilde rapportera fällt vilt och det ska även styrkas att det är rätt art. För de EU-reglerande viltarter som föreslås ingå i punkten (bisam, guldfläckig mangust, mårddhund, röd muntjak, sumpbäver, tvättbjörn, amerikansk kopparand) finns enligt ovan redan rapporteringsplikt.

22.4. Konsekvens

Begränsning av etablering och spridning av främmande vilt sker på det på mest effektiva sättet för respektive art.

Förslaget bedöms ge ökad tydlighet och förståelse för möjligheterna till skydds jakt på enskilda initiativ av främmande vilt.

Övriga nytillkommet respektive tillfälligt förekommande främmande vilt får fortsatt hanteras genom skydds jakt beslutad av myndighet.

23. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 2

23.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4, punkt 2		
Vildsvin, räv, mårddhund, grävling, mård, iller, mink, hermelin, vessla, ekorre, vildkanin, mullvad, sorkar (även bisam), lämlar, råttor, skogsmöss, husmus, kråka, råka, kaja, skata, tamduva (stadsduva), björktrast (snöskata), gråsparv och pilfink	som kommer in på gård eller i en trädgård och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas	den 1 juli- den 30 juni.
Jakträttshavare får under samma tid bedriva jakt efter sådana djur samt korp, havstrut, gråtrut, fiskmås och skratmås	<ol style="list-style-type: none"> 1. i en anläggning för att där förhindra skada eller annan olägenhet 2. på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling 3. om jakten sker på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet 	den 1 juli- den 30 juni.

23.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Vildsvin, räv, mårddhund, grävling, mård, iller, mink, hermelin, vessla, ekorre, vildkanin, mullvad, sorkar, lämlar, råttor, skogsmöss, husmus, kråka, råka, kaja, skata, björktrast, gråsparv och pilfink	som kommer in på gård eller i en trädgård och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas	den 1 juli- den 30 juni.
Jakträttshavare får under samma tid bedriva jakt efter sådana djur samt korp, havstrut, gråtrut, fiskmås, skratmås, fälthare, skogshare, tamduva och näbbmus	<ol style="list-style-type: none"> 1. i en anläggning för att där förhindra skada eller annan olägenhet 2. på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling 3. om jakten sker på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet 	den 1 juli- den 30 juni.

Förslaget innebär att näbbmus och hare förs in i andra punkten. Vidare föreslås att tamduva flyttas från första till andra punkten och att 26 § JF förtydligas avseende tamduva. Naturvårdsverket gör bedömningen att jakttiden i övrigt ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

23.3. Motivering

Med stöd av 23 § JL får regeringen föreskriva om vilka tider den som bor på en gård eller har en trädgård, men saknar jakträtt där, får döda eller fånga och

behålla djur av vissa i paragrafen uppräknade arter. Av 26 § JF framgår att sådan jakt får bedrivas under de tider som anges i JF bilaga 4 punkterna 2–4 samt, när det gäller vildkanin, punkten 1. I punkten 2 återfinns idag tamduva (stadsduva). Tamduva återfinns dock inte bland de arter som omfattas av 23 § JL. Tamduva har således placerats i JF bilaga 4 punkten 2, trots att arten inte återfinns i 23 § JL och är därför inte möjlig att jaga utan jakträtt. Tamduva jagas av vissa kommuner i hög grad. För att förhindra risk för människas hälsa och säkerhet jagas tamduva med stöd av denna paragraf i hög grad i vissa kommuner. Det är därför önskvärt att arten kvarstår i åtminstone andra stycket av punkten.

Naturvårdsverket har övervägt om det finns anledning att förtydliga när skyddsjakten kan bedrivas utan jakträtt, vilket är möjligt enbart i punktens första stycke enligt 23 § JL. Ett förtydligande skulle kunna göras genom att nuvarande punkt 2 i bilaga 4 delas upp i två delar: en som reglerar tid för viss skyddsjakt för den som saknar jakträtt och en som reglerar tid för skyddsjakt för den som har jakträtt. Där skulle även villkor framgå för när skyddsjakt får bedrivas även av den som saknar jakträtt. Vi har funnit att det inte bör framgå i bilagan eftersom det då blir en dubblering av vad som redan anges i hänvisningen i 26 § JF till 23 § JL. Detta gäller JF bilaga 4 punkterna 2 (första stycket), 3 och 4. Det finns därmed heller ingen fördel med att slå ihop punkterna.

Under jaktidsöversynen har det inkommit förslag om att lägga till hare till punkten, andra stycket. Det skäl som anges är att arten orsakar skada på grödor och planteringar. Skyddsjaksansökningar till länsstyrelserna handlar ofta om kyrkogårdar, botanisk trädgård, flygplatser, kolonilotter etcetera. Naturvårdsverket gör bedömningen att dessa behov av skyddsjakt är rimliga och att de inte tillgodoses i någon annan punkt i denna bilaga. Naturvårdsverket föreslår därför att fälthare och skogshare införs i punktens andra stycke. Skogsharen är listad i bilaga till AHD och dess bevarandestatus är under utredning, se kapitel om allmän jakt för arten. Eventuellt kan därför skyddsjakten komma att begränsas till fälthare. Det är också den art som framförallt förekommer i nämnda miljöer.

Det har framkommit förslag under jaktidsöversynen om att lägga till duvhök till punkten, första stycket. Detta stycke har en koppling till 23 § JL där duvhök återfinns. Det skäl som har angivits har varit att skydda tamfågel. Skyddsjakt på tamfågel framgår av JF bilaga 4 punkt 5. Duvhök är rödlistad som nära hotad. Under 2018 fattades fyra beslut på skyddsjakt på enskilda initiativ på duvhök av länsstyrelsen. Enligt de riktlinjer som tagits fram inom jaktidsöversynen ska skyddsjakt på enskilda initiativ övervägas i de fall när länsstyrelsen fattar beslut i någon större omfattning. Naturvårdsverket finner inte att denna förutsättning är uppfylld och tar därför inte förslaget vidare. Skyddsjakt på duvhök i syfte att skydda tamfågel får fortsatt ansökas hos och beviljas hos länsstyrelsen.

Det har framkommit förslag under jaktidsöversynen om att lägga till sparvhök till punkten, första stycket. Detta stycke har en koppling till 23 § JL där sparvhök återfinns. Det skäl som har angivits har varit att skydda tamfågel. Under 2018 fattades inget beslut på skyddsjakt på enskilda initiativ på sparvhök

av länsstyrelsen. Naturvårdsverket tar därmed inte förslaget vidare, enligt samma skäl som för duvhök ovan.

Det har framkommit förslag under jaktöversynen om att lägga till korp till punkten, första stycket. Det skäl som angivits har varit att skydda foder för lantbruket. Detta är inte möjligt eftersom korp inte återfinns i 23 § JL. Naturvårdsverket gör bedömningen att detta behov till stor del kan tillgodoses genom att arten redan är införd i det andra stycket.

Det har framkommit förslag under jaktöversynen om att lägga till ringduva till punkten, andra stycket. Det skäl som angivits har varit att skydda foder för lantbruket samt att arten kan häcka i eller i anslutning till bostadshus och gårdsbyggnader och då orsaka skada. Naturvårdsverket gör bedömningen att det första behovet till stor del tillgodoses genom att arten är möjlig att skyddsjaga på enskilds initiativ med stöd av bilaga 4 punkt 20. Det andra behovet tillgodoses genom skydds jakt på enskilds initiativ med stöd av bilaga 4 punkt 21. Förslaget tas därför inte vidare.

Det har framkommit förslag under jaktöversynen om att behålla tamduva, (stadsduva) i punkten, första stycket. Se resonemang ovan. Arten finns redan i denna punkt trots att stöd saknas i 23 § JL och behöver därför flyttas från punkten. Alternativt bör 26 § JF förtydligas så att det framgår att tamduva inte omfattas av jakt utan jakträtt.

Parentesen "(även bisam)" har tagits bort ur första stycket då den inte förekommer i 23 § JL. Detta medför ingen praktisk skillnad.

Parentesen "(snöskata)" har tagits bort ur första stycket i enlighet med förslaget för allmän jakt på björktrast. Detta medför ingen praktisk skillnad.

Näbbmöss har flyttats till denna punkt andra stycket från samma bilaga punkt 1. Syftet är att renodla punkt 1 till främmande vilt. Genom förslaget möjliggörs skydds jakt på näbbmöss under samma period som tidigare, dock under något snävare, men enligt Naturvårdsverket för arten tillräckliga villkor. Tidigare har följande arter funnits i både punkt 1 och 2: mullvad, sorkar (även bisam), lämlar, råttor, skogsmöss, husmus.

Man kan överväga att addera möjligheten till skydds jakt i JF bilaga 4 punkt 5, 19 och 20 till denna punkt, då villkoren är likartade till sin karaktär.

Punkten omfattar många arter och det kan vara lämpligt att de sorteras in i bokstavsordning. Under beredningsperioden förenklas dock jämförelse mellan gällande bestämmelse och förslag om arterna står i samma ordning. Arterna i första punkten står i samma ordning som i 23 § JL.

23.4. Konsekvens

Flytten av näbbmöss från JF bilaga 4 punkt 1 till denna punkt bör inte medföra någon praktisk skillnad. Villkoren motsvarar relevanta situationer där skada kan uppstå.

Den som saknar jakträtt har inte längre möjlighet att skyddsjaga tamduva med stöd av första punkten. Detta har dock inte varit tillåtet tidigare enligt 23 § JL.

24. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 3 och 4

24.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 3		
Hare	Hare och vildkanin får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 jan.-den 15 april
Vildkanin	Hare och vildkanin får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 juli-den 30 juni
Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 4		
Hare	Är anläggningen inhägnad i enlighet med de föreskrifter som Naturvårdsverket meddelar är jakt efter hare tillåten	den 1 juli-den 30 juni.

24.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Fälthare och skogshare	får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 jan.-den 15 april
	får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola om anläggningen är inhägnad med stängsel och grindar på sådant sätt att hare hindras att komma in eller ut.	den 1 juli-den 30 juni
Vildkanin	får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 juli-den 30 juni

Förslaget innebär en sammanslagning av tidigare punkter 3 och 4. Referensen till inhägnad i enlighet med de föreskrifter som Naturvårdsverket meddelar har tydliggjorts. Hare har preciserats till fälthare och skogshare. Förslaget innebär ingen ändring i praktiken.

24.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Det är något oklart vilken anläggning som avses i JF bilaga 4 punkt 4 när den står självständigt och detta tydliggörs när nuvarande punkt 3 och 4 slås samman.

Enligt JL 23 § punkt 2 framgår att under de tider som regeringen föreskriver får den som har en handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola men saknar jakträtt där döda hare, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor. Naturvårdsverket har övervägt att samla samtliga de punkter där skydds jakt tillåts utan jakträtt i enlighet med JL 23 § i en och samma punkt i bilaga 4. Under JF bilaga 4 punkt 2 framgår motivering till

varför möjligheten till skyddsjakt på enskilda initiativ i de fall jakträtt saknas inte har tydliggjorts i denna punkt.

Naturvårdsverket har tidigare tolkat skrivningen i punkt 4 som ett bemyndigande att meddela föreskrifter om skyddsåtgärder för att minska risken för angrepp av hare i handelsträdgårdar, anläggningar för yrkesmässig fruktodling eller plantskolor. Detta eventuella bemyndigande saknar dock uttalat stöd i förordningen varför det är tveksamt om Naturvårdsverket har ett bemyndigande att föreskriva om skyddsåtgärder för hare med mera. Den enda föreskrift som verket har meddelat rörande detta återfinns i Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd (NFS 2002:20) om vilthägn och inhägnader för handelsträdgårdar m.m. för att förebygga skador av hare och lyder: "För att jakt efter hare inom handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola skall vara tillåten under hela jaktåret skall anläggningen vara inhägnad med stängsel och grindar på sådant sätt att hare hindras att komma in eller ut." Denna föreskrift tas om hand med föreslagen ändring av de fall ovan där skyddsjakt på fälthare och skogshare får ske året runt.

Med förslaget ovan samlas alla krav och förutsättningar för dessa skyddsjaktssituationer på ett ställe, vilket är till fördel för den som ska tillämpa bestämmelsen. Samtidigt undanröjs eventuella tveksamheter om nuvarande lydelse innebär ett bemyndigande eller ej. Naturvårdsverket ser för närvarande över ett antal föreskrifter inom viltområdet, däribland de föreskrifter som rör skyddsåtgärder mot hare. Vid översynen kommer Naturvårdsverket att överväga att upphäva denna bestämmelse så att detta inte dubbelregleras.

Vildkanin är, både enligt gällande bestämmelse och enligt förslaget, tillåten för skyddsjakt året runt med stöd av JF bilaga 4 punkt 1. Detta med motiveringen att arten är ett främmande vilt vars utbredning och etablering ska begränsas. Anledningen till att den även är med i denna punkt är att vildkaninen då kan skyddsjagas även av den som saknar jakträtt. I bilaga 4 punkt 1 kan den, utöver skyddsjakt av jakträttsinnehavaren, enbart fångas av den som saknar jakträtt.

Vidare föreslås hare dessutom läggas in i bilaga 4 punkt 2 för att möjliggöra skyddsjakt vid ytterligare förutsättningar.

24.4. Konsekvens

26 § JF behöver uppdateras om/när punkt 3 och punkt 4 slås ihop.

25. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 5

25.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 5		
Gråsparv och pilfink	som orsakar sanitär olägenhet i ladugårdar, livsmedelslager eller andra motsvarande anläggningar får jagas	den 1 juli-den 30 juni.

25.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Gråsparv och pilfink	som orsakar olägenhet för människors hälsa i ladugårdar, livsmedelslager eller andra motsvarande anläggningar får jagas	den 1 juli-den 30 juni.

Förslaget innebär en språklig anpassning till miljöbalken. Förslaget innebär ingen ändring i praktiken.

25.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och det saknas andra skäl för ändring.

Som framgår tidigare innebär en ändring av ”sanitär olägenhet” till ”olägenhet för människors hälsa” ingen ändring i praktiken. Risken i ladugårdar gäller snarare boskapens hälsa än människors hälsa. Naturvårdsverket har därför övervägt att ta bort ladugård, men avvaktar eventuella tydliggörande synpunkter från remissen.

Ladugård, livsmedelslager eller andra motsvarande anläggningar definieras som anläggningar. Då skydds jakt vid anläggningar även framgår i JF bilaga 4 punkt 2 andra stycket kan en sammanslagning av dessa punkter övervägas.

26. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 6

26.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 6		
Korp, havstrut, gråtrut, fiskmåsar och skattmåsar	som uppträder vid flygplatser får jagas	den 1 juli-den 30 juni.

26.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Korp, havstrut, gråtrut, fiskmåsar, skattmåsar, grågås, kanadagås, vitkindad gås, bläsgås, kråka, skata, kaja, tamduva, ringduva, storskarv	som uppträder vid flygplatser får jagas	den 1 juli-den 30 juni.

Förslaget innebär att arterna grågås, kanadagås, vitkindad gås, bläsgås, kråka, skata, kaja, tamduva, ringduva och storskarv adderas till punkten.

26.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och det saknas andra skäl för ändring.

Förslaget är att punkten kompletteras med fåglar som bedöms kunna orsaka motsvarande skador vid flygplatser som de som redan är listade i punkten. Detta eftersom det finns behov av skydds jakt utan dröjsmål i väntan på länsstyrelsens beslut även för dessa arter.

27. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 8

27.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 8		
Grävling	som förekommer i vilthägn, får jagas om det behövs med hänsyn till viltvården	den 1 juli-den 30 juni.
Grävling och rödrev	som förekommer tillfälligt på ö, holme eller skär, får jagas om det behövs med hänsyn till viltvården	

27.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Ingen förändring föreslås.

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

28. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 9

28.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 9		
Rödräv och korp	får jagas, om det behövs för att skydda ungar av tamdjur inom område för uppfödning av tamdjur och i renskötseområdets kalvningsland	den 1 juli-den 30 juni

28.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Rödräv och korp	får jagas, om det behövs för att skydda ungar av tamdjur inom område för uppfödning av tamdjur och för att skydda renkalvar i renskötseområdets kalvningsland	den 1 juli-den 30 juni

Förslaget innebär ett förtydligande av att det är renkalvar som skyddas i renskötseområdets kalvningsland.

28.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Lydelsen har förtydligats så att det framgår att det är renkalvar som ska skyddas i renskötselområdets kalvningsland.

Under pågående arbete med jakttidsöversynen har det även framkommit ett förslag om ytterligare utökad jakt på korp, i syfte att tillgodose lantbruket eller viltvården. Detta med motiveringen att korpen ökar i antal och är en betydande predator. Naturvårdsverket har i denna översyn inte funnit tillräckligt skäl att ytterligare utöka möjligheterna till skydds jakt på enskilda initiativ på korp. Är skadorna besvärande finns möjlighet att ansöka om skydds jakt hos länsstyrelsen.

29. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 10

29.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 10		
Årsunge av rödrev	får jagas, om det behövs för att tillgodose viltvården	den 1 juli-den 30 juni.

29.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Ingen förändring föreslås.

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jakttidsöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

30. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 11

30.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 11		
Årsunge av grävling	får jagas, om det behövs för att tillgodose lantbruket eller viltvården	den 1 juni-den 31 juli.

30.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Ingen förändring föreslås.

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jakttidsöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

31. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 12

31.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 12		
Älg	Om länsstyrelsen inte föreskrivit annat får älg som uppträder vid fält med oskördad gröda inom registrerat älgskötselområde jagas, om det behövs för att förebygga skada	den 16 aug.-den särskilda älgjaktstidens början.

31.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga		
Årskalv av älg	Hela landet Om länsstyrelsen inte föreskrivit annat får årskalv av älg som uppträder vid fält med oskördad gröda jagas, om det behövs för att förebygga skada av älg.	den 1 aug.-den särskilda älgjaktstidens början.

Förslaget innebär att skyddsjakten begränsas till årskalv av älg. Skyddsjakten får bedrivas i hela landet. Tidpunkten för skyddsjaktens början tidigareläggs till den 1 augusti.

31.3. Motivering

Den nuvarande möjligheten till skydds jakt används i begränsad omfattning idag. Skada uppstår normalt om flera älgar förekommer samtidigt i en åker och av dessa finns det vanligtvis kalv att rikta skyddsjakten mot. Älgen är en relativt lättskrämd art, vilket innebär att risken för skada kan hindras genom skrämseleffekt genom att årskalven fälls. Naturvårdsverket föreslår därför att enbart årskalv av älg omfattas av bestämmelsen. Förslaget harmoniserar med möjligheten att bedriva skydds jakt på årskalv av hjort enligt punkterna 22 och 23 i bilaga 4, som inte heller medger skydds jakt efter vuxna djur.

Naturvårdsverket anser att en markägares möjlighet att skydda sin egendom inte ska vara beroende av om markägaren har registrerat sina fastigheter i älgskötsel- eller licensområde, eller om marken är oregistrerad. Tvärt om bör, så långt det är möjligt, lantbrukare i Sverige ha likvärdiga förutsättningar för att bedriva verksamhet och skydda sina grödor. Förslaget att skyddsjakten endast ska avse årskalv av älg öppnar för en ökad harmonisering över landet och likabehandling av skadedrabbade lantbrukare. Detta är delvis en justering av Naturvårdsverkets nuvarande förhållningssätt till skydds jakt på älg som idag normalt förutsätter delaktighet i älgskötselområde.

Jämfört med jakt på vuxen älg ger skydds jakt på årskalv förhållandevis liten påverkan på licenstilldelning och förvaltningsplaner. Naturvårdsverket föreslår som en följd av detta att skyddsjakten tillåts på alla fält med oskördad gröda i landet, oavsett älgförvaltningsform. Årskalv av älg som fälls under skydds jakt på enskilda initiativ ska rapporteras till länsstyrelsen. Antalet fällda årskalvar utgör en del av underlaget inför kommande års älgjakt.

Till följd av en ökande andel höstsådda grödor och allt torrare och varmare somrar och höstar har det uppstått ett behov av att utvidga tiden för skydds jakt. Naturvårdsverket föreslår därför att tidpunkten för skyddsjaktens start

tidigareläggs till den 1 augusti istället för den 16 augusti. För tiden före den 1 augusti finns det möjlighet att ansöka om skydds jakt hos länsstyrelsen.

31.4. Konsekvens

Nuvarande möjlighet till skydds jakt på vuxen älg inom registrerat älgskötselområde används idag i mycket begränsad omfattning. Konsekvensen vid ett införande av förslaget i hela landet bedöms i praktiken bli marginell, särskilt som skyddsjakten nu endast kommer att avse årskalv och inte vuxen älg. Skyddsjakten bedöms komma att påverka förvaltningsplaner och licensområden i liten grad, trots att tiden förlängs och att den föreslås gälla oavsett förvaltningsform.

Förslaget motiveras med att det bidrar till en ökad legitimitet för förvaltningen. Skadedrabbade markägare utanför älgskötselområde får en möjlighet att påverka sin situation.

32. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 18

32.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 18		
Rödräv, grävling, hermelin, vessla, iller, mård och korp	får jagas inom område för viltuppfödning, hönsgård eller liknande anläggning samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	den 1 juli-den 30 juni.

32.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Rödräv, grävling, hermelin, vessla, iller, mård och korp	får jagas inom område för viltuppfödning, hönsgård eller liknande anläggning samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	den 1 juli-den 30 juni.

Ingen förändring föreslås.

32.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Naturvårdsverket har övervägt att lägga till villkoret att anläggningen ska vara yrkesmässig för att harmonisera med punkterna 2, 3, 4, 19, 20 i JF bilaga 4. Denna punkt handlar i motsats till dessa punkter om skydd av tamdjur. Även icke yrkesmässiga uppfödare bör ges möjlighet att skydda sina tamdjur och Naturvårdsverket föreslår därför att nuvarande bestämmelse kvarstår. Dessutom kan gränsdragningen mellan yrkesmässig och hobbyuppfödning vara oklar i vissa fall.

Det har framkommit förslag under jaktöversynen om att lägga till duvhök till bilaga 4 punkt 2, första stycket. Detta stycke har en koppling till 23 § JL, där duvhök återfinns. Det skäl som har angivits har varit att skydda tamfågel. Därmed bör skyddsjakten istället övervägas i punkt 18 där det finns liknande skadebild. Aktörerna varierar från kommersiella aktörer som utsättningsuppfödare (som idag endast får tillstånd att flytta duvhök) och ekologiska äggproducenter med frigående höns till små hobbybesättningar av höns. Länsstyrelserna har i varierande grad förfrågningar om skydds jakt på duvhök men enbart fyra beslut fattades under 2018. Baserat på duvhökens rödlistningsstatus som nära hotad (NT) och att länsstyrelsen fattat få beslut om skydds jakt 2018 väljer Naturvårdsverket att inte föreslå skydds jakt på duvhök på enskilda initiativ. Skadedrabbade får fortsatt vända sig till länsstyrelsen för ansökan och beslut.

33. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 21

33.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 21		
Fågel	Orsakas allvarlig skada eller olägenhet av att en fågel byggt bo i ett hus eller en gård, får boet samt ägg eller ungar avlägsnas trots bestämmelserna om fredning.	

33.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Fågel	Orsakas allvarlig skada eller olägenhet av att en fågel byggt bo i ett hus eller en gård, får boet samt ägg eller ungar avlägsnas.	den 1 juli-den 30 juni.

Förslaget innebär ett förtydligande att tiden avser hela året. Förslaget innebär ingen ändring i praktiken. Lydelsen trots bestämmelserna om fredning tas bort.

33.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Förslag har inkommit om att avskaffa denna punkt eftersom allvarlig skada inte ska vara tillräckligt definierad i punkten enligt förslagslämnaren. Det förtydligande av begreppets innebörd som finns i Naturvårdsverkets riktlinjer om skydds jakt anser Naturvårdsverket vara tillräckligt.⁸⁸

Naturvårdsverket gör bedömningen att det är rimligt att enskild har möjlighet att avlägsna fågels bo i hus eller gård. Alternativet, att avvakta beslut hos länsstyrelsen, skulle innebära en fördröjning och att hus och gård under viss period inte skulle kunna nyttjas.

Ett förtydligande om att bestämmelsen inte gäller vuxen fågel har övervägts. Både av gällande och föreslagen skrivning framgår dock tydligt vad som får avlägsnas, det vill säga bo, ägg eller ungar. För att vara konsekvent med övriga villkor anges undantag inte heller i denna bestämmelse. Om bo, ägg eller ungar avlägsnas och platsen i övrigt upplevs som mindre gynnsam för den vuxna fågeln bör denna också själv kunna söka annan plats för bo.

Lydelsen trots bestämmelserna om fredning tas bort. Detta eftersom det gäller vid all jakt och det inte finns skäl att ange det specifikt för denna punkt.

Vidare har ett förtydligande av begreppet ”avlägsnas” övervägts eftersom innebörden av detta begrepp kan uppfattas som oklart. En jämförelse med bestämmelserna i artskyddsförordningen gällande huggorm på tomtmark⁸⁹ har gjorts. Där finns angivet att djuret får infångas eller flyttas, och om detta inte är möjligt får djuret dödas, om det inte finns någon annan lämplig lösning. Denna stegvisa angivelse bedöms inte vara applicerbar på fåglar enligt denna punkt då bo, ägg eller ungar av fågel får anses möjliga att avlägsna från den plats där de

⁸⁸ Rapport 6568, Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt.

⁸⁹ Artskyddsförordningen Undantag från fridlysning, 10 §.

upplevs som störande. Risken med flytt av fåglars bo, ägg eller ungar är också mindre än vid flytt av en giftig huggorm. Naturvårdsverket föreslår därmed att begreppet ”avlägsnas” får stå kvar.

Tiden för skyddsjakten är oförändrad under hela året, men har specificerats med datum i syfte att skapa ökad tydlighet.

34. Skyddsjakt JF bilaga 4, punkt 22

34.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 22		
årskalv av dov- och kronhjort	Om det behövs för att förebygga skada, får årskalv av dov- och kronhjort som uppträder vid fält med oskördad gröda jagas i hela landet utom i Skåne och Gotlands län	den 1 juli-den 15 april.

34.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Ingen förändring föreslås.

34.3. Motivering

Bestämmelsen⁹⁰ infördes 2018 i syfte att minska skadorna i jord- och skogsbruk och att samtidigt minimera skyddsjakten negativa påverkan på kron- och dovhjortsstammarna. Skåne län och Gotland läns undantogs från den utökade skyddsjakten med motiveringarna att Skåne ansågs ha en välfungerande förvaltning och att Gotland saknar dov- och kronhjort.

Eftersom denna möjlighet till skyddsjakt bara har funnits i drygt ett år finns ännu ingen kunskap om skyddsjakten omfattning och effekt. Naturvårdsverket föreslår därför att skyddsjakten tills vidare kvarstår oförändrad. Inför nästa jaktöversyn bör omfattning och konsekvens av bestämmelsens tillämpning utredas. Under pågående jaktöversyn har det framkommit flera synpunkter på tid, villkor och område för skyddsjakten. Baserat på dessa synpunkter bör en sådan utredning belysa följande aspekter:

Artspecifika förutsättningar för dov- respektive kronhjort:

- De flesta dovkalvar föds från mitten av juni till mitten av juli. Under juli och augusti orsakar den diande kalven marginell skada på växande gröda.
- Det kan vara svårt att urskilja årskalv och hind i april, framförallt kronhjort.
- Framförallt kronhind är långt gången i dräktighet i slutet av perioden. Skyddsjakten eventuella påverkan på dräktigheten är oklar.
- När under året är behovet av skyddsjakt störst på dovhjort och i vilken omfattning detta täcks av nuvarande tid.

Området för skyddsjakt bör utredas:

- Skåne är ett av de län som har omfattande skadorna av dov- och kronhjort. Följande aspekter bör beaktas om skyddsjakt ska införas i länet:

⁹⁰ Förordning (2018:639).

- Eventuell differentiering inom och utanför kronhjortsområden. Lämpligheten av skydds jakt inom kronhjortsområden i södra Skåne län och bedömd påverkan på förvaltningsmål i dessa.
- Påverkan på skogsskador i ett öppet landskap, som i Skåne. Kronhjorten kan vid störning söka skydd i tät skog vilket kan bidra till ökade skogsskador.
- Det förekommer hjorthägn på Gotland som hjortar kan rymma från. Behovet av skydds jakt på enskilda initiativ på Gotland behöver utvärderas tillsammans med länsstyrelsen och övriga intressenter i detta län.
- Skydds jaktens omfattning, effekt och konsekvens:
 - I vilken omfattning har skydds jakten nyttjats?
 - Vad är effekten av skydds jakten, för markägare respektive länsstyrelse?
 - Hur är acceptansen hos berörda aktörer?
 - Vad innebär jakten ur ett djuretiskt perspektiv?

Att notera i sammanhanget är att Naturvårdsverket föreslår utökade allmänna jakttider för såväl kron- som dovhjort. Man bör i sammanhanget utreda i vilken omfattning detta har bidragit till att reglera populationen och eventuell påverkan på behovet av skydds jakt.

35. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 23

35.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 22		
Årskalv av kronhjort	Årskalv av kronhjort som orsakar stamskada på barrträd får jagas i hela landet utom Skåne och Gotlands län	den 1 juli-den 15 april.

35.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Ingen förändring föreslås.

35.3. Motivering

Denna bestämmelse infördes samtidigt som JF bilaga 4 punkt 22. Motiveringen till varför punkten inte föreslås ändras är samma som för punkt 22. Det föreligger samma behov av utvärdering som i denna punkt samt ett tydliggörande av nedanstående oklarheter.

En specifik frågeställning för denna punkt, utöver det som redan nämnts ovan, är att skydds jaktens syfte behöver tydliggöras och formuleringen ”årskalv av kronhjort som orsakar stamskada” justeras efter syftet. Kronkalven kan själv inte orsaka någon stamskada på barrträd under den första perioden, när den bara är ett par månader och fortfarande diar. Bestämmelsen kan därför förstås som att årskalv får fällas i syfte att skapa skrämseffekt på den vuxna kronhjorten som orsakar skador. Det är också otydligt om det räcker att ett specifikt träd skadas eller om skadan ska ses utifrån en mer generell skadebild.

36. Skydds jakt JF bilaga 4, ny punkt: storskarv

Storskarv <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>	
Populationsstatus	Rödlistningsbedömning 2015: Ej bedömd Artikel 12 rapportering 2019: 40 000 häckande par. Populationstrenden är stabil på kort sikt (sedan 2007) och ökande på lång sikt (sedan 1980).
Häckningstid	Häckningstiden inom en koloni är inte helt synkroniserad, men en majoritet av fåglarna i södra Sverige häckar under perioden april–juni. I enstaka fall kan ungar påträffas så sent som i augusti. Häckningen påbörjas senare i norra tidigare i södra Sverige. ⁹¹
Avskjutningsstatistik (st)	År 2017: ca 2 500 st rapporterade fällda på skydds jakt.

Storskarven, *Phalacrocorax carbo*, delas in i underarter som är svåra eller omöjliga att skilja åt i fält. De behandlas därför lika när det gäller förvaltning. De benämns ”storskarv” i detta dokument, förutom i stycket nedan som är taget direkt ur nationell förvaltningsplan för skarv.

Det är väl känt att skarvar gärna fiskar i och kring fiskeredskap. Anhopningen av fisk i redskapen utgör en stark attraktionskraft på skarvar, andra fiskätande fåglar och även sälar. Skarvar utnyttjar ofta bottengarnspålar vid vila. Detta leder troligen till förhöjd predation i redskapen. Det är framför allt tre typer av skador man behöver hålla isär vid bedömning av skarvens potentiella effekter på yrkesfisket: för det första direkta skador på fångst (bitskador), för det andra förlust av fisk i redskap och för det tredje konkurrens om resursen.⁹²

Nominatrasen av storskarv, *Phalacrocorax carbo carbo*, häckar inte i Sverige, men förekommer i varierande antal längs våra kuster under vintern och flyttningstiderna och berörs i praktiken i mindre omfattning av den svenska förvaltningen av skarv. Mellanskarven, *Phalacrocorax carbo sinensis*, häckar i Sverige längs kuster och i ett antal av våra större insjöar. Mellanskarv är naturligt förekommande, det vill säga inte främmande eller invasiv, i hela dess nuvarande utbredningsområde i Europa och Sverige, vilket medför att EU:s naturvårdsdirektiv ska följas. EU-kommissionen har utgivit en vägledning avseende skydds jakt på skarv för tolkning av artikel 9 i fågeldirektivet.⁹³

36.1. Gällande bestämmelse

Skydds jakt kan beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller på länsstyrelsens initiativ. Det finns idag ingen möjlighet att bedriva skydds jakt på storskarv på enskilda initiativ. Allmän jakt på storskarv är inte möjlig då arten inte är listad i FD annex 2.

⁹¹ [Nationell förvaltningsplan för skarv 2014](#)

⁹² [Nationell förvaltningsplan för skarv 2014](#)

⁹³ Great cormorant - Applying derogations under Article 9 of the Birds Directive 2009/147/EC http://ec.europa.eu/environment/nature/pdf/guidance_cormorants.pdf

36.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Storskarv får jagas för att förebygga skada, dock ej närmare än 300 m från känd boplats för skarv, havsörn eller fiskguse.	vid fasta och rörliga fiskeredskap (ej handredskap) samt fiskodling, vid utsättningsplatser (inom sju dygn innan och sju dygn efter utsättningstillfälle) samt inom ett avstånd av 300 meter från sådana områden.	den 8 juni– den 31 dec.
	i fredningsområden för fisk. ⁹⁴	den 1 aug.– den 31 dec.

Förslaget innebär att skydds jakt på storskarv införs på enskilds initiativ vid fasta och rörliga fiskeredskap och fiskodling, vid utsättningsplatser samt i fredningsområden för fisk.

36.3. Motivering

Flera länsstyrelser och intresseorganisationer har lämnat förslag om att möjliggöra skydds jakt på enskilds initiativ i syfte att förebygga skada med stöd av JF bilaga 4. Eftersom skydds jakt på storskarv idag beviljas i relativt stor omfattning av länsstyrelsen har Naturvårdsverket analyserat förutsättningarna för att möjliggöra skydds jakt på enskilds initiativ.

För enskild skulle det innebära en möjlighet att förebygga skada när behovet uppstår utan att först ansöka om skydds jakt och invänta handläggningstid och beslut. Länsstyrelsens administration skulle därmed minska. Förslaget ligger i linje med *Strategi för svensk viltförvaltning*; att viltförvaltningen aktivt ska bidra till att förebygga skador och andra problem, att regler ska förenklas där det är möjligt samt att beslut ska fattas så nära de människor som berörs som möjligt.

I avgörande från Kammarrätten framgår en rad principer för skydds jakt på skarv.⁹⁵ Kammarrätten har gjort bedömningen att den föreslagna skydds jakten på skarv är berättigad och står i proportion till ändamålet med jakten. Kammarrätten tolkar i sitt avgörande tillämpningen av fågeldirektivets undantagsregler. Högsta förvaltningsdomstolen beslutade den 13 september 2019 att inte meddela prövningstillstånd för de överklaganden som inkommit avseende Kammarrättens dom.⁹⁶ Kammarrättens avgörande står därmed fast.

Till grund för domen ligger ett länsövergripande beslut⁹⁷ från länsstyrelsen i Stockholms län om skydds jakt på storskarv vid fasta och rörliga fiskeredskap, vid fiskodling, vid utsättningsplatser samt vid fredningsområden för fisk samt för att skydda bestånd av abborre. Ett länsövergripande beslut möjliggör att enskild bedriver skydds jakt under de givna villkoren utan att ansöka vid varje given skadesituation och/eller tillfälle. Därmed anser Naturvårdsverket att sådana beslut i vissa avseenden kan liknas vid om skydds jakten hade bedrivits i enlighet med JF bilaga 4.

⁹⁴ Fredningsområdenas avgränsning framgår av Fiskeriverkets föreskrifter (FEFS 2004:36) om fisk i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling.

⁹⁵ Kammarrätten i Stockholm mål nr 8465-18.

⁹⁶ Högsta förvaltningsdomstolen mål nr 1668-19 och 1669-19.

⁹⁷ Länsstyrelsen i Stockholms län, ref 21813-1741-2018.

Naturvårdsverkets förslag utgår ifrån den skyddsjakt som fastställdes enligt Kammarrätten dom. Naturvårdsverket bedömer samtidigt att det är mindre lämpligt att ha med skyddsjakt för att skydda bestånd av abborre i bilaga 4. Naturvårdsverket gör bedömningen att sådan skyddsjakt förutsätter en regional bedömning i större utsträckning än vid övriga skadesituationer och därför även fortsatt bör beslutas av länsstyrelsen. Under beredningsperioden har det framkommit skilda synpunkter på möjligheten till skyddsjakt på storskarv i syfte att skydda bestånd av fisk. Dels har synpunkter framförts om att skyddsjakten även bör omfatta gädda, lax och öring samt att skyddsjakten bör tillåtas även under de perioder när exempelvis abborre och gädda är fredade från fiske (exempelvis i sydöstra Östersjön 1 april–31 maj). Dels har skyddsjakten ifrågasatts då det skulle kunna uppfattas som fri jakt på skarv.

Det finns skillnader inom landet exempelvis mellan ost- och västkusten avseende användningen av fasta redskap och förekomst av utsättningsplatser. Samtidigt finns det flera likheter mellan skyddsjaksbeslut fattade av olika länsstyrelser inom landet. Naturvårdsverket gör bedömningen att det är lämpligt att harmonisera möjligheten till skyddsjakt för att kunna förebygga skada i hela landet. Naturvårdsverket föreslår vidare att skyddsjakt på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4 tillåts även i insjöar eftersom det även där kan finnas behov att förebygga allvarlig skada.

Naturvårdsverket föreslår striktare villkor för avstånd till känd boplats för skarv, havsörn eller fiskgjuse än vad som fastslagits i Kammarrättens dom. Naturvårdsverkets förslag är att villkoren gäller året runt istället för som i nämnda dom under perioden 1 februari–10 augusti. Förslaget syftar till att säkerställa minsta möjliga störning på dessa arter.

36.4. Konsekvens

De föreslagna villkoren för skyddsjakt på storskarv på enskilda initiativ liknar de beslut om skyddsjakt som länsstyrelserna idag återkommande fattar.

Naturvårdsverket gör följande bedömningar av konsekvenserna av förändringen, att enskild fattar beslut istället för länsstyrelsen:

- Jaktens omfattning

De beslut om skyddsjakt som fattas idag av länsstyrelsen är begränsade avseende antal skarvar som får fällas. Nyttjandegraden är som regel låg enligt Habidesrapporteringen. Möjligheten att förebygga skada ökar något med förslaget genom att den som drabbas av skada ges möjlighet att agera direkt. Förslaget kan därmed innebära ett något ökat jaktuttag, men Naturvårdsverket gör bedömningen att skyddsjakten inte kommer att påverka arten på så sätt att dess bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde påverkas negativt. Antalet utsättningsplatser och fredningsområden varierar över tiden, vilket innebär att behovet av skyddsjakt kommer att variera. Skyddsjakt på enskilda initiativ förutsätter, precis som skyddsjakt efter myndighetsbeslut, jakträtt och därmed möjliggör inte förslaget obegränsad skyddsjakt för gemene man.

- **Blyanvändning**
Vad gäller blyanvändning innebär förslaget ingen förändring eftersom samma regelverk gäller oavsett vem som beslutar om skyddsjakten. Samma regelverk för blyanvändning gäller vid all jakt oavsett vilken art som jagas.
- **Illegal jakt**
Ansvaret för att säkerställa att villkoren för skyddsjakt är uppfyllda samt att jakten i övrigt bedrivs i enlighet med gällande regler ligger hos den som bedriver skyddsjakten, precis som när skyddsjakt beslutas av länsstyrelsen. Naturvårdsverkets utgångspunkt är att reglerna om skyddsjakt följs och att överträdelser anmäls.
- **Jakttillsyn**
Tillsyn utförs oberoende av vem som fattat beslutet om jakten.
- **Spridning till nya kolonier**
Förslaget avstånd till koloni är 300 meter vilket ligger i linje med gällande rättsläge. Länsstyrelsernas beslut varierar, men 300 m till koloni är uppskattningsvis ett genomsnittligt avstånd bland dessa.
- **Påverkan på andra arter**
Naturvårdsverket föreslår av försiktighetsskäl striktare hänsyn till känd boplats för skarv, havsörn eller fiskgjuse än vad som fastslagits i Kammarrättens dom under perioden 1 februari–10 augusti. Vilt får aldrig ofredas och inte heller förföljas annat än vid jakt. Detta gäller således alltid för det vilt som inte är föremål för jakt, exempelvis havsörn, fiskgjuse och andra kolonihäckande fåglar såsom skrântärna och kentsk tärna. Förslaget innebär ingen ändring av detta.
- **Övriga orsaker till svaga fiskebestånd**
Förslaget innebär ingen ändring av övriga orsaker till svaga fiskebestånd.
- **Vem som har möjlighet att bedriva skyddsjakten**
Jakträttshavaren är densamma oavsett vem som fattar beslut. Värt att notera är att den som lider skada orsakad av storskarv och den som kan lösa problemet inte alltid är samma person.
- **Oljering och prickning**
Kravet på avstånd till känd skarvkoloni omöjliggör oljering och prickning av skarvägg som skyddsjaktmetod. Förslaget innebär ingen ändring.
- **Möjligheten till eventuell jakt i skyddade områden**
Detta avgörs genom föreskrifter för området och påverkas inte av om skyddsjakten bedrivs på enskilds initiativ eller med länsstyrelsens beslut.

Naturvårdsverket ska årligen till Europeiska kommissionen rapportera undantag från artikel 9.3 i fågeldirektivet, det vill säga jakt på fåglar som inte är tillåtna för allmän jakt enligt FD annex 2. Hur denna rapportering ska möjliggöras behöver utredas vidare innan förslaget införs. Någon form av återkoppling bör också ske till länsstyrelserna så att myndigheten kan ha fortsatt kontroll på skadesituationer, behovet av skyddsjakt samt nyttjandegrad.

Det kan fortfarande finnas behov av skyddsjakt på storskarv på andra tider på året och vid andra skadesituationer som kan behöva mer regional bedömning och kännedom. Länsstyrelserna kommer fortsatt att behöva fatta beslut angående dessa. Till exempel saknas möjlighet till skyddsjakt på enskilds initiativ i

fredningsområden på våren för att skydda fisk som vandrar ut i mynningsområden samt för att skydda bestånd av fisk som abborre, gädda m.fl., skador på vegetation, störningar på friluftsentressen, koloniförflyttningar mm.

Delar av skyddsjakten kommer att pågå under häckningstid, vilket innebär att omlagda kullar kan ha små ungar och de andra kullarna stora ungar.

På västkusten finns viss förväxlingsrisk med toppskarv. Det är alltid jägarens ansvar att inte skjuta fredat vilt.

37. Skydds jakt JF bilaga 4, ny punkt: sångsvan och trana

Trana <i>Grus grus</i>	
Populationsstatus	Rödlistningsbedömning 2015: Ej bedömd Artikel 12 rapportering 2019: 44 000 häckande par.
Häcknings- och flyttid	Tranorna besöker häckningsplatsen i början av mars/april och både hona och hane hjälps åt att ruva äggen i cirka 30 dagar. Tranungarna är sedan flygfärdiga vid fem till sex veckor ⁹⁸ Häckningstid enl VSC kunskapssammanställning ⁹⁹ : 21/3-31/8 Flyttid enl VSC kunskapssammanställning: 11/3 - 31/4
Avskjutning	År 2018: 42 stycken på skydds jakt
Sångsvan <i>Cygnus cygnus</i>	
Populationsstatus	Rödlistningsbedömning 2015: Ej bedömd Artikel 12 rapportering 2019: 8 500 häckande par.
Häcknings- och flyttid	Sångsvanen börjar häckningen i samband med islossningen och honan kan börja ruva äggen från början av maj till slutet av juni, omkring 33 dagar. ¹⁰⁰ Häckningstid enl VSC kunskapssammanställning ¹⁰¹ 1/4-10/9 Flyttid enl VSC kunskapssammanställning: 1/4- - 10/9
Avskjutning	År 2018: 11 stycken på skydds jakt

Såväl sångsvan som trana är listade i annex 1 i FD, det vill säga att det är arter vars livsmiljö ska skyddas, se kapitel Skydds jakt på fåglar vars livsmiljö ska skyddas.

37.1. Gällande bestämmelse

Skydds jakt kan beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller på länsstyrelsens initiativ. Det finns idag ingen möjlighet att bedriva skydds jakt på dessa fåglar på enskilds initiativ. Allmän jakt på sångsvan och trana är inte möjlig då arterna inte är listade i annex 2 i FD.

⁹⁹ Enligt Viltskadecenters kunskapssammanställning och häcknings- och flyttider.

Kunskapssammanställningen är i skrivande stund preliminär och redogörelse kommer att finnas i paket 2.

¹⁰⁰ Blomgren, Arne. 1974. Sångsvan. Bonniers tryckeri 1974

¹⁰¹ Enligt Viltskadecenters kunskapssammanställning och häcknings- och flyttider.

Kunskapssammanställningen är i skrivande stund preliminär och redogörelse kommer att finnas i paket 2.

37.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Trana	Trana i flock om minst 10 individer får jagas vid fält med oskördad gröda om det behövs för att förebygga skada	den 1 aug.-den 30 sept. och den 1 april – 30 maj
Sångsvan	Får jagas vid fält med oskördad gröda om det behövs för att förebygga skada	den 1 okt – den 31 mars

Förslaget innebär ett införande av skydds jakt på enskilda initiativ på trana och sångsvan.

37.3. Motivering

Det har inkommit förslag till jaktöversynen om att möjliggöra skydds jakt av sångsvan och trana på enskilda initiativ. Syftet med förslaget är att underlätta möjligheten för jordbrukare att påverka sin skadesituation och samtidigt minska administrationen på länsstyrelserna.

Sångsvan och trana har ökat i Sverige på såväl kort som lång sikt (se bilaga artikel 12 rapportering) och de orsakar skador för jordbruket under flyttningen när de, ofta i stora flockar, landar på fält med begärlig gröda. Förutom den skada som fåglarnas födosök utgör orsakar de också skada genom att trampa ner grödor. Sångsvan och framförallt trana står för en stor del av de bidrag länsstyrelserna beviljat i bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador på jordbruksgrödor, se bilaga Kostnad skadeförebyggande åtgärder och ersättningar sångsvan och trana respektive bilaga Kostnad beviljade ersättningar sångsvan och trana. Det kan också finnas en risk för allmän hälsa och säkerhet i och med den spillning som samlas på fälten. Många smittämnen är kända hos vilda gäss och svanar. Det handlar om virus, bakterier och encelliga parasiter. En del av dessa smittämnen har förmåga att infektera också andra fågelarter och ibland däggdjur.¹⁰²

Förutom att jordbruket väsentligt förbättrat förutsättningarna för dessa båda arter, gynnas särskilt tranan av att människor på många platser runt om i Europa utfodrar dem för att skapa upplevelseturism.

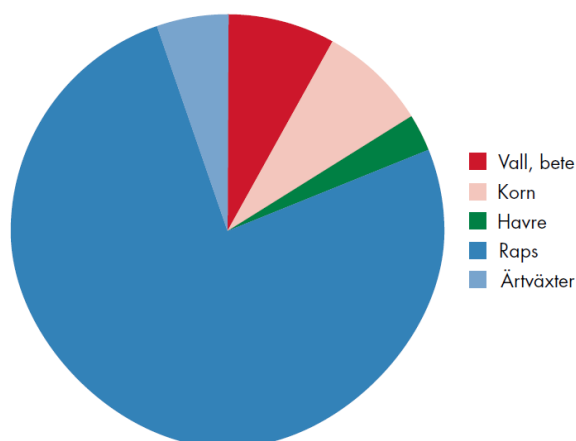
Länsstyrelsen bedriver och lämnar bidrag till förebyggande verksamhet för de stora betande fåglarna i form av betesåkrar, skrämmer och annat. Skydds jakt kan dock ibland behövas som komplement för att minska risken för allvarlig skada på gröda. För skador och förebyggande åtgärder utgår medel ur viltskadeanslaget och ersättning för skador betalas regelbundet ut till drabbade brukare.

Flera länsstyrelser har noterat en tilltagande skadebild och ett ökande inflöde av skydds jaktansökningar. Trenden förefaller öka mer för trana än för sångsvan. I dialog med skadedrabbade har vissa länsstyrelser märkt en viss rädsla att ansöka om skydds jakt på dessa ovanliga arter, så problemet kan vara större än vad som återspeglas i antalet skydds jaktansökningar. Länsstyrelserna fattar idag inte skydds jaktbeslut i någon större omfattning. Under 2018 rörde det sig om 42

¹⁰² Elmberg, J. & Månsson, J. (red.) 2018 "Fakta för förvaltare: gäss och svanar. Kunskapssammanställning om bete, övergödning, smittspridning och skydds jakt."

tranor och 11 sångsvanar. Däremot är det flertalet brukare som ansöker om både höga ersättningar till förbyggande åtgärder och ännu fler som ansöker om ersättningar för de skador som dessa fåglar har åstadkommit. Trenden för att ansöka om skydds jakt kan därför tänkas öka och det är därför angeläget att möjliggöra viss skydds jakt på enskilda initiativ innan problemen växer sig alltför stora.

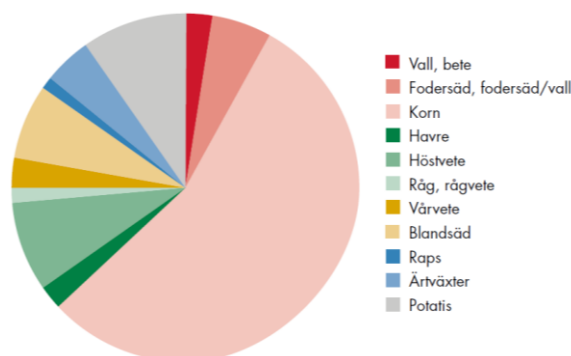
De skador som rapporteras för sångsvan är framförallt på raps (76 %) av de besiktigade skador åren 2007–2009), men även på korn och vall.¹⁰³

Fördelning av antal skadebesiktningar på olika grödor där sångsvan observerats som skadegörare (både artrena och blandade flockar). Besiktningar utförda under perioden 2007–2009 (totalt 37 besiktningar). Källa: Rovdjursforum.

Det är i första hand under senhöst och tidig vår som sångsvanar skada. Vid skydds jakt på sångsvan bör den enskilde jägaren vara medveten om att mindre sångsvan ibland kan förekomma i flockarna med sångsvan, en art som enbart passerar vårt land under flyttningen och där beståndet (som häckar främst på tundra i Ryssland) anses vara på tillbakagång.

Skador från tranor rapporteras framförallt på korn, höstvetete och potatis. Tillsammans utgjorde dessa grödor 73 % av totalt 253 besiktigade skador under åren 2007–2009.¹⁰⁴

¹⁰³ Besiktning av viltskador på gröda – med inriktning på fredade fåglar. Sid 35.

¹⁰⁴ Besiktning av viltskador på gröda – med inriktning på fredade fåglar. Sid 17.

Figur. Fördelning av antal skadebesiktningar på olika grödor där trana observerats som skadegörare (både artrena och blandade flockar). Besiktningarna (253 st) är utförda 2007–2009. Källa: Rovdjursforum.

Skador på gröda orsakade av trana uppstår framförallt under augusti och september men även under april och maj.¹⁰⁵ När det gäller tranorna, gynnas de bland annat av en ökad majsodling. Särskilt under hösten söker sig tranorna gärna till nyligen skördade majsfält för att äta spill. Ett annat problem med tranor är deras predation på andra fågelarter, inte minst i skyddade naturområden. När det gäller tranor bör skyddsjakten riktas till individer i flockar om fem individer eller fler. Genom att rikta jakten mot flockar uppnås två syften. Dels är familjegrupper aldrig fler än högst fyra, varför familjegrupper får ett effektivt skydd. Dels är skadesituationen besvärlig när grupper av tranor födosöker på samma fält med oskördad gröda. Det är jämförbart med skydds jakt på enskilda initiativ på ringduva som också sker på individer i flockar. Naturvårdsverket gör bedömningen att en lämplig flockstorlek för skydds jakt på tranor är minst 10 fåglar.

37.4. Konsekvens

Skyddsjakten kommer att möjliggöra att jordbrukare som drabbas av skada har möjlighet att påverka sin situation.

Skydds jakt på enskilda initiativ på sångsvan och trana innebär att skadedrabbad har möjlighet att förhindra skada på sin gröda utan att först ansöka om skydds jakt hos länsstyrelsen. För skadedrabbad kan det innebära att ersättning för uppstådda skador inte behöver utgå, vilket innebär besparing av allmänna medel. Trots denna möjlighet kan en brukare ändå drabbas av stora skador. För det fall skador orsakas av fåglar som uppträder i höga tätheter vid särskilt utsatta lokaler, får länsstyrelsen med stöd av 4 § andra stycket Naturvårdsverkets föreskrifter om bidrag och ersättningar för viltskador besluta om ersättning.

Föreslagen tid för skydds jakt på enskilda initiativ på trana överlappar delvis med såväl häcknings- som flyttperioden inför häckning. Föreslagen tid för skydds jakt på enskilda initiativ på sångsvan överlappar delvis med flyttiden inför häckning.

Naturvårdsverket gör bedömningen att föreslagen skydds jakt på sångsvan och trana inte kommer att påverka någon av arterna på ett sådant sätt att deras bevarandestatus i deras naturliga utbredningsområde påverkas negativt.

¹⁰⁵ Pers komm Johan Månsson.

38. Skydds jakt JF bilaga 4, gråhäger införs inte

38.1. Gällande bestämmelse

Skydds jakt kan beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller på länsstyrelsens initiativ. Det finns idag ingen möjlighet att bedriva skydds jakt på gråhäger på enskilda initiativ.

38.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Förslaget tas inte vidare, utvecklingen följs.

38.3. Motivering

Det har inkommit förslag till jaktöversynen om att möjliggöra skydds jakt av gråhäger på enskilda initiativ, det vill säga införa arten i JF bilaga 4. Angivet skäl har varit att underlätta möjligheten för brukare att påverka sin skadesituation och samtidigt minska länsstyrelsens administration.

Antalet häckande par av gråhäger har ökat i Sverige på såväl kort som lång sikt och populationen består nu av 7 000 häckande par.¹⁰⁶ Arten orsakar lokalt skador för fiskodlingar och andra typer av fiskeverksamhet.

Enligt Habidesrapportering 2018 fattades enbart ett beslut om skydds jakt på gråhäger under 2018. Det beslutet omfattade fyra fåglar.

Då det av ansökningarna till länsstyrelsen att döma inte förekommer något större behov av skydds jakt på gråhäger föreslår Naturvårdsverket att gråhäger inte införs i JF bilaga 4. Naturvårdsverket avser att tillsvida följa utvecklingen av såväl viltskador som de beslut som länsstyrelsen fattar.

39. Skydds jakt JF bilaga 4, utter införs inte

39.1. Gällande bestämmelse

Skydds jakt kan beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller på länsstyrelsens initiativ. Det finns idag ingen möjlighet att bedriva skydds jakt på utter på enskilda initiativ.

39.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Förslaget tas inte vidare, utvecklingen följs.

39.3. Motivering

Det har inkommit förslag till jaktöversynen om att möjliggöra skydds jakt på utter på enskilda initiativ, det vill säga införa arten i JF bilaga 4. Angivet skäl har varit att underlätta möjligheten för skadedrabbade att påverka sin skadesituation och samtidigt minska länsstyrelsens administration. Utter orsakar skador för fiskodlingar och andra typer av fiskeverksamhet.

¹⁰⁶ Sveriges rapportering i enlighet med FD artikel 12 2019

Inom ramen för AHD finns uttern med i bilaga 2 som innefattar avsättandet av naturområden (inom Natura 2000) som har specifika naturtyper, växt- och djurliv. Uttern finns även med i bilaga 4, där de djur- och växtarter innefattas som är av ett gemensamt intresse och som även kräver ett noggrant skydd. Utterns bevarandestatus har rapporterats som ogynnsam men med ökande populationsutveckling.¹⁰⁷

Länsstyrelserna fattar få beslut om skydds jakt på utter. Besluten är ofta strikt villkorade och begränsade vad gäller antalet uttrar som får fällas. Enligt länsstyrelsens rapportering fattades inte ett enda beslut av länsstyrelsen avseende skydds jakt på utter under 2018.

Sammantaget gör ovanstående att Naturvårdsverket inte tar förslaget om att införa utter i JF bilaga 4 vidare och tillsvidare följer utvecklingen av såväl viltskador som de beslut som länsstyrelsen fattar.

40. Skydds jakt JF bilaga 4, vildsvin införs inte

Förslag har inkommit till jaktöversynen om att möjliggöra skydds jakt på enskilda initiativ på vildsvin, även på annan del av fastigheten än exakt där skada kan uppkomma. Förslaget skulle införas i JF bilaga 4 enligt följande:

Vildsvin får jagas, om det behövs för att förhindra skada i lantbruket den 1 juli–den 30 juni.

40.1. Gällande bestämmelse

Skydds jakt på vildsvin på enskilda initiativ är tillåtet under hela året enligt villkor i JF bilaga 4 punkt 2. I denna punkt ingår exempelvis följande lantbruksrelaterade skadesituationer:

- Den som bor på gård eller i en trädgård kan skydds jaga vildsvin som kommer in på gården eller in i trädgården och där kan orsaka skada eller annan olägenhet.
- Jakträttshavare får under samma tid bedriva jakt efter vildsvin:
 - i en anläggning för att där förhindra skada eller annan olägenhet,
 - på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling.

40.2. Naturvårdsverkets preliminära förslag

Det inlämnade förslaget tas inte vidare.

40.3. Motivering

Vildsvin är det vilt som orsakar störst skada i jordbruket. Naturvårdsverket delar bedömningen att det finns skäl för väl tilltagen skydds jakt i syfte att förebygga skador orsakade av denna art. Verket anser dock att gällande bestämmelse för skydds jakt på enskilda initiativ i huvudsak redan omfattar de skadesituationer som kan uppstå i lantbruket.

¹⁰⁷ Sveriges rapportering i enlighet med FD artikel 12 2019

Förväntad effekt av att tillåta ytterligare skydds jakt ska vägas mot risken att orsaka viltet onödigt lidande, exempelvis genom att vuxna djur skjuts under tiden från födsel till dess ungarna kan förväntas vara självständiga. Skillnaden i möjlighet till skydds jakt enligt förslaget jämfört med gällande bestämmelse bedöms som marginell. Samtidigt skulle förslaget medföra en ökad risk att suggor skjuts under sin huvudsakliga period för nedkomst, vilket bör undvikas.

Utöver den djuretiska aspekten bör även andra negativa effekter beaktas vid en bedömning om utökad skydds jakt. Om suggan skjuts kan de moderlösa kultingarna eller ungrisarna orsaka problem. Utökad skydds jakt kan därmed riskera att få mer negativa konsekvenser än skadorna man avsåg att förebygga.

Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* ska populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Den nuvarande tiden för allmän jakt medger att vildsvin som art får jagas året om och dygnet runt. Allmän jakt är enligt gällande bestämmelse tillåten på årsunge av vildsvin året runt och på övriga vildsvin mellan den 16 april och den 15 februari. Uppehållet på två månader är förlagt till tidpunkten då huvudparten av vildsvinsuggorna föder och ger di åt kultingar. Det innebär att det är möjligt att bedriva populationsreglerande jakt under tio av årets tolv månader. Det har nyligen tillåtits ett flertal hjälpmedel¹⁰⁸ vid vildsvins jakt för att öka avskjutningen. Innan ytterligare ändringar genomförs, som kan ses som tveksamma ur etisk synvinkel, bör nuvarande lättnader med avseende på hjälpmedel få genomslag i jaktutövningen och effekterna av införandet analyseras.

Synpunkter har framförts att skydds jakt på vildsvin är mer inskränkt än skydds jakt på andra arter som inte orsakar skada i lantbruket av samma ekonomiska dignitet. Årsunge av grävling är till exempel tillåten för skydds jakt året runt, om det behövs för att tillgodose lantbrukets behov. Ur ett djuretiskt perspektiv är det dock stor skillnad mellan skydds jakt på årsunge och samma jakt på en vuxen individ som kan ha ungar. Årsunge av vildsvin är också tillåten året runt under allmän jakt, utan begränsande villkor som vid skydds jakt.

¹⁰⁸ Elektronisk bildförstärkare, elektronisk bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning i nära anslutning till jaktvapnet.

41. Bilaga: Jakttider i jaktförordning

Nedan framgår samtliga jakttider ur jaktförordningen. I förekommande fall framgår också vilken art som avses. Vissa av dessa jakttider har lämnats okommenterade och det beror i så fall på att antingen har inga förslag kommit in om ändring av dessa eller så har inte Naturvårdsverket funnit skäl för översyn.

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
2 § första st	Jakt efter vilt av olika slag är tillåten under de tider av jaktåret (den 1 juli-den 30 juni) som anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider). Ingrepp får dock inte göras i fåglarnas bon. Deras ägg får inte heller tas eller förstöras.	Ospec	Central i översynen
2 § andra st	Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.	Ospec	Central i översynen
2 § tredje st	Naturvårdsverket ska minst en gång vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning och vid behov föreslå ändringar till regeringen. Förordning (2018:639).	Ospec	Central i översynen
3 a §	Jakt efter älg är tillåten under de tider som anges i bilaga 2 till denna förordning. Förordning (1991:1770).	Älg	Central i översynen
4 §	Ett område som har sådan storlek och arrondering att det medger vård av en i huvudsak egen kronhjortsstam får av länsstyrelsen registreras som kronhjortsskötselområde. Inom ett sådant område får kronhjort jagas utan licens. För Skåne län gäller dock att länsstyrelsen beslutar om inrättande av kronhjortsområden i länet. Inom ett sådant område får kronhjort jagas endast under särskild jakttid och efter licens av länsstyrelsen. Förordning (1998:1000).	Kron	Översyn jakttid kron Skåne ryms inte inom detta uppdrag.
5 §	Jakt efter kronhjort är tillåten under de tider som anges i bilaga 3 till denna förordning. Förordning (1998:1000).	Kron	Översyn jakttid kron Skåne ryms inte inom detta uppdrag.
8 § första stycket	Inom ett vilthägn som uppfyller de krav som Naturvårdsverket har föreskrivit får djur av den viltart som hägnet är avsett för jagas trots bestämmelserna om fredning .	Hägnat vilt	Vår rekommendation är att hägnat vilt hanteras samlat. Därför hanteras inte jaktidsfrågan inom ramen för jaktidsöversynen.
8 § andra stycket	För användning av hund gäller dock bestämmelserna i 16 §.	Hägnat vilt	Se ovan. Hundanvändning ses över RU Djurvälstånd test i hägn.
9 § första stycket punkt 1	Älg får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till solens nedgång.	Älg	Central i översynen
9 § första stycket punkt 2	Björn får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.	Björn	Central i översynen
9 § första stycket punkt 3	Varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.	Flera	Central i översynen
9 § andra stycket	Länsstyrelsen får i det enskilda fallet medge undantag från första stycket. Om flera län är berörda, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
9 b § första stycket punkt 3	I föreskrifter eller beslut som avses i 11, 14 och 15 §§, 20 § 2 samt 21, 23 a-23 d, 24, 24 c, 29 och 31 §§ ska det anges [...] vilken tid och vilket område som avses.	Flera	
16 §	Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktträning enligt följande:	Flera	Central i översynen.
16 § andra stycket	Hund som förföljer vilt efter...		Central i översynen
16 § andra stycket	(forts) ... älg den 21 aug.-den 31 dec. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Älg	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... björn den 21 aug.-den 30 sep. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Björn	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... hjort och rådjur den 1 okt.-den 31 jan. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hjort och rådjur	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... vildsvin den 1 aug.-den 31 jan.	Vildsvin	Central i översynen

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
16 § andra stycket	(forts)... rödräv den 21 aug.-den 15 mars	Rödräv	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... lo den 1 feb. -den 31 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Lo	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... grävling, mårhund, tvättbjörn den 1 aug. -den 31 jan.	Grävling, mårhund och tvättbjörn	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... annat vilt den 21 aug. -den 28 (29) feb. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Flera	Central i översynen
16 § tredje stycket	Hund som inte förföljer...		Central i översynen
16 § tredje stycket	(forts)... vilt efter fågel den 16 aug.-den 15 apr. , i Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län dock t.o.m. den 30 apr.	Flera	Central i översynen
16 § tredje stycket	(forts)... annat vilt den 21 aug.-den 28 (29) feb. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Flera	Central i översynen
16 § fjärde stycket	Hund som används vid jakt under jord efter...		Central i översynen
16 § fjärde stycket	(forts)... vildkanin mårhund den 1 juli-den 30 juni	Vildkanin och mårhund	Central i översynen
16 § fjärde stycket	(forts)... rödräv mink mårhund grävling allmän jakttid samt jakt enligt bil. 4 till denna förordning	Rödräv, mink, mårhund, grävling	Central i översynen
16 a §	Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får hundar som är lämpade för ändamålet användas för jaktträning och prov under hela året i gryt som är särskilt iordningställda för ändamålet.	Flera	Hanteras i RU "uppdrag att utvärdera djurvälståndet vid träning inför prov och vid anlagstest i vilthägn"
17 § första stycket	Vid all jakt får hund användas för spårning eller apportionering av skadat eller fällt vilt, om hunden står under förarens kontroll. Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får en hund som står under sådan kontroll också användas för att söka efter vilt för att hindra att viltet kommer till skada, exempelvis vid slätter , eller för annat viltvårdsändamål.	Flera	Indikerar att detta är tillåtet året om, dygnet runt. Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
17 § andra stycket	Vid jakt efter björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin ska en hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen.	Flera	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
17 § tredje stycket	Vid jakt efter ringduva, gäss eller änder ska en hund som kan apportera eller markera nedskjuten fågel medföras. Vid jakt efter övrig fågel ska en hund som kan apportera eller markera nedskjuten fågel medföras under tiden mellan solens nedgång och en timme före solens uppgång . Skyldigheten att medföra hund gäller inte om jakten sker på snötäckt mark eller från båt i öppet vatten eller vid havskust med hjälp av vettar. Förordning (2011:188).	Fågel	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
18 §	En hund som vid jakt eller jaktträning under tiden den 21 augusti-30 september driver eller förföljer hjort eller rådjur eller annars jagar på ett olämpligt sätt ska snarast kopplas.	Flera	Central i översynen
19 § första stycket	Om det behövs till skydd för viltet eller av annat särskilt skäl, får länsstyrelsen trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter och 16 § denna förordning meddela föreskrifter om 1. att hundar som förföljer vilt inte får användas vid jakt efter älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin, 2. att hundar, i marker där det finns vilt, ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att löpa lösa också under annan tid än den 1 mars-den 20 augusti .	Älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin	Central i översynen. Observera att det finns en undantagsregel från punkten 2 i andra stycket samma paragraf.
20 § första stycket punkt 1	Jakt får bedrivas från båt försedd med motor under förutsättning att motorn är avstängd och minst en minut förflutit sedan motorn stängts av.	Säl och sjöfågel	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
20 a §	Trots bestämmelsen i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) får en rullstolsburen person med bestående rörelsehinder jaga däggdjur från ett motordrivet fordon under förutsättning att motorn är avstängd. Om jakten avser björn, varg, järv, lo, utter, mårhund, iller, bäver, skogshare, fladdermöss eller sådant annat vilt som har markerats med N, n eller F i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845) krävs dock att tillstånd i det enskilda fallet har meddelats av Naturvårdsverket eller länsstyrelsen. Sådan jakt får påbörjas när minst fem minuter förflutit sedan motorn stängts av.	Flera	Rör i första hand rörelsehindrades möjlighet att jaga, ej jaktider. Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
20 b §	Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att en rullstolsburen person med bestående rörelsehinder får jaga vilda fåglar från ett motordrivet	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jaktider

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
	förordning med avstängd motor under de tider som anges i bilaga 1 till denna förordning (allmän jakttid). Sådan jakt får påbörjas när minst fem minuter förflutit sedan motorn stängts av. Om flera län är berörda prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen. Förordning (2018:632). <i>Rör i första hand rörelsehindrades möjlighet att jaga, ej jaktider.</i>		som regleras i föreskrifter eller beslut. Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
23 e §	Beslut om licensjakt efter varg får fattas senast den 1 oktober varje år. De år som miniminivåer för förekomsten av varg fastställs enligt 5 § förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungssörn får beslut om licensjakt efter varg i stället fattas senast den 15 oktober . Förordning (2016:556). <i>Rör inte jaktider, reglerar när på året ett beslut om licensjakt på varg ska fattas.</i>	Varg	Jaktidsöversynen omfattar inte jaktider som regleras i föreskrifter eller beslut.
24 c §	Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om beslut enligt 24 a §.	Rovdjur	Jaktidsöversynen omfattar inte jaktider som regleras i föreskrifter eller beslut.
26 §	För att förebygga skador av vilt får jakträttshavare bedriva jakt under de tider och övriga villkor som anges i bilaga 4 till denna förordning. Vidare får sådan jakt bedrivas av personer som avses i 23 § första stycket jaktlagen (1987:259) under de tider som anges i punkterna 2-4 samt, när det gäller vildkanin, punkten 1 i bilaga 4.	Flera	Central i översynen
28 -- 28 d §§	<i>Skyddsjakt som sker med stöd av dessa bestämmelser är tillåten dygnet runt och året om.</i>	Rovdjur	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
29 § tredje stycket	Länsstyrelsen får med stöd av första stycket ge tillstånd till att bävrars boplats och dammbyggnad förstörs. Tillstånd till sådan förstörelse under tiden den 1 september-den 30 april får dock bara lämnas om det är absolut nödvändigt för att förhindra allvarliga skador.	Bäver	Omhändertats i översynen
29 § fjärde stycket	Utan sådant tillstånd som avses i tredje stycket första meningen och trots att jakt med andra medel inte är tillåten får bävrars dammbyggnad, men däremot inte boplats, förstöras under tiden den 1 maj-den 31 augusti inom områden med allmän jakttid för bäver.	Bäver	Omhändertats i översynen
29 § femte stycket	Tillstånd till jakt på duvhök i syfte att skydda fåglar som är uppfödda för att sättas ut för jakt får endast avse fångst av duvhök för förflyttning till en annan plats för att åter släppas fri.	Duvhök	Jaktidsöversynen omfattar inte jaktider som regleras i föreskrifter eller beslut.
31 § första stycket	Även om jakt annars inte är tillåten får genom föreskrifter eller beslut i det enskilda fallet 1. Naturvårdsverket ge tillstånd till jakt om det behövs för forsknings- eller utbildningsändamål, för återinplantering eller återinförande av en art eller för den uppfödning som krävs för detta, och 2. länsstyrelsen ge tillstånd till en selektiv jakt efter ett litet antal djur under strängt kontrollerade förhållanden, om det behövs för att tillgodose viltförvaltningen.	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jaktider som regleras i föreskrifter eller beslut.
31 a §	Naturvårdsverket eller den till vilken myndigheten uppdrar detta får i syfte att åstadkomma en ökad genetisk variation i vargstammen fånga en varg på någon annans jaktområde för att flytta den till en annan plats och efter medgivande enligt 41 § tredje stycket släppa den fri där. Ägaren och jakträttshavaren till det jaktområde där djuret fångas ska underrättas om åtgärden.	Varg	Jaktidsöversynen omfattar inte jaktider som regleras i föreskrifter eller beslut.
32 §	Den som har Naturhistoriska riksmuseets uppdrag att ringmärka fåglar får för sådant ändamål fånga fåglar på annans jaktområde. Om ett fångstredskap kan komma att lämnas utan omedelbar tillsyn, skall jakträttshavaren underrättas innan redskapet sätts ut. Ringmärkningen får ske utan hinder av att fåglarna är fredade.	Fågel	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
32 a §	Naturvårdsverket eller den till vilken myndigheten uppdrar detta får för forskningsändamål fånga en varg på någon annans jaktområde i syfte att märka och undersöka djuret. Ägaren och jakträttshavaren till det jaktområde där djuret fångas ska underrättas om åtgärden.	Varg	Jaktidsöversynen omfattar inte jaktider som regleras i föreskrifter eller beslut.
40 c §	Om frilevande vilt anträffas så skadat eller i en sådan belägenhet att det snarast bör avlivas av djurskyddsskäl, får djuret avlivas även om det är fredat eller om avlivningen sker på någon annans mark. Förordning (2018:639). <i>Oreglerad jakttid för avlivning. Inte en jaktidsfråga.</i>	Alla	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
48 §	Jakttillstånd enligt 47 § bör avse en viss tid som inte överstiger tre år. Tillståndet får begränsas till att avse visst område eller vissa djurarter. <i>Detta rör tidsbegränsning av tillstånd att jaga på allmänt vatten.</i>	Flera	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.

42. Bilaga: Omstruktureringsförslag jaktförordning

42.1. Nuläge – hur tiderna regleras idag

Sammanfattning

Jakttid på dygnet, jakttid under året samt tid för jaktträning av hund regleras på flera olika ställen i JF. För den enskilde jägaren kan detta uppfattas som oöverskådligt, svårbegripligt och otydligt. Dessutom regleras jakttider och vissa regler om hundanvändning vid licensjakt på de stora rovdjuren i Naturvårdsverkets föreskrifter.

Reglering av jakttider på dygnet

Olika arter får jagas under olika tider på dygnet och under vissa tider på dygnet får jakten endast bedrivas på visst sätt. Idag regleras jakttider på dygnet i 9 § JF (samt vissa jakttider för vissa gäss i bilaga 1). Länsstyrelsen eller den myndighet som beslutar om jakt får i det enskilda fallet medge undantag från reglerna om jakttider på dygnet.

Reglering av jakttider under året

Jakttider under året för arter som är föremål för allmän jakt regleras i bilaga 1 till JF. Jakttid för älg beslutas av länsstyrelserna inom de ramar som anges i bilaga 2 till JF.

Jakttid för kronhjort regleras idag på tre olika ställen. Jakttider i kronhjortsområden och kronhjortsskötselområden regleras i bilaga 3 till JF. För jakt som sker inom kronhjortsområden i Skåne beslutar länsstyrelsen om jakttid inom angivna ramar på likartat sätt som för jakttider för älg. För jakt som sker inom kronhjortsskötselområden anges jakttider direkt i bilaga 3. Utöver regleringen av jakttider för kronhjort i bilaga 3 finns kronhjort även upptagen i bilaga 1 där tider för den allmänna jakten (dvs utanför kronhjortsområden och kronhjortsskötselområden) på kronhjort framgår.

I bilaga 4 regleras jakttider vid skydds jakt som sker på enskilds initiativ. Skydds jakt på enskilds initiativ på björn, varg, järv och lo regleras dock direkt i 28–28 d §§ JF utan begränsning av jakttid. Sådan skydds jakt får ske under hela året givet att förutsättningarna för skydds jakten i nyss nämnda paragrafer är uppfyllda.

Jakttider för licensjakt på björn, varg och lo regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter.¹⁰⁹ Dessa föreskrifter är för närvarande under översyn.¹¹⁰ Förslaget till nya föreskrifter innehåller även förslag på regler för länsstyrelsernas beslut om licensjakt på järv, inklusive jakttider för licensjakt på järv.

¹⁰⁹ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn, Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2014:24) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter varg och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo.

¹¹⁰ <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2019/Nya-foreskrifter-om-rovdjursforvaltning/>

I förslag till nya föreskrifter om rovdjursförvaltning föreslås jakttider för licensjakt på järv. Grunderna för förslagen om jakttider finns utförligt beskrivna i förslagens konsekvensutredningen.¹¹¹ Jakttider för licensjakt på gråsäl är inte reglerat vare sig i bilagor till JF eller i föreskrifter.

Det finns möjlighet att utifrån JF besluta om skyddsjakt på arter som saknar reglerade jakttider på året. Vid sådana beslut ska 9 b § JF tillämpas och i beslut ska bland annat anges vilken tid som avses. I sådana fall kan andra jakttider än de som regleras direkt i JF och dess bilagor beslutas.

Reglering av tid för jakt med och jaktränning av hund

Vilka tider då jakt med respektive jaktränning av hund är tillåtet regleras i 16–19 §§ JF. Nuvarande reglering i 16 § JF utgår från två perspektiv, dels hundens jaktliga egenskaper och dels det vilt som hunden ska jaga. Vissa viltslag anges uttryckligen medan andra faller in under beteckningen ”annat vilt” i bestämmelsen.

Av 18 § följer att jakt eller jaktränning med hund ska bedrivas på ett sådant sätt att viltet inte utsätts för onödiga påfrestningar, med hänsyn tagen till hundens egenskaper samt snö-, is- och temperaturförhållandena.

I JF 18 § tredje stycket ges Naturvårdsverket möjlighet att föreskriva om ytterligare undantag från 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, det vill säga att hundar under tiden 1 mars till 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

I gällande bestämmelser återfinns jakt och jaktränning med hund på björn, varg, järv och lo under olika punkter. Förslagsvis samlas dessa arter under samma punkt. På så sätt skulle reglerna vara tydliga, konsekventa och väl sammanhållna för den som ska tillämpa reglerna.

Sammanfattningsvis är reglerna för jakt med och jaktränning av hund i huvudsak samlade i 16–17 §§ JF. Dock bör det påpekas att reglerna till sin struktur i stora delar liknar en bilaga snarare än en paragraf i en författning.

42.2. Önskat nyläge – möjliga lösningar

Som en av flera ändringar på nationell nivå föreslår Naturvårdsverket i *Strategi för svensk viltförvaltning* att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att besluta om (de allmänna) jakttiderna, med möjlighet att delegera vissa beslut till länsstyrelsen. En sådan ordning ökar möjligheterna att anpassa förvaltningen till regionala och lokala förhållanden. Detta förutsätter ett bemyndigande från regeringen.

Ökad tydlighet och överskådlighet

¹¹¹ <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/remisser-och-yttranden/remisser-2019/konsekvensutredning-rovdjursfovaltning-remissversion.pdf>, se avsnitt 5.4.1

Regler om jakttider och regler om hundanvändning och träning av hund bör upplevas som tydliga och ändamålsenliga av den som ska tillämpa dem. Reglerna bör så långt som möjligt samlas på ett överskådligt och logiskt sätt så att de som berörs lättare kan agera inom sina roller. Om detta kan åstadkommas, skulle det sammantaget medföra att regleringen av jakttider och regler för hundanvändning upplevs som enklare och blir mer rättssäker än vad som är fallet idag.

Att samla ihop likartade regler tematiskt kan göras på olika sätt, beroende på vilken logik som ges företräde. Till exempel kan alla regler om hundar samlas på ett ställe och alla regler om jakttider på ett annat. För den som exempelvis endast ägnar sig åt jakt med hund på björn kommer denna logik att vara mindre stödjande, men för den som bedriver tillsyn över hundanvändning kommer den att ge ett bra stöd.

Ett annat alternativ är att samla alla regler som rör exempelvis licensjakt på lo på ett ställe, även regler om jakttider på dygnet och användning av hund. Detta skulle vara logiskt för exempelvis den som endast bedriver licensjakt på lo men inte för den som jagar annat vilt också, eftersom alla andra jakttider regleras i bilagor till JF.

Nedan ges olika förslag på hur jakttid på dygnet, jakttid samt tid för jaktträning av hund skulle kunna regleras för att bättre överensstämma med modern författningsskrivning.¹¹²

Alternativ 1 – nollalternativet

Enligt nollalternativet görs ingen förändring. För den enskilde bör detta rimligtvis uppfattas som lika överskådligt som tidigare. Samtidigt finns det ett värde i att strukturen för reglerna behålls oförändrade eftersom de som tidigare är bekanta med reglerna kommer att känna igen hur de är uppställda.

Alternativ 2 – samla regler om tider i bilagor till JF

Bilaga 1. Allmänna jakttider

Denna bilaga skulle till allt övervägande del i sin utformning likna nu gällande bilaga 1. Graden av igenkänning för användaren skulle därmed vara hög, justering av hänvisningar och liknande skulle minimeras. Notera att förslaget är att samla samtliga jakttider för kronhjort, det vill säga även allmänna jakttider, i en egen bilaga, se nedan.

Bilaga 2. Tider för jakt på älg

Denna bilaga skulle i sin utformning till helt övervägande del likna den nu gällande bilaga 2. Graden av igenkänning för användaren skulle därmed vara hög och behovet av justering av hänvisningar och liknande mycket små.

Bilaga 3. Tider för jakt på kronhjort

Samtliga jakttider på året för kronhjort läggs samman i denna bilaga. De jakttider som idag finns i bilaga 1 flyttas alltså hit så att alla jakttider på året för kronhjort samlas på ett ställe.

¹¹²Se t.ex. *Gröna boken, Riktlinjer för författningsskrivning*,
<https://data.riksdagen.se/fil/0E168FE2-2E96-4AF4-92D8-B36D5CEB74FE>

Bilaga 4. Jakt för att förebygga skada av vilt

Denna bilaga skulle i sin utformning till helt övervägande del likna nu gällande bilaga 4. Graden av igenkänning för användaren skulle därmed vara hög, och behovet av justering av hänvisningar och liknande mycket små. Vid en framtida översyn kan man överväga att i denna bilaga även reglera skydds jakt på enskilda initiativ på björn, varg, järv eller lo som angriper tamdjur. Dessa regleras idag i 28–28 d §§ JF. Även 29 § JF förstörelse av bäverdamm, är i delar aktuell på enskilda initiativ och skulle kunna regleras i denna bilaga.

Bilaga 5. Tider för jakt med och jaktträning av hund

Reglerna för jakt med och jaktträning av hund som idag återfinns i 16 § JF förs över till denna nya bilaga. Detta är lämpligt då reglerna till sin struktur och uppställning redan likar en bilaga snarare än en författningsparagraf. Detta kräver en marginell ändring av nuvarande 16 § enligt följande:

Nuvarande lydelse

16 § Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktträning enligt följande:

Föreslagen lydelse

16 § Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktträning enligt *bilaga 6*.

Bilaga 6. Tider för jakt under dygnet

Tiderna då jakt på dygnet är tillåten eller begränsad förs till en ny bilaga. Detta skulle innebära att 9 § skulle behöva justeras enligt följande:

Nuvarande lydelse

9 § För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår gäller följande begränsningar.

Föreslagen lydelse

9 § För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår gäller *de* begränsningar som framgår av *bilaga 7*.

Notera att föreslagen lydelse ovan innehåller de arter som finns i nu gällande bestämmelser, ändringsförslag föreligger i detta dokument.

Bilaga 7. Förbjudna medel och metoder för fångst och dödande

Bilagan överensstämmer i sin helhet med nu gällande bilaga 5, men numreras om till bilaga 7 för att hamna sist bland bilagorna.

Beträffande tider för hundanvändning och träning av hund finns flera alternativ. Reglerna kan samlas:

- som idag i 16–19 §§ JF,
- i ny bilaga till JF,
- i Naturvårdsverkets föreskrifter, jämför JF 18 § tredje stycket, eller
- kopplas ihop med jakttider för respektive art i bilagorna 1–5 till JF enligt ovan.

Fördelar och nackdelar med alternativ 2

I förslagen ovan föreslås att nästan alla jakttider samlas i JF vilket underlättar för den som jagar så att hen kan få en bättre överblick över jakttiderna. Samtidigt

föreslås regler för hundanvändning och träning av hund att samlas antingen i en bilaga till JF eller i föreskrifter som beslutas av Naturvårdsverket. Med denna konstruktion kommer nästan allt som har med tider att göra att finnas på samma ställe, särskilt om reglerna för hundar och jakttider på dygnet samlas i bilagor till JF.

Alternativ 3 – slå ihop nuvarande bilaga 1–4

Bilagorna 1–4 samt regler för jakttid på dygnet, hundanvändning, hundträning hjälpmedel med mera läggs samman och struktureras efter art. På så sätt samlas alla regler som gäller för en art på samma ställe. Detta skulle exempelvis kunna göras enligt nedan. (Observera att de tider med mera som anges i tabellen nedan är hämtade från nu gällande JF med bilagor. De återger alltså inte Naturvårdsverket förslag om ändringar av jakttider.)

Rödräv		
Allmän jakttid	Blekinge, Skåne, Hallands län	1 aug–28 (29) feb.
	Värmland, Örebro, Gävleborg, Dalarnas län utom Älvdalens kommun	1 aug–31 mars
	Älvdalens kommun, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbottens län	1 aug–15 april
	Övriga delar av landet	1 aug–15 mars
Tillåten tid för jaktträning av hund som förföljer rödräv		21 aug–15 mars
Tillåten tid för jakt med hund som förföljer rödräv		21 aug– 15 mars
Tillåten tid för jakt med hund som arbetar under jord		Hela året
Jakt för att förebygga skada som får ske på eget initiativ	Rödräv som kommer in på gård eller i en trädgård och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas.	Hela året
	Rödräv som förekommer tillfälligt på ö, holme eller skär, får jagas om det behövs med hänsyn till viltvården.	Hela året
	Rödräv får jagas, om det behövs för att skydda ungar av tamdjur inom område för uppfödning av tamdjur och i renskötselområdets kalvningsland.	Hela året
	Årsunge av rödräv får jagas, om det behövs för att tillgodose viltvården.	Hela året
	Rödräv får jagas inom område för viltuppfödning, hönsgård eller liknande anläggning samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	Hela året

Tillåtna hjälpmedel	Fast belysning vid väg eller byggnad som satts upp i annat syfte än att underlätta jakten. Ficklampa	
---------------------	---	--

En struktur som utgår från art skulle bli mycket överskådlig för den som jagar då all information rörande tider, hundanvändning, hjälpmedel med mera rörande den art man har för avsikt att jaga finns samlad på ett ställe. Detta förslag skulle kräva ett relativt omfattande arbete.

Alternativ 4

Ett fjärde alternativ kan vara att bibehålla nuvarande struktur rörande bilagorna, men flytta över reglerna om jakttid på dygnet (9 § JF) och reglerna om hundar (16–18 §§ JF) för respektive art till bilagorna 1–4. Detta skulle åtminstone samla reglerna om jakttider och hundanvändning per art på samma ställe. Det skulle dock också innebära ett visst mått av dubblering av dygns- och hundtider. Exempelvis skulle regler för hundanvändning behöva anges likartat för många arter som idag ingår i beteckningen ”annat vilt” i 16 § JF.

Alternativ att gå vidare med

Naturvårdsverket anser att alternativ 2 är det mest intressanta alternativet att gå vidare med av de skäl som anges ovan.

43. Bilaga: Aktörer som lämnat förslag

Intresseorganisationer

Jämtlands län dreverklubb
Jämtland/Härjedalens Beagleklubb
Svenska Gråhundklubben
Svenska Vorstehklubben
Jämtland/Västernorrland
Svenska Kennelklubben
Sveriges Jordägarförbund
Lantbrukarnas riksförbund
Skogsindustrierna, Bergvik och Sveaskog
Internationella viltförvaltningsrådet, CIC
Jägarnas Riksförbund
Svenska Jägareförbundet
Svenska Jägareförbundet, Värmland
Finspångs Jaktvårds-krets
Blekinge Sjöjaktvårdsförening
Jaktledarna, Järnashalvön
Allaboda jaktlag, Fridlevstads ÄSO
Tuhundra härads södra V.V.O
Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
Djurskyddet Sverige
Svenska Djurskyddsföreningens
Svenska Rovdjursföreningen
Naturskyddsföreningen Östergötland
BirdLife Sverige
Skånes Ornitologiska Förening
Jaktkritikerna
Jaktkritikerna Gotland
Jaktkritikerna Västra Götaland

Myndigheter

Länsstyrelsen Blekinge
Länsstyrelsen Kronobergs län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen Gotland
Länsstyrelsen Norrbotten
Länsstyrelsen Södermanland
Länsstyrelsen Stockholm
Länsstyrelsen Skåne
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen Uppsala län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen Västernorrland
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Västerbotten
Sametinget
Statens Fastighetsverk
Högskolan i Halmstad
Statens veterinärmedicinska anstalt

Privatpersoner

39 st, namnges ej av integritetsskäl.

44. Bilaga: Inlämnade förslag utan beröringspunkt för översynen av jakttider

En del av de inlämnade förslagen från förslagsperioden innehöll synpunkter som inte har någon beröringspunkt för jakttider. Dessa förslag redovisas nedan. Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden. Förslagen har inte tagits vidare inom ramen för översynen av jakttider.

Förslagslämnare	Art(er)	Förslag	Naturvårdsverkets kommentar
Privatperson	Lodjur	Tidigarelägg jaktstart på lodjur till 15/2.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på rovdjur, ej inom jaktidsberedningen.
Allaboda jaktlag, Fridlevstads älgskötselområde, Karlskrona kommun	Rådjur	Möjliggör de metoder som tillåts vid jakt på vildsvin under dygnets mörka timmar.	Vildsvin, älg och hjort är de klövvilt som framför allt orsakar skador på jord- och skogsbruk i ett regionalt och nationellt perspektiv. Rådjur kan möjligen orsaka skador lokalt och om problemet inte kan hanteras under allmän jakt finns möjlighet till enskilda beslut om skydds jakt där jaktmedel som annars inte är tillåtna kan tillåtas. Detta bör dock fortsatt prövas i enskilda beslut och inte regleras i förordning.
Lantbrukarnas riksförbund	Älg	Inför bestämmelsen i 3 e § jaktförordningen: Länsstyrelsen får besluta om att avlysningsjakt ska tillämpas,	Förslaget avser jaktform, ej jaktid och hanteras därför ej i jaktidsberedningen.
BirdLife Sverige	Fåglar	Förbjud bly i någon form av jaktammunition	Hanteras ej inom jaktidsberedningen.
BirdLife Sverige	Fåglar	Äggprickning eller s.k. oljering av ägg som skydds jaktmetod ska inte användas på skär och öar med fågelkolonier	Bedömning av jaktmetod görs i beslut om skydds jakt, hanteras ej inom jaktidsberedningen.
BirdLife Sverige	Fåglar	All form av skydds jakt ska regelmässigt kontrolleras och utvärderas. Dessutom ska individer, skjutna under skydds jakt, ingå i jaktstatistiken. När det gäller jaktstatistiken måste denna förbättras så att den ger en realistisk bild av jaktens omfattning. Det gör den inte idag.	Krav på tillsyn, uppföljning och kontroll hanteras ej inom jaktidsberedningen.
Privatperson	Björn	senarelägg jaktstarten på Björn till den 1/9.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på rovdjur, ej inom jaktidsberedningen.
Privatperson	Allt vilt	Jakt på vilda djur ska stoppas.	Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden.
Jaktkritikerna Gotland	Fåglar	Utsättning av massuppfödda fasaner, gräsänder och raphöns bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverket föreskrifter om hägn mm, ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	Allt vilt	Jakt i anknytning till djurs bon måste upphöra.	Vid översyn av jakttider vägs bland annat arternas reproduktionstid mm in i förslagen. Huvudregeln är att allmän jakt inte ska ske under reproduktionstiden.

Förslagslämnare	Art(er)	Förslag	Naturvårdsverkets kommentar
Jaktkritikerna Gotland	arter som inte konsumeras	Förbjud nöjesjakt på djur som inte tas tillvara för konsumtion	Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden.
Jaktkritikerna Gotland	N/A	Kartlägg omfattning lidande pga skadeskjutningar samt vidta kraftfulla åtgärder.	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	N/A	Inför jaktförbud i flertalet av naturreservat, nationalparker och fågelskyddsområden	Regleras i föreskrifter för respektive skyddat område, hanteras ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	N/A	Förbjud jakt vid åtel	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	Säl	Förbjud jakt mot simmande säl	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	N/A	Förbjud alla slags fällor.	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Gotland	Allt vilt	Inför inte jakt med pilbåge.	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Fåglar	Tillsätt en utredning hur omfattande skadeskjutning är speciellt fåglar.	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Fåglar	Utsättning av massuppfödda fasaner, gräsänder och raphöns bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverket föreskrifter om hägn mm, ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Allt vilt	Jakt i anknytning till djurs bon måste upphöra.	Vid översyn av jakttider vägs bland annat arternas reproduktionstid mm in i förslagen. Huvudregeln är att allmän jakt inte ska ske under reproduktionstiden.
Jaktkritikerna Västra Götaland	N/A	Kartlägg omfattning lidande pga skadeskjutningar samt vidta kraftfulla åtgärder.	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	N/A	Inför jaktförbud i flertalet av naturreservat, nationalparker och fågelskyddsområden	Regleras i föreskrifter för respektive skyddat område, hanteras ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	N/A	Förbjud jakt vid åtel	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Säl	Förbjud jakt mot simmande säl	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	N/A	Förbjud alla slags fällor.	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna Västra Götaland	Allt vilt	Inför inte jakt med pilbåge.	Hanteras inte inom jaktidsberedningen.
Svenska Djurskyddsföreningens	Allt vilt	Lägg in i lagtexten att registrering av dräktiga hondjur ska ske under jakt i januari som grund för beslut om januarijakt på klövvilt ska tillåtas eller inte.	Jakttider för klövvilt är en avvägning mellan jord- och skogsbrukets behov av att begränsa stammarna och den aktuella artens biologi. Att inte jaga klövvilt under januari är inte samhällsekonomiskt möjligt i dagsläget.
Skånes Ornitologiska Förening	Gräsand	Utsättning av gräsand, fasan och raphöna bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverket föreskrifter om hägn mm, ej inom jaktidsberedningen.
Skånes Ornitologiska Förening	Fasan	Utsättning av gräsand, fasan och raphöna bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverket föreskrifter om hägn mm, ej inom jaktidsberedningen.

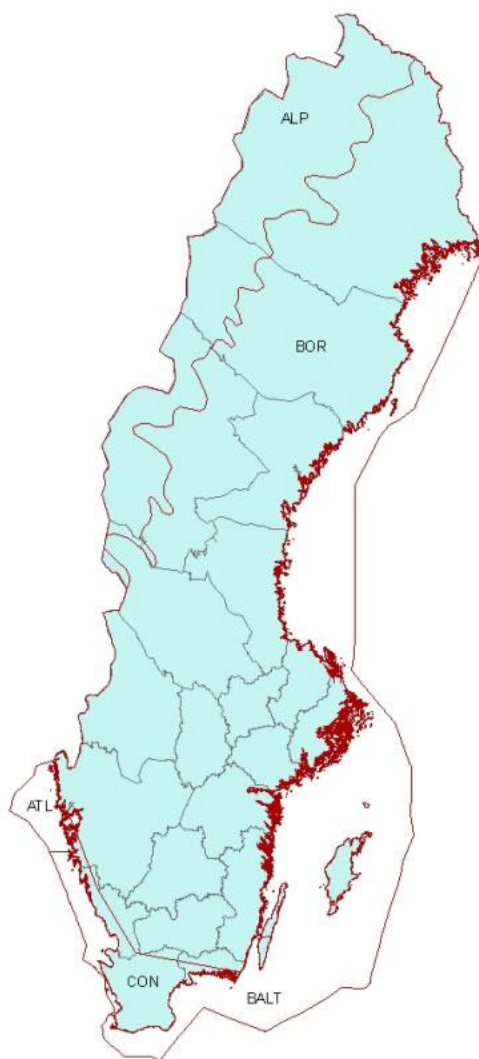
Förslagslämnare	Art(er)	Förslag	Naturvårdsverkets kommentar
Skånes Ornitologiska Förening	Rapphöna	Utsättning av gräsand, fasan och raphöna bör upphöra.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om hägn mm, ej inom jakttidsberedningen.
Skånes Ornitologiska Förening	Fåglar	Jaktstatistiken måste förbättras	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Länsstyrelsen Västernorrland	Allt vilt	Hundförbud 1 mars - 15 aug	Kräver lagändring, hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Svenska Rovdjursföreningen	Fällfångat vilt	Tiderna för användning av varje typgodkänd fälla måste ses över.	Tillåten tid för jakt beror inte på vilken jaktmetod som används utan ska vara densamma oavsett om jaktvapen eller fångstredskap används vid jakten.
Svenska Rovdjursföreningen	Rovdjur	Föreningen efterlyser en utvärdering av den jakt som skett på stora rovdjur under 2000-talet.	Eventuell utvärdering av jakt på rovdjur hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Svenska Rovdjursföreningen	rovdjur	Avskaffa licensjakt på de stora rovdjuren	Licensjakt används bl.a. för att begränsa rovdjursstammarnas storlek. Syftet med skyddsjakt är främst att ta hand om rovdjur som orsakar eller riskerar att orsaka allvarlig skada. (prop 2012/13:191 s. 56). Frågan hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Rovdjur	Jakt bör upphöra på rovdjur.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Allt vilt	Jakt med snaror eller fällor måste upphöra.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om användande av fångstredskap, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Allt vilt	Jakt med lock, ljud, doftsignaler och åtel, samt mineralsten.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Ingen jakt med GPS, GPS på hund eller liknande skall tillåtas.	Hanteras inte inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna	Allt vilt	Ingen jakt med hagelvapen.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om jaktmedel, ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Begränsa/förbjud (?) Blyammunition	Hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Allmänheten ska tryggt och säkert kunna vistas i Sveriges marker.	Jakt är en rätt som följer av äganderätten som är en grundlagsskyddad rätt. Allmänheten har också möjlighet att nyttja naturen med stöd av allemansrätten. Det vilar ett ansvar på den som har rätt att jaga att göra detta på ett hänsynsfullt sätt så att inte konflikter mellan olika intressen uppstår i onödan i enlighet med 27 § JL. Det finns också ett ansvar för den som utövar allemansrätt att vistas i naturen på ett sätt som inte stör jakten.
Jaktkritikerna		Ingen jakt utan hög säkerhet	Säkerhet är en ansvarsfråga för varje enskild jägare i enlighet med 27 § JL som reglerar att jakten skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. .
Jaktkritikerna		Nedsmutsning och förfulande av naturen på grund av jakt	Ansvaret ligger på enskilda jägare, tillsyn och nedskräpning är bl a en kommunal ordningsfråga. Fastighetsägare och Trafikverket har också visst ansvar. Frågan hanteras ej inom jakttidsberedningen.
Jaktkritikerna		Minst samma krav på säkerhet som på godkända skjutbanor	Säkerhet är en ansvarsfråga för varje enskild jägare i enlighet med 27 § JL som reglerar att jakten skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara..

Förslagslämnare	Art(er)	Förslag	Naturvårdsverkets kommentar
Jaktkritikerna		All nöjesjakt, nöjesdödande skall ses som djupt oetisk.	Hanteras ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna		All jakt i hägn skall totalförbjudas.	Hanteras ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna	Björn	Inga utökade jakttider för björn	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på rovdjur, ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna	Rovdjur	Rovdjursjakt	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på rovdjur, ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna		Utökade jaktmetoder skall alltså icke godtas	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om jaktmedel, ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna		Värdet av socioekonomiska konsekvenser skall översättas i siffror	Hanteras ej inom jaktidsberedningen.
Djurskyddet Sverige	Allt vilt	Fångstredskap ska under inga omständigheter användas under tider på året och timmar på dygnet då djuret kan utsättas för temperatur och väder som kan utsätta djuret för lidande. Larm med efterföljande snabb vittjning behöver vara obligatorisk ifall fångstredskap används, för att minska tiden som djuret kan lida.	Regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om användande av fångstredskap, ej inom jaktidsberedningen.
Jaktkritikerna		Jakt med rörliga eller fasta kameror eller från drönare.	Som det får förstås avser förslaget fråga om jaktmedel, hanteras ej inom jaktidsberedningen.

45. Bilaga: Rapportering enligt AHD artikel 17

Rapportering enligt AHD artikel 17 rapporterades den 29 april 2019. Rapporteringen avser perioden 2013–2018. I denna bilaga sammanfattas populationsstatus och -utveckling för de arter som återfinns i bilaga till detta direktiv samt är föremål för allmän jakt eller förslag för licensjakt i Sverige. Rapporten finns här: <https://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/art17>
Med populationsutveckling på kort sikt avses de senaste 12 åren.
Med populationsutveckling på lång sikt avses tiden sedan 1980 fram till idag.

Sverige delas in i fem biogeografiska regioner enligt nedan.

Karta över de biogeografiska regionerna i Sverige: alpin, boreal och kontinental region samt marin atlantisk och marin baltisk region (Naturvårdsverket 2010).

Beskrivning av vilka fält som uppgifterna har hämtats från:¹¹³

	Antal (min)	Antal (max)	Antal (troligt)	Utv. Kort sikt	Utv. lång sikt	Status	Trend
	6.2b	6.2c	6.2 d	6.8	6.12	11.5	11.6

Sammanfattning av rapportering för några arters status enligt AHD artikel 17:

Skogshare <i>Lepus timidus</i>							
	Antal (min)	Antal (max)	Antal (troligt)	Utv. Kort sikt	Utv lång sikt	Status	Trend
ALP	100 000	300 000	150 000	osäker	osäker	gyvnnsam	stabil
BOR	250 000	650 000	450 000	minskande	minskande	icke gyvnnsam	försämring
CON	300	700	500	minskande	minskande	icke gyvnnsam	försämring
Bäver <i>Castor fiber</i>							
	Antal (min)	Antal (max)	Antal (troligt)	Utv. Kort sikt	Utv lång sikt	Status	Trend
ALP	3 000	7 000	5 000	ökande	saknas	gyvnnsam	förbättring
BOR	100 000	150 000	125 000	ökande	ökande	gyvnnsam	förbättring
CON	6	20	13	ökande	ökande	gyvnnsam	förbättring
Iller <i>Mustela putorius</i>							
	Antal (min)	Antal (max)	Antal (troligt)	Utv. Kort sikt	Utv lång sikt	Status	Trend
ALP	6 000	29 000	17 000	osäker	saknas	gyvnnsam	stabil
BOR	4 000	11 000	7 000	osäker	saknas	gyvnnsam	stabil
CON	300	500	400	stabil	stabil	gyvnnsam	stabil
Skogsmård <i>Martes martes</i>							
	Antal (min)	Antal (max)	Antal (troligt)	Utv. Kort sikt	Utv lång sikt	Status	Trend
ALP	3 000	5 000	4 000	stabil	stabil	gyvnnsam	stabil
BOR	15 000	35 000	25 000	stabil	stabil	gyvnnsam	stabil
CON	1 200	1 600	1 400	stabil	stabil	gyvnnsam	stabil
Utter <i>Lutra Lutra</i>							
	Antal (min)	Antal (max)	Antal (troligt)	Utv. Kort sikt	Utv lång sikt	Status	Trend
ALP	160	240	200	ökande	ökande	icke gyvnnsam	förbättring
BOR	3 000	4 400	3 700	ökande	ökande	icke gyvnnsam	förbättring
CON	100	150	125	ökande	ökande	icke gyvnnsam	förbättring
Gråsäl <i>Halichoerus grypus</i>							
	Antal (min)	Antal (max)	Antal (troligt)	Utv. Kort sikt	Utv lång sikt	Status	Trend
MATL	23	45	34	osäker	saknas	gyvnnsam	stabil
MBAL	21 300	22 796	22 048	ökande	ökande	gyvnnsam	förbättring
Knubbsäl <i>Phoca vitulina</i>							
	Antal (min)	Antal (max)	Antal (troligt)	Utv. Kort sikt	Utv lång sikt	Status	Trend
MATL	13 550	18 000	15 775	ökande	ökande	gyvnnsam	förbättring
MBAL	1 679	2 210	1 944	ökande	saknas	icke gyvnnsam	förbättring
Vikare <i>Pusa hispida botnica</i>							
	Antal (min)	Antal (max)	Antal (troligt)	Utv. Kort sikt	Utv lång sikt	Status	Trend
MBAL	4 809	10 000	7 405	ökande	ökande	icke gyvnnsam	förbättring

¹¹³ Scrolla ned, välj ”next”, tryck på länk nr 38 ”SE_species_reports-..... Under ”view file as” välj HTML factsheet”.

46. Bilaga: Viltforskare som konsulterats

Under jakttidsberedningen har utlåtanden från forskare för flera viltarter inhämtats rörande arternas reproduktions- och uppfödningstider. Dessutom har vi bitt forskarna kommentera förslagens konsekvens ur biologiskt/ekologiskt perspektiv.

Vilka forskare som har konsulterats avseende vilka viltarter framgår nedan.

Diskussioner pågår med forskare om de förslag som kommer i paket 2 som omfattar allmän jakt på fågel och skydds jakt på vissa fåglar. Dessa forskare kommer listas i samband med att det paketet skickas på remiss.

Att forskarna kommenterat ovanstående aspekter innebär inte nödvändigtvis att de ställer sig bakom Naturvårdsverkets förslag, motiveringar och konsekvensbeskrivningar.

Forskare	Art
Carl Gustaf Thulin, SLU	skogshare, fälthare, vildkanin
Anne-Marie Dalin, SLU	vildsvin
Göran Hartman, SLU	bäver
Petter Kjellander, SLU	rådjur, dovhjort
Göran Ericson, SLU	älg
Anders Jarnemo, Högskolan i Halmstad	kronhjort
Henrik Thurfjell, SLU	Iller, mård, grävling, hermelin, ekorre
Johan Månsson, SLU	Sångsvan och trana

47. Bilaga: Förslagsuppdelning per paket

47.1. Paket 1 (denna leverans)

Del av jaktförordning	Avser
Bilaga 1, punkt 1	Hare
Bilaga 1, punkt 2	Bäver
Bilaga 1, punkt 3	Rödräv
Bilaga 1, punkt 4	Iller
Bilaga 1, punkt 5	Mård
Bilaga 1, punkt 6	Grävling
Bilaga 1, punkt 7	Vildsvin
Bilaga 1, punkt 8	Dovhjort
Bilaga 1, punkt 9	Kronhjort
Bilaga 1, punkt 10	Rådjur
Bilaga 1	Ekorre
Bilaga 1	Hermelin
Bilaga 1	Skedand, korp, säl, svärta mfl
Bilaga 2	Älg
9 §	Begränsning tid på dygnet
16 §	Jakt och jaktränning med hund
18 §	Jakt och jaktränning med hund ...olämpligt sätt
JF 29 §	29 § Förstörelse av bäverdamm
NY	Licensjakt på säl
Bilaga 4, punkt 1	Främmande vilt
Bilaga 4, punkt 2	Flera vilt på gård eller trädgård, anläggning mm
Bilaga 4, punkt 3 och 4	Hare och vildkanin
Bilaga 4, punkt 5	Gråsparv och pilfink
Bilaga 4, punkt 6	Fåglar vid flygplatser
Bilaga 4, punkt 8	Grävling och rödräv
Bilaga 4, punkt 9	Rödräv och korp
Bilaga 4, punkt 10	Årsunge av rödräv
Bilaga 4, punkt 11	Årsunge av grävling
Bilaga 4, punkt 12	Älg
Bilaga 4, punkt 18	Flera vilt
Bilaga 4, punkt 19	Koltrast och stare
Bilaga 4, punkt 21	Fågel
Bilaga 4, punkt 22	Årskalv hjort
Bilaga 4, punkt 23	Årskalv kronhjort
Bilaga 4	Vildsvin
Bilaga 4	Storskarv
Bilaga 4	Sångsvan och trana
Bilaga 4	Gråhäger
Bilaga 4	Utter

47.2. Paket 2 (nästa leverans)

Del av jaktförordning	Avser
Bilaga 1, punkt 11	Sädgås
Bilaga 1, punkt 12	Bläsgås
Bilaga 1, punkt 12	Grågås
Bilaga 1, punkt 14	Kanadagås
Bilaga 1, punkt 15	Gräsand, kricka och bläsand
Bilaga 1, punkt 16-20	Knipa, storskrake, sjöorre, vigg, småskrake, alfågel, ejder
Bilaga 1, punkt 21	Dalripa o fjällripa
Bilaga 1, punkt 22	Järpe, orre och tjäder
Bilaga 1, punkt 23	Orrtupp och tjädertupp
Bilaga 1, punkt 24	Rapphöna
Bilaga 1, punkt 25	Fasan
Bilaga 1, punkt 26	Morkulla
Bilaga 1, punkt 27	Havstrut, gråtrut och fiskmås
Bilaga 1, punkt 28	Ringduva
Bilaga 1, punkt 29	Björktrast
Bilaga 1, punkt 30	Nötskrika
Bilaga 1, punkt 31	Kråka, kaja och skata
Bilaga 1, punkt 32	Råka
Bilaga 1	Enkelbeckasin
Bilaga 1	Snatterand
Bilaga 1	Gränsälvsområdet
Bilaga 4, punkt 7	Årsunge av råka
Bilaga 4, punkt 13	Sädgås
Bilaga 4, punkt 14	Sädgås
Bilaga 4, punkt 15	Grågås
Bilaga 4, punkt 16	Vitkindad gås
Bilaga 4, punkt 17	Kanadagås
Bilaga 4, punkt 20	Ringduva

48. Bilaga: Utvärdering av vårjakt på råbock

Aspekter som framkommit under jakttidsöversynen och som bör utredas innan beslut fattas om att avskaffa eller utöka jakten på råbock under våren:

- Nuvarande cesiumhalt i rådjuren i Uppsala län, Västmanlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län och Västerbottens län och bedömning av om den fortfarande utgör skäl för vårjakt i nuvarande område.
- Erfarenheter från de län som har vårjakt idag:
 - Avskjutningens omfattning under perioden och fördelningen av bockar skjutna på våren respektive i augusti. Jämförelse av totala antalet skjutna bockar före respektive efter vårbockjaktens införande (i förhållande till totalt antal skjutna rådjur för att rensa data från påverkan på grund av populationsutveckling).
 - Om vårjakten kan anses begränsa populationstillväxten och spridningen av rådjurspopulationen.
 - I vilken grad jakten sker urvalsinriktat och jaktens eventuella påverkan på kvalitet som medelålder, populationsdynamik och könsfördelning.
 - Samhällets inställning till denna jakt ur perspektivet att den pågår under viltets huvudsakliga förnygringsperiod. Att notera är att jakt bedrivs på annat vilt, exempelvis vildsvin och bäver, under perioden.
 - Jägarnas erfarenheter och synpunkter. Eventuella självpåtagna begränsningar i antal skjutna bockar totalt under året.
 - Vårjaktens bidrag till den totala störningen (utöver jord- och skogsbruk, viltskådning och övrigt rörligt friluftsliv) av annat vilt under perioden. Att notera är att jakten bedrivs som smyg- och vaktjakt.
 - Bedömning av resursen viltköttets kvalitet under våren i förhållande till andra tider när jakt är tillåten.
- Bedömning av hur representativa erfarenheter från dessa län kan anses vara för övriga delar av Sverige där jakttraditioner, mark- och markägarstruktur och rådjurens beteende- och levnadsmönster kan se annorlunda ut.
- Generella synpunkter på och ställningstagande till allmän jakt av handjur på våren: råbock, kronhjort, dovhjort och älgdjur.
- Erfarenheter från Danmark och andra länder som tillämpar vårjakt på råbock.

49. Bilaga: Allmänt om jakt med hund

Sammanlagt finns det cirka 200 000 jakthundar i Sverige. Jaktformer som bygger på användande av hundar dominerar i den svenska jakten, och för många är jaktupplevelsen intimt förknippad med hundanvändning i olika former. Jakthundar är såväl en förutsättning för en effektiv jakt, som för en jakt med god etik där eventuellt skadat vilt kan uppsökas och avlivas genom eftersök. Eftersom hundarbetet är en viktig del i jaktupplevelsen för många är jakthunden viktig för rekreativvärde av jakt och samskapandet av kulturella ekosystemtjänster. Den skandinaviska löshundsjakten har långa anor och kan ses som ett exempel på lokal och traditionell kunskap om hållbart brukande av den biologiska mångfalden.¹¹⁴

Jakt med hund ställer stora krav på hundförarens omdöme och kunskap om hundens egenskaper och funktion. Dessutom måste hänsyn tas till viltets situation och beteende. Hundägare har strikt ansvar för sin hund, vilket innebär att hundägaren kan hållas ansvarig för skada som hunden orsakar även om någon annan har hand om den. Det gäller både gentemot viltet och mot människor och egendom. I ansvaret ingår också att känna till vilka lagar och regler som gäller. För att säkerställa att jakthunden är lämpad för respektive jaktändamål behövs viss tid för att utbilda och träna den. Ett led i detta är att kunna pröva hunden under jaktprov på naturligt förekommande vilt i dess rätta miljö under jaktlika situationer. Detta möjliggör att rasernas jaktegenskaper behålls och förbättras i avelsarbetet.

Jakthundar brukar normalt delas in efter jaktens ändamål:

- Till *hund som förföljer vilt* räknas normalt drivande, kortdrivande och så kallade stöthundar samt ställande hundar.
- Till *hund som inte förföljer vilt* räknas normalt skällande och stående hundar samt stötande hundar som stannar då de får kontakt med viltet.
- Till *hund som används vid jakt under jord* räknas normalt så kallade grythundar.

För jakt och jaktträning med jakthund krävs jakträttshavarens medgivande.

¹¹⁴ Naturvårdsverket rapport 6889 Viltets ekosystemtjänster – En kunskapssammanställning till stöd för värdering och förvaltning.

50. Bilaga: Område för jaktträning med hund som förföljer björn, varg, järv och lo

Lo förekommer idag i hela Sverige, förutom på Gotland. Varg förekommer koncentrerat i ett antal län söder om renskötseområdet, men unga vargars benägenhet att vandra mycket långa sträckor gör att enstaka ungvargar förekommer i hela landet, förutom på Gotland. Inte sällan skadas eller dödas dessa vandringsvargar i trafiken. Björn förekommer framför allt i norra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet, det vill säga de norra två tredjedelarna av landet. Enstaka björnar kan också företa långa vandringar, men det är inte lika vanligt som bland vargar. Järv finns framför allt i fjällkedjan men även i skogslandet i den norra halvan av landet och förekommer numera regelbundet i både Dalarna och Värmland. Behovet av hundar för jakt och eftersök på lo och varg finns alltså över hela landet, medan behovet av hundar för jakt och eftersök på björn och järv i första hand finns i landets norra delar, med marginal uttryckt som norr om Mälardalen. Inget av de stora rovdjuren förekommer på Gotland.

Idag finns ingen geografisk begränsning gällande jaktträning av hund som avses användas vid jakt eller eftersök av björn, varg, järv eller lo. Jämfört med mer vanligt förekommande vilt, såsom klövvilt, är antalet träningstillfällen för dessa hundar av naturliga skäl begränsat, även i områden där den aktuella arten förekommer. Eftersom tätheten av rovdjur per ytenhet är väsentligt lägre än för klövvilt krävs ett större engagemang av hundföraren för att träna en hund för exempelvis eftersök på björn eller varg än eftersök för klövvilt.

Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att björn, varg, järv, lo och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt AHD och FD, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.¹¹⁵ Detta mål innebär att det finns en långsiktig, övergripande inriktning i den rådande rovdjurspolitiken om att minska skadorna av rovdjur på tamdjur, inklusive ren. Rovdjurens antal kan på sikt behöva öka i områden där de gör mindre skada och på motsvarande sätt minska i områden där de gör större skada. En sådan omfördelning skulle på sikt innebära att rovdjur kan komma att etablera sig i områden där de idag förekommer sporadiskt eller inte alls.

Naturvårdsverket anser att det av flera skäl är angeläget att det finns tillräckligt antal kvalificerade hundar som kan användas vid jakt och eftersök av de berörda arterna. En viktig fråga för djurvälståndet som samhället behöver hantera är trafikeftersök för att förkorta lidandet för djur som skadats vid viltolyckor. Unga, oerfarna individer av dessa arter ger sig inte sällan ut på vandringar och riskerar att skadas i trafiken. Det är också angeläget att den skydds- och licensjakt som beslutas kan genomföras på rationellt sätt, bland annat med hjälp av hund när detta bedöms lämpligt. Ingen geografisk begränsning bör därför införas för att träna hund för jakt och eftersök på björn, varg, järv och lo. Av samma skäl bör inte någon inskränkning av möjligheten till hundträning göras utifrån vilket eller vilka län som beslutat om licensjakt.

¹¹⁵ Prop. 2012/13:191 s. 26.

Naturvårdsverket har övervägt att begränsa jakt och jaktträning av hundar som förföljer björn och järv till norra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Skälet för en sådan avgränsning skulle vara att björn och järv i princip inte förekommer i södra rovdjursförvaltningsområdet och målen för arternas utbredning är att de framför allt ska förekomma i andra delar av landet.¹¹⁶

Att enstaka björnar eller järvar som vandrar ner i södra delarna av landet lokalt skulle bli föremål för intensiv träning av jakthundar förefaller osannolikt av flera skäl. De jakthundar som finns tillgängliga i denna del av landet tränas i första hand för jakt på andra arter. Hundägare är generellt måna om att inte utsätta sina hundar för onödiga risker. En jakthund tränas därför sannolikt inte på ett vilt som den i normalfallet inte kommer att jaga, särskilt inte om en sådan träning kan medföra en risk för hunden, vilket kan vara fallet om man släpper en oerfaren hund på exempelvis björn. I enlighet med 18 § andra stycket JF vilar ett ansvar på den enskilde hundägaren att inte utsätta viltet för onödiga påfrestningar vid jakt eller jaktträning med hund, bland annat med hänsyn till temperaturförhållanden. Detta krav på hundägare kan i många fall omöjliggöra träning av hund som förföljer björn i de södra delarna av landet.

Sammantaget bedömer Naturvårdsverket att riskerna för att björn och järv utsätts för onödig påfrestning genom att tillåta hund och hundträning på dessa arter i hela landet är små. Värdet av enhetliga regler för hundanvändning och hundträning över landet väger således tyngre i denna bedömning. Hundanvändning och hundträning bör därför tillåtas på samma sätt i hela landet, utan geografisk begränsning.

¹¹⁶ Prop. 2012/13:191 s. 40 och 43.

51. Bilaga: Riskklassade främmande viltarter

ArtDatabankens riskklassificering av däggdjur och fåglar.¹¹⁷

Svenskt namn	organismgrupp	Riskklassifierad av Artdatabanken	Samlat riskutfall	EU-listad
bisam	däggdjur	etablerad	SE - Högsta risk	Ja
guldfleckig mangust	däggdjur	Dörrknackare	PH	Ja
mårdhund	däggdjur	etablerad	SE	Ja
röd muntjak	däggdjur	Dörrknackare	PH	Ja
rödmagad trädekorre	däggdjur	Dörrknackare	SE	Ja
sibirisk jordekorre	däggdjur	Dörrknackare	HI - Hög risk	Ja
sumpbäver	däggdjur	Dörrknackare	HI	Ja
tvättbjörn	däggdjur	Dörrknackare	SE	Ja
vanlig näsbjörn	däggdjur	Dörrknackare	LO - Låg risk	Ja
östlig gräkorre	däggdjur	Dörrknackare	SE	Ja
östlig rävekorre	däggdjur	Dörrknackare	HI	Ja
amerikansk kopparand	fågel	Dörrknackare	LO	Ja
brun majna	fågel	ej inom 50 år	inget utfall	Ja
helig ibris	fågel	Dörrknackare	SE	Ja
huskråka	fågel	Dörrknackare	LO	Ja
nilgås	fågel	Dörrknackare	SE	Ja
axishjort	däggdjur	Dörrknackare	NK - Okänd risk	Nej
bison	däggdjur	Dörrknackare	NK	Nej
frett	däggdjur	etablerad	LO	Nej
fälthare	däggdjur	etablerad	SE	Nej
guldschakal	däggdjur	Dörrknackare	LO	Nej
mink	däggdjur	etablerad	SE	Nej
mufflonfår	däggdjur	etablerad	HI	Nej
nordamerikansk bäver	däggdjur	Dörrknackare	SE	Nej
rävkusu	däggdjur	Dörrknackare	NK - Okänd risk	Nej
sikahjort	däggdjur	Dörrknackare	SE	Nej
stenmård	däggdjur	etablerad	NK	Nej
strimmig skunk	däggdjur	Dörrknackare	PH	Nej
svartsvansad präriehund	däggdjur	Dörrknackare	LO	Nej
vattenrådjur	däggdjur	ej inom 50 år	inget utfall	Nej
vitsvanshjort	däggdjur	Dörrknackare	HI	Nej
alexanderparakit	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
australisk gravand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
bahamaand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej

¹¹⁷ [Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige - ArtDatabankens risklista](#)

Forts. ArtDatabankens riskklassificering av däggdjur och fåglar

Svenskt namn	organismgrupp	Riskklassifierad av Art databanken	Samlat riskutfall	EU-listad
beigekindad and	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
brudand	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
buffelhuvud	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
chilebläsand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
dvärgkanadagås	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
dvärgsnögås	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
guldfasan	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
gulkindad kricka	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
gulnäbbad kricka	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
halsbandsparakit	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
japansk vaktel	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
kamskrake	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
kanadagås	fågel	etablerad	SE	Nej
kanelårta	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
kapand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
kejsargås	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
mandarinand	fågel	etablerad	LO	Nej
munkparakit	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
nymfparakit	fågel	Dörrknackare	NK	Nej
palmduva	fågel	Dörrknackare	NK	Nej
paradisgravand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
praktand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
silverfasan	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
snögås	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
stripgås	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
svangås	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
svart svan	fågel	Dörrknackare	LO	Nej

52. Bilaga: Kostnad skadeförebyggande åtgärder och ersättningar sångsvan och trana

Under 2018 beviljade länsstyrelserna bidrag (exkl moms) till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador på jordbruksgrödor (tusen kronor). Siffrorna redovisas artvis när skadorna orsakats av artrena flockar.¹¹⁸

Län	Bidrag	Björn	Flera gäsarter	Grågås	Sångsvan	Sångsvan & gås	Sångsvan & trana	Trana	Trana & gås	Vitkindad gås	Summa Ersättning	Summa ersättning & bidrag
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	3	-	-	-	26	-	-	29	29
Gotland	670	-	389	-	-	-	-	61	20	374	845	1514
Gävleborg	-	4	-	-	-	-	-	89	-	-	93	93
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	28	28
Jönköping	79	-	-	70	-	-	-	18	-	-	88	167
Kalmar	-	-	-	-	4	-	32	44	-	98	178	178
Kronoberg	7	-	-	-	-	-	-	67	-	-	67	74
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	88	-	-	-	88	88
Skåne	8	-	460	-	33	-	-	6	30	82	610	619
Stockholm	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	11	11
Södermanland	58	-	-	-	-	-	-	35	-	-	35	93
Uppsala	96	-	6	-	-	-	-	6	36	-	48	144
Värmland	308	-	-	55	-	-	-	81	-	-	136	444
Västerbotten	-	-	-	-	31	-	-	95	-	-	126	126
Västernorrland	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
Västmanland	147	-	51	-	-	-	-	-	198	-	248	396
Västra Götaland	660	-	21	102	-	47	-	35	105	-	311	970
Örebro	728	-	-	30	-	-	-	5	14	-	50	777
Östergötland	668	-	-	69	-	-	-	5	20	-	94	762
Hela landet	3453	4	927	329	79	47	120	601	423	554	3 085	6 537

¹¹⁸ Tabell 9 Viltskadestatistik 2018. <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/vsc/vsc-dokument/vsc-publikationer/rapporter/viltskadestatistikrapporter/viltskadestatistik-2018-1-webb.pdf>

53. Bilaga: Kostnad beviljade ersättningar sångsvan och trana

Under 2018 beviljade länsstyrelserna ersättningar (exkl moms) för uppkomna skador av fåglar och björn på jordbruksgrödor under (tusen kronor). Redovisade siffror utgår från den bedömning länsstyrelserna gör av vilken art som orsakat skadorna även när dessa orsakats av blandflockar. Antalet fåglar av respektive art i blandflockarna ligger då till grund för bedömningen av hur stor andel av den totala skadan som varje art har orsakat.¹¹⁹

Län	Björn	Grågås	Kanada-gås	Sångsvan	Sädgås	Trana	Vitkindad gås	Art ej angiven	Summa ersättning
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	3	-	-	-	26	-	-	29
Gotland	-	-	-	-	-	71	774	-	845
Gävleborg	4	-	-	-	-	89	-	-	93
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland						28			28
Jönköping	-	70	-	-	-	18	-	-	88
Kalmar	-	-	-	28	-	52	98	-	178
Kronoberg	-	-	-	-	-	67	-	-	67
Norrbottnen	-	-	-	17	-	71	-	-	88
Skåne	-	171	11	33	24	6	365	-	610
Stockholm	-	-	-	11	-	-	-	-	11
Södermanland	-	-	-	-	-	35	-	-	35
Uppsala	-	-	-	-	2	40	-	6	48
Värmland	-	55	-	-	-	81	-	-	136
Västerbotten	-	-	-	31	-	95	-	-	126
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	129	32	-	33	41	13	-	248
Västra Götaland	-	204	1	2	5	90	9	-	311
Örebro	-	35	-	-	-	15	-	-	50
Östergötland	-	84	-	-	-	10	-	-	94
Hela landet	4	751	44	122	64	835	1 259	6	3 085

¹¹⁹ Tabell 10 Viltskadestatistik 2018. <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/vsc/vsc-dokument/vsc-publikationer/rapporter/viltskadestatistikrapporter/viltskadestatistik-2018-1-webb.pdf>

54. Bilaga: Referenser / källförteckning

Besiktning av viltskador på gröda– med inriktning på fredade fåglar

Johan Månsson, Maria Levin, Ingemar Larsson, Mikael Hake, Inga Ängsteg och Anne Wiberg. Viltskadecenter 2011.

Blomgren, Arne. 1974. Sångsvan. Bonniers tryckeri 1974

Elmberg, J. & Månsson, J. (red.) 2018 ”Fakta för förvaltare: gäss och svanar. Kunskapssammanställning om bete, övergödning, smittspridning och skydds jakt.”

Gunnar Jansson och Åke Pehrson, Grimsö forskningsstation, Institutionen för Naturvårdsbiologi, SLU, finansierat av Svenska Jägarförbundet 2003 – 2005. Forskning kring skogsharens tillbakagång i Syd- och Mellansverige (nr. 5863),

Jensen B. (1994) Nordens Däggdjur (ISBN 91-518-4432)

MacDonald D. (1993) Collins Field Guide MAMMALS Britain and Europe (ISBN 0-00-219779-0).

Malmsten, A., Jansson, G., Lundeheim, N., and Dalin, A-M. (2017). The reproductive pattern and potential of free ranging female wild boars (*Sus scrofa*) in Sweden. *Acta Vet. Scand.* 59:52.

Reproductive characteristics in female Swedish moose (*Alces alces*), with emphasis on puberty, timing of oestrus, and mating: Jonas Malmsten, Lennart Söderquist, Carl-Gustaf Thulin, Dolores Gavier Widén, Lisa Yon, Michael R Hutchings & Anne-Marie Dalin. *Acta Veterinaria Scandinavica* volume 56, Article number: 23 (2014) fyra studieområden;. A: Öland, B: Småland, C: Södermanland and D: Västergötland
<https://actavetscand.biomedcentral.com/articles/10.1186/1751-0147-56-23>

Mörner T. 1990: Födelse tid hos svenska bävvar. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Uppsala

Naturvårdsverkets rapport 6819 Hjortvilt i Sverige – En kunskapssammanställning ANDERS JARNEMO, WIEBKE NEUMANN, GÖRAN ERICSSON, PETTER KJELLANDER OCH HENRIK ANDRÉN

NATURVÅRDSVERKET RAPPORT 6889 Viltets ekosystemtjänster – En kunskapssammanställning till stöd för värdering och förvaltning

FREDRIK WIDEMO, BODIL ELMHAGEN, NIKLAS LILJEBÄCK Juli
2019 ISBN 978-91-620-6889-9 ISSN 0282-7298

Naturvårdsverket. 2011. Åtgärdsprogram för Fjällgås 2011-2015. Rapport 6434.

Naturvårdsverket 2013 Regeringsuppdrag Jakt på säl NV-00327-13.

Naturvårdsverket 2015. Strategi för svensk viltförvaltning
Regeringsuppdrag. ISBN 978-91-620-8736-4.

Naturvårdsverket. 2017. Åtgärdsprogram för fjällräv, 2017–2021. Rapport 6780.
Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket 2015. Kronhjort Redovisning av regeringsuppdrag. Ärendenr:
NV-00320-15

Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt, rapport 6568, maj 2012

Naturvårdsverket 2018. Handlingsplan för Naturvårdsverkets arbete med
klimatanpassning. Redovisning av regeringsuppdrag i regleringsbrev för 2018
NV-08863-17

Förvaltningsplan vildsvin (Naturvårdsverket 2020), 2019-08-19

Naturvårdsverkets yttrande N2015/08683/FJR. NV-08849-15

Naturvårdsverket Nationell förvaltningsplan för skarv 2014

Neumann W., Ericsson G. & Dettki H. 2011. The impact of human recreational
activities – moose as case study. *ALCES* 47: 17-25.

Neumann, W., Ericsson, G. & Dettki, H. 2009. The non-impact of hunting on
moose *Alces alces* movement, diurnal activity, and activity range. *European
Journal of Wildlife Research* 55:255-265.

Neumann, W. & Ericsson, G. 2018. Influence of Hunting on Movements of
Moose near Roads. *Journal of Wildlife Management*

Nyman JA. 2018. Bibehållet brunstuppehåll på älg (*Alces alces*): motiverat ur ett
biologiskt, jaktetiskt och samhällsperspektiv. Beredningsrapport 2018-11.
Jägareförbundet Västerbotten.

Parker H. och Rosell F. 2001, Parturition for Eurasian Beaver *Castor fiber* - when should spring hunting cease? – Wildl. Biol. 7:237-241.

Roos S. & M. Amcoff. Effekter av minkjakt på fjöfågelfaunan i Uppsala läns skärgårdar: En utvärdering av ett 10-årigt experiment med minkjakt. Rapport i Upplandsstiftelsen rapportserie.

Strand, M., Aronsson, M., & Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista. ArtDatabanken Rapporterar 21. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Utbredning och förekomst av kron- och dovhjort i Sverige - analys av data från svenska jägareförbundets viltövervakning 2016

Viltskadestatistik 2018 Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda
Rapport från SLU, Viltskadecenter 2019-1

Utgivare: Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges Lantbruksuniversitet. Jens Frank, Johan Månsson, Linda Höglund

Widemo F. 2008. Predatorkontroll inom viltförvaltning och naturvård - en kunskapsöversikt över predationens betydelse och effekter av predatorkontroll. Svenska Jägareförbundet. Viltforum 1/2008.)

Great cormorant - Applying derogations under Article 9 of the Birds Directive 2009/147/EC. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013
ISBN 978-92-79-28416-8

http://ec.europa.eu/environment/nature/pdf/guidance_cormorants.pdf

Älgförvaltningen (prop. 2009/10:239)

Weblänkar

ArtDatabankens artfakta <https://artfakta.se/artbestamning>

Artkunskap [fåglar http://fageln.se/art/trana.aspx](http://fageln.se/art/trana.aspx)

Avskjutningsstatistik <https://www.viltdata.se/> (samt via mail från Svenska Jägareförbundet för ekorre, hermelin, snatterand och enkelbeckasin, dal- och fjällripa, gräsand, fasan och raphöna).

Beslut om licensjakt på gråsäl
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/07/regeringen-mojliggor-licensjakt-pa-grasal/>

Jakttider i Norge <https://www.miljodirektoratet.no/verktoy/>

Jakttider i Danmark <https://www.jaegerforbundet.dk/jagt/regler-og-sikkerhed/jakttider/>

Jakttider i Finland <https://riista.fi/sv/jakt/jakttider/>

Jakttider på Åland
https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/landskapsforordning_om_jakt.pdf

Key Concepts document on Period of Reproduction and prenuptial Migration of huntable bird Species in the EU
http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/key_concepts_en.htm

Naturhistoriska riksmuseet <https://www.nrm.se/>

Sveriges rapportering 2019 i enlighet med FD artikel 12 (2012-2018)
http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=se/eu/art12/envxuag/oa/SE_birds_reports_20190730-142955.xml&conv=612&source=remote

Sveriges rapportering 2019 i enlighet med AHD artikel 17 (2012-2018)
<https://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/art17>

Det här gäller hundar i naturen <https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Allemansratten/Det-har-galler/Hundar-i-naturen/>

Länsstyrelsernas beslut om tider för älgjakt <https://svenskjakt.se/start/nyhet/sa-blir-2019-ars-algjakt-har-ar-besluten-lan-for-lan/>

Viltolycksstatistik, Nationella Viltolycksrådet, www.viltolycka.se

Vägledning för jakt enligt rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/docs/hunting_guide_sv.pdf